No. 59 Woensdag 12 FEBRUARI 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN
EERSTE BLAD
Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij. BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden. TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 42

Nationale Overwinning.

Heel Indië is verheugd over het slagen van de proefvlucht Batavia — Singapore. Het meest treft ons in het reisdagboek van mr. de Vries, Aneta's vertegenwoordiger „aan boord": dat er van de reis zelve zoo weinig te vermelden valt. De emoties van de reizigers blijven beperkt tot de verschijning van... een motorspuit en een ambulance op het vliegveld bij de buren!

Dat er betrekkelijk weinig „copy" in deze reis „zit", is meteen het beste compliment voor de K.N.I.L.M., wier successen — gelukkig! — nog immer min of meer als nationale overwinningen worden ervaren door de breede schare van belangstellenden. En zoo één daad van de K.N.I.L.M. inderdaad kan worden beschouwd als een „nationale overwinning" is het deze! De Indische luchtvaartmaatschappij richt thans de eerste internationale verbinding in het verre Oosten in... en legt den grondslag voor een der verbindingsschakels in den Britschen imperialen luchtweg!

De groote aandacht die ook te Singapore is besteed aan de eerste reis, waarborgt, dat ook het Engelsch bestuur ten volle de groote beteekenis erkent van dit werk der K.N.I.L.M. Niet alleen háár, maar onze nationale reputatie kan daar slechts bij winnen!

R.

De Herziening der Inkomstenbelasting.

De voorstellen tot integrale herziening der „Herziene Ordonnantie op de Inkomstenbelasting 1920" kunnen dan waarschijnlijk nog dit jaar tegemoet gezien worden.

Waar wel niemand geheel onverschillig tegenover deze herziening zal staan, komt het mij niet ongewenscht voor eenige opmerkingen daarover te maken voor de lezers van het *Bataviaasch Nieuwsblad*.

Wanneer ik mij beperk tot enkele opmerkingen, vindt dit mede zijn oorzaak hierin dat niet ieders werkzaamheden hem veroorloven het hier bedoelde vraagstuk in zijn geheelen samenhang aan een beschouwing te onderwerpen.

Onder de kohierbelastingen neemt de inkomstenbelasting een voorname plaats in. Primo door haar aard, secundo door haar opbrengst. Stond bij de raming de vennootschapsbelasting met 54 m/m bovenaan, volgens de mij beschikbare gegevens bedroeg de voorloopige opbrengst dier belasting in 1929 slechts 51,5 m/m, waar tegenover staat een opbrengst der inkomstenbelasting ad 53,8 m/m (exclusief de opbrengst over het belastingjaar 1924 en daarvoor).

Vergelijk ik nu het vigeerende tarief met b.v. het Nederlandsche, zoo blijkt dat dit laatste aanmerkelijk lager is. Nu geeft zoodanige vergelijking alleen weliswaar geen uitsluitsel omtrent de zwaarte van den belastingdruk. Hiertoe dient nagegaan te worden de plaats, welke de inkomstenbelasting hier en in Nederland in het belastingstelsel als geheel inneemt. Maar toch rijst de vraag of, waar het inkomen hier te lande voor een zoo groot deel door arbeid wordt verkregen, een zoodanige zware heffing, vooral in de „hoogere regionen", op het inkomen wel te motiveeren is, al zal toegegeven moeten worden dat de bevolkings constellatie in Ned-Indië in dit opzicht bijzondere moeilijkheden oplevert.

In wetenschap en praktijk wordt nog voortdurend geschermd met het draagkracht-principe (waarvan ik de ephitheta absoluut en materieel zou willen toevoegen). Deze machtspreuk is het criterium waarvan men zijn goed- of afkeuring doet afhangen. En toch valt te betwijfelen of in de moderne belastingwetenschap zoodanig draagkrachtprincipe zijn reden van bestaan heeft, ook ten onzent werd stelling genomen tegen dat principe en gewezen op het determineerend karakter der belastingheffing. Gepleit werd voor aansluiting bij de dispositie-eenheid der beschikkingsmacht van den belastingplichtige, welke door den wetgever gewaardeerd diende te worden naar hun beteekenis in het productie-proces; voor vrijlating van een grooter deel der opbrengst van arbeid (Steinmetz).

Nu is n.m.m. als uitsluitend criterium de beteekenis in het productie-proces niet juist en is het de taak van den wetgever een geheele andere dan het experimenteeren met nieuwe principes. Echter dient gewaakt te worden, en hierop valt de nadruk, tegen overbelasting der opbrengst van arbeid.

De vigeerende ordonnantie stelt zich, mede door haar hoog tarief, op een principieel onjuist standpunt. Haar toch is het volmaakt onverschillig op welke wijze het inkomen wordt verworven (een uitzondering vormt art. 18 lid 2 sub a). En incidenteele verbetering zou stellig zijn het tarief der inkomstenbelasting te verlagen en daarnaast een vermogensbelasting in het leven te roepen. Dit laatste is slechts schijnbaar in strijd met hetgeen ik boven over de samenstelling van het inkomen heb beweerd. Waar vermogen, hoe dan ook verkregen, bestaat, dient het extra belast te worden.

In dit verband valt ook te wijzen op het belastbare minimum. Alleen dan wanneer de opbrengst van arbeid over de geheele linie minder zwaar belast wordt, zou n.m.m. een verhooging te verdedigen zijn. Dan zou dit minimum ook steeds in aftrek behooren te worden toegelaten en rekening gehouden kunnen worden met het al dan niet gehuwd zijn van den belastingplichtige.

Bovendien, ook al stel ik den absoluten belastingplicht op den voorgrond, toch dient nooit uit het oog verloren te worden de reciprociteit, welke er bestaat tusschen belastingheffing en overheidszorg in ruimen zin. In tegenstelling met de aangevoerde motieven vóór de verhooging door enkele Volksraadsleden, zou ik willen stellen dat belastingheffing vanwege het Land ook van de zeer kleine inkomens van Inlanders en V.O. mede bevorderen kan het samenhoorigheidsgevoel, hetwelk nu nog in de kringen ver is te zoeken.

Ten overvloede wellicht, wordt nog de aandacht gevestigd op het opportunistisch argument tegen een verhooging door Van Ginkel in zijn rapport betreffende den belastingdruk in de Buitengewesten.

Te wijzen valt nog op art. 11 sub. e. (vrijstelling van pensioenen tot f 900,—). Dit atavisme behoort n.m.m. geschrapt te worden.

Bij het beoordeelen der subjectieve belastingplicht (de toestand, waaraan onder zekere voorwaarden als b.v. opbrengst van arbeid, belastingplichtigheid verbonden is) staat de Herziene Ordonnantie zonder meer op het domicilie-principe, (bij de opbrengst van onroerend goed komt ten aanzien van hen, die hier niet wonen, de plaats waar dat goed gelegen is, in aanmerking). Dubbel belasting komt nu reeds veelvuldig voor. Ik denk b.v. aan den hier wonenden buitenlander, die in eigen land onroerende goederen bezit. Maar zal het nationaliteitsbeginsel ruimen baan breken, dan zullen de onbillijkheden zich opstapelen. De wetgever zal m.i. goed doen daar nu reeds rekening mede te houden. Voor een kolonie als de onze zal het domicilie-beginsel wel immer op den voorgrond moeten staan.

In dit verband wijs ik op art. 10 der Ordonnantie op de Vennootschapsbelasting 1925. Vrijstelling van de helft was ook hier zeker te motiveeren.

Ook ten opzichte van Nederlanders is het stelsel neergelegd in art. 82 I.B. onjuist. De overeenkomstige bepaling der (Nederlandsche) wet op te Inkomstenbelasting (art. 99) werkt n.m.m. veel juister. In het kader der ordonnantie valt toch principiëel alleen te verdedigen een vermindering volgens het hier te lande geldend tarief.

Onze belastingwetgeving is lang niet zoo achterlijk als Treub wel eens beweerd heeft. Maar het kan m.i. geen kwaad er hier eens op te wijzen dat het internationaal fiscaalrecht steeds aan beteekenis wint. De Volkenbond heeft dit erkend. Dat ook de wetgever hier te lande daarvoor een open oog moge hebben!

DE FOUW.

SOERABAIA, 8 Febr. '30.

NEDERLANDSCH - INDIE.

DE MAIL.

De „Huygens" Vrijdagmorgen.

De *Christiaan Huygens* zal Vrijdag a.s. te negen uur voormiddag in de haven van Tandjong Priok aankomen. (Aneta).

Jubileum der Marechaussee's.

De *Deli Ct.* meldt dat de garnizoens in Atjeh den tweeden April het veertigjarig bestaan herdenken van het corps marechaussee's.

De legercommandant zal voor deze gelegenheid van Java overkomen, evenals deputaties van alle wapens, om deel te nemen aan de feestelijkheden, zoo seint men uit Medan.

Kwaadwilligen.

Men seint ons uit Koetaradja dat de kwaadwilligen Aboesoeman en Njahap zich hebben gemeld bij den waarnemend oelee bang te Kloeet op de West-kust van Atjeh.

Revolutionnaire Beroering in Indo-China.

Wie zich aan een ander spiegelt...!

Een Aneta-Reuter telegram uit Parijs meldt:

Uit Hanoi wordt gemeld dat, als gevolg van de revolutionnaire agitatie welke onder de inboorlingen is gevoerd, de scherpschutters van het garnizoen Yen-bay getracht hebben oproer te verwekken.

Er ontstond een gevecht dat „tamelijk ernstig" wordt genoemd. Verscheidene personen werden gedood. Een Fransche officier behoort tot de slachtoffers.

Stappen zijn gedaan om de rust te herstellen.

Tot zoover het telegram. Reeds geruimen tijd constateerde men in Indo Chinaverschijnselen die duidden op revolutionnaire woelingen. Toen wij destijds informeerden of deze revolutionnaire agitatie een gevaarlijk karakter had, werd ons van bevoegde zijde medegedeeld dat men er zich niet ongerust over maakte.

Later kwamen echter steeds meer ernstige feiten aan het licht. Zoo werden in October in Indo-China verscheidene geheime vereenigingen ontdekt die een intensieve revolutionnaire propaganda voerden.

In December vond men te Hanoi in een schuilplaats bommen van inlandsch maaksel. Er werd echter weinig ruchtbaarheid aan het gebeurde gegeven.

Bovenstaand telegram komt dus niet geheel onverwacht en wij gelooven wel dat de Fransche regeering stappen zal doen om deze revolutionnaire agitatie afdoende den kop in te drukken. Nu is gebleken dat men ook in Indo-China paraat moet wezen en dat deze agitatie niet zoo onschuldig is als men eerst gemeend heeft.

Record.

Het uitspreken van het regeeringsantwoord van den Volksraad betreffende de IVe afdeeling van de suppletoire begrooting 1931, Binnenlandsch-Bestuur, vorderde gisteren drie-en-een half uur. Dit is iets langer dan de rede, die de heer Cort van der Linden noodig had om de grondwetsherziening van 1918 en de onderwijspacificatie tezamen te verdedigen tegenover de Tweede Kamer. Op het feest te volmaken is er gisteravond wederom vergadering geweest, en wel om 6 uur.

Wij weten wel, dat de Volksraad véél gevraagd heeft bij B.B. Als gewoonlijk.

Maar wij weten ook, dat de regeering zelve steeds aandringt op bekorting der discussie in het algemeen en bij de suppletoire begrooting in het bizonder.

En als de Volksraad dan wéér vraagt naar allerlei bekende wegen, of spreekt over volstrekt niet urgente kwesties, zou de regeering misschien niet kwaad doen haar uitspraken inzake den omvang der debatten eenige kracht bij te zetten in den vorm van zekere beknoptheid in haar antwoord.

Goed voorbeeld doet goed volgen.

Er is niet de minste behoefte aan records in dit opzicht.

R.

Mooi zoo!

In Den Haag heeft 15 Januari een protestvergadering plaats gehad van de Perhimpoenan Indonesia. Het onderwerp was natuurlijk de gebeurtenissen in Indië. Het was weer fraai! Naar blijkt uit een verslag dat wij in de *Telegraaf* vonden.

Eerste spreker was Moechsin, die uitvoerig de schrikbarende economische en sociale verhoudingen schetste. De resultaten van 't regiem-Fock zijn eenvoudig verschrikkelijk, volgens spreker.

In overheerschingskringen wordt dikwijls gezegd, dat een opstand slechts een drijven is van enkele communistische elementen en dat het volk er buiten staat. Spr. ontkent dit ten sterkste.

De overheid qualificeert ieder die zij kwijt wil als communist. Daardoor heeft zij een vrijbrief die menschen zonder vorm van proces naar den Boven Digoel te zenden. Tegen dezen gang van zaken wekte spr. op tot protest.

Vervolgens was aan het woord een S.D.A.P.-er, Jef Last.

Spr. ving aan met te zeggen, dat de federatie Den Haag der S.D.A.P. hem per expresse had verzocht niet te spreken, maar vertrouwen te hebben in de S.D.A.P.

Spr. beseft zeer goed, dat het feit dat hij hier toch spreekt, zijn royement uit de S.D.A.P. beteekent.

Toch heeft hij er zijn redenen voor. Hij weet, dat de S.D.A.P. niet achter een opstand zal staan wanneer deze in Indonesië mocht uitbreken.

Men zegt, dat de Nederlandsche arbeiders onberekenbare schade zouden lijden bij een opstand in Indië. Maar hier spreekt niet het belang van den Nederlandschen arbeider, maar het belang van den Nederlandschen middenstand. En de S.D.A.P. oriënteert zich hoe langer hoe meer op den middenstand.

De S.D.A.P. begeeft zich hoe langer hoe meer in een politiek van illusies. Het is dwaasheid te gelooven dat de bevrijding van Indië door iets anders dan door geweld zal geschieden. Nog steeds geldt het woord van Marx: Aan de wieg der vrijheid staat altijd het geweld.

Men moet het koloniaal probleem niet zien als een ethisch probleem maar als een stuk klassenstrijd.

De roode vlag moet geheschen worden en dan zal vrijheid aanbreken, welke ook ons dichter bij het ideaal brengen.

Vervolgens was het woord aan Soemarti.

Spr. gaf toe, dat men met woorden weinig bereiken kan. Men moet zijn eischen afdwingen.

De wortel van het kapitalisme ligt in de koloniën. Stel eens voor, dat Indië los zou raken van Nederland. Er zou dan een groote werkloosheid zijn en er zou een crisis ontstaan. Maar deze crisis is slechts voor de arbeiders gunstig. Want met te meer succes kan hier de revolutie begonnen worden.

Daarom moeten overal protestvergaderingen georganiseerd worden. Maar het moet niet alleen bij protesteeren blijven. Want dan loopt men steeds achter de feiten aan.

Van stonde af aan moet er gewerkt worden in de Nederlandsche arbeiderskringen. De positie der machthebbers moet verzwakt worden in het belang der Nederlandsche en der Indonesische arbeidersbeweging.

Ten slotte besprak spr. de eisch der P.N.I.: Indonesië los van Holland! Nu!

Hierop moet immer aangestuurd worden. Wellicht ontstaat er dan voor de Nederlandsche arbeidersklasse een crisis. Maar de kapitalistische orde zal dan ineenstorten om plaats te maken voor een socialistische maatschappij.

„Indonesië los van Holland! Nu!" is geen leus maar onze werkelijke eisch.

Tenslotte sprak Roestam Effendi die in het bijzonder de geschiedenis van de gevangenneming van de leiders der P.N.I. naging.

Protesten moeten er klinken tegen deze terreur eener imperialistische regeering; doet gij dit niet, dan draagt gij mede de verantwoordelijkheid.

Tenslotte werd een motie aangenomen, waarin o. m. de onmiddellijke invrijheidstelling van de gearresteerde leiders der P.N.I. geëischt werd.

De verdediging van Balik Papan en Tarakan.

Kapitein G.J. Reerink, hoofd van den fototechnischen dienst van de luchtvaart-afdeeling en de luitenant-vlieger Boogh, toegevoegd aan de commissie ter voorbereiding van de verdedigingsplannen van Tarakan en Balikpapan, zullen vermoedelijk per vliegboot derwaarts vertrekken.

De luitenant Boogh is bestemd voor het geven van vliegtechnische inlichtingen bij de aanleg van landingsterreinen, kapitein Reerink voor het doen van luchtfoto's van de in te richten verdedigingslijnen. (Aneta).

Voor onze Spoorwegen.

Werkspoor te Amsterdam heeft de zes-honderdste locomotief afgeleverd. Zij is bestemd voor Indië, zoo seint men uit Amsterdam.

Van Verlof terug.

Per ss. *Prinses Juliana*, 11 Februari 1930 van Amsterdam vertrokken, wordt van verlof uit Nederland terugverwacht: A.M. Voorneman, ll. boscharchitect 1e klasse bij het boschwezen;

Per ss. *Tabanan*, 19 Februari 1930 van Amsterdam vertrokken, wordt van verlof uit Nederland terugverwacht: C.W. Dagchus, ll. assistent bij het centraal kantoor voor de statistiek;

Per ss. *Tabanan* 19 Februari 1930 van Amsterdam vertrokken, wordt van verlof uit Nederland terugverwacht: Ir. W.C.D. Haarman, ll. ingenieur 2e klasse bij den Indischen centralen aanschaffingsdienst.

Het Indische Gemeenebest.

Men schrijft ons:

Zaterdag jl. werd, als resultaat van een reeds ongeveer anderhalf jaar geleden opgeworpen denkbeeld, in een vergadering alhier van ruim 30 genoodigden een vereeniging opgericht tot uitgifte van een tweewekelijksch blad op den grondslag, aangegeven in den kortelings uitgegeven zendbrief van de heeren van Asbeck c.s., nader aangevuld en vastgesteld als volgt:

„De vereeniging wil beproeven aaneensluiting en samenwerking tot stand te brengen tusschen de Nederlanders hier te lande, die overtuigd zijn, dat het hun plicht als Nederlander is mede te werken aan de verdere uitvoering van Nederland's koloniale taak, welke voltooid zal zijn, wanneer een Indisch Gemeenebest in de rij der zelfstandige volken een eigen plaats inneemt, in staat en bereid ook aan internationale verplichtingen te voldoen en recht en belang ook van niet-inheemsche ingezetenen te erkennen en te beschermen.

„Zij streeft er naar, dat Nederland en dat Gemeenebest blijvende banden zullen onderhouden.

„Zij acht het voorbarig thans een uitgewerkt program te ontwerpen en zal beginnen met de uitgifte van een periodiek, naast vorming van plaatselijke kringen, in welke de toepassing van bovenstaande beginselen naar aanleiding van actueele problemen geleidelijk kan worden uitgewerkt. Zij hoopt op deelneming in de vereeniging van ieder Nederlander, die bezield is door den geest, welke uit de boven gegeven omschrijving van Nederland's taak in Indië spreekt, van welke politieke partij hij ook lid moge zijn en wenschen te blijven.

„Slechts de ervaring kan leeren, of de vereeniging zelf zich in de toekomst tot een politieke partij zal ontwikkelen; thans wordt daaromtrent nog geenerlei uitspraak gedaan. Ook blijft de vereeniging voorshands buiten elk politiek verband met eenige partij."

Aangenomen is, dat in de bestaande omstandigheden een organisatie op bovenstaanden grondslag den voorkeur verdient, waarbij evenwel werd vooropgesteld, dat uit de doelstelling rechtstreeks voortvloeit een doelbewust streven naar samenwerking van de Nederlanders met gelijkgezinde inheemschen, zoowel in het blad als in de studiekringen. Tevens werd ten overvloede de praktijk van de oudere ethische richting, die alles *voor* doch *zonder* die inheemschen trachtte te bedisselen, als principieel fout verworpen.

Alle aanwezigen traden toe; in verband met de reeds uit verschillende kringen binnengekomen betuigingen van instemming is de uitgifte van het blad, dat spoedig verschijnen zal, verzekerd. De statuten, de naam van blad en vereeniging, de voorwaarden van lidmaatschap of abonnement, enz. zullen nader worden vastgesteld.

Het bestuur, dat tevens de redactie en administratie verzorgen zal, is samengesteld uit: den heer Th. A. Fruin, voorzitter, mevrouw Tielrooy en de heeren ter Haar, van Mook, Schepper, de Vries, leden en den heer Bussink, Mampangweg 73, Weltevreden, secretaris-penningmeester.

Afscheid F. van Paasschen Jr.

In de *N. R. Crt.* lezen wij:

In den intiemen kring van redactie-, administratie- en technisch personeel heeft de heer F. van Paasschen Jr., de nieuw-benoemde directeur van de Landsdrukkerij, op 11 Januari afscheid genomen van *De Avondpost* te Den Haag.

Onder den indruk van de herinneringen, welke dit afscheid opwekte, dankte de heer van Paasschen, ook namens zijn echtgenoote, voor de trouwe medewerking en sympathie, die hij gedurende de 18 jaren, dat hij als directeur aan *De Avondpost* verbonden was, van ieder heeft mogen ondervinden. Het was hem en zijn vrouw een behoefte, ieder persoonlijk de hand te drukken.

De heer L. Brummel, oudste redacteur, richtte zich tot den scheidenden directeur en mevrouw Van Paasschen om wederzijds namens allen dank te zeggen op de aangename wijze, waarop bij met ieder afzonderlijk heeft omgegaan.

Hij bood de beste wenschen voor de toekomst in zijn nieuwen werkkring aan de Landsdrukkerij te Weltevreden besloot de heer Brummel zijn wederwoord.

De Indologische Faculteit te Utrecht.

Onze speciale dienst seint ons uit Utrecht dat prof. van Brakel is toegetreden als lid van den wetenschappelijken raad van de Indologische faculteit.

Overleden.

Men seint ons uit 's-Gravenhage het overlijden van de heer J. Haag, oud administrateur van de Deli Mij. en van den oud-assistent resident de heer L. C. Muller de Montigny.

Ons nummer van heden

(Vier Bladen.)

Sabotage?

Onze correspondent te Soerabaia meldt naar aanleiding van de mededeelingen in de M.v.A. betreffende Marine over gevallen van sabotage bij de marine, dat ook aan boord van den torpedojager *Evertsen* twee gevallen van min of meer ernstige sabotage voorvielen. In één der gevallen kon men inderdaad niet nagaan, wie de daders zijn geweest, in het tweede geval werden Inlandsche schepelingen verdacht.

Men heeft, voor wat deze sabotagegevallen betreft, den indruk gekregen, dat men te maken heeft met animositeit; er schijnt n.l. een rassenkwestie in gemoeid te zijn, wat alweer heel moeilijk zal zijn aan te toonen, doch welke suppositie steun zou kunnen vinden in de uitlatingen in de *Sinar Laoet*, waarin eveneens de tegenstelling tusschen blank en bruin herhaalde malen wordt gemarqueerd en op den voorgrond gesteld.

De branden op het Marine Etablissement worden door sommigen geweten aan zelfontbranding, vooral wordt gewezen op den jongsten brand op het M. E., waar een hoop bruin werk vlam vatte. Het kan zijn, maar het onderzoek heeft ter zake geen definitieve gegevens verschaft.

In het eerste geval van brand kon generlei oorzaak worden opgespoord. Wat op zichzelf al een vreemde omstandigheid is. Vooral, als men in aanmerking neemt, dat het hier een magazijn van den onderzeedienst betrof, waardoor voor een groote waarde aan reserve- en verwisselstukken te niet ging. Hier werd dus een vitaal belang van den onderzeedienst getroffen en al kan men natuurlijk niet zeggen, dat daardoor de dienst lam werd gelegd, toch was het geval in hooge mate ernstig. Het is daarom des te meer betreurenswaardig, dat het onderzoek aangaande de oorzaken van den brand geen resultaat mocht opleveren.

De Kas in Veiligheid.

Naar aanleiding van de plotselinge werkzaamheid van de Goenoeng Api vergunde het afdeelingshoofd van den P.T. en T. dienst te Makasser den chef van het hulppostkantoor te Poeloe Siaoe om, wanneer noodig, de kas in veiligheid te brengen aan boord van de *Pijnacker Hordijk* van de K.P.M., die daar gereed ligt. Een schip van het gouvernement is uit Menado daarheen vertrokken ter eventueele hulpverleening. De Vulcanologische dienst heeft geen bepaalde berichten ontvangen. (Aneta)

De K.P.M.-Motie.

De Volksraadsleden Middendorp, Soeroso en Dwidjosewojo hebben een memorie van antwoord ingediend ter beantwoording van het afdeelingsverslag van den Volksraad betreffende de bekende motie aangaande het instellen van een onderzoek naar de vrachten- en tarievenpolitiek van de K.P.M.

Uit het lijvige document blijkt dat in vele opzichten de zienswijze van de voorstellers der motie niet is gewijzigd; zij herhalen veel dat zij overal in de toelichting op de motie zelve hebben neergelegd. Geconstateerd wordt o.a., dat niet alleen in het Afdeelingsverslag zelf weinig critiek op feiten en cijfers is uitgeoefend, doch dat deze ook buiten den Volksraad weinig tegenkanting hebben ondervonden, terwijl van de zijde der K.P.M. geen contra-betoog is verschenen. Dit laatste lijkt ons een vrij zonderling argument.

Ten aanzien van de onnoodig hooge uitgaven voor scheepsbouw wordt opgemerkt, dat de gemeenschap hierop ook in de toekomst bedacht moet zijn, daar de kans groot is, dat de Nederlandsche scheepsbouwmaatschappijen zich tot een kartel aaneensluiten: de blijkens commissoriaten nauw aan den scheepsbouw gelieerde K.P.M. zal dan nog duurdere schepen laten bouwen en de te hooge kosten daarvan zullen door de tarieven moeten worden opgebracht.

Waar de interinsulaire scheepvaart van de K.P.M. praktisch vrijwel een monopolie beteekent, brengt het landsbelang met zich de eisch naar een betere wetgeving, waarop de regeering bij haar toezicht op de politiek dezer maatschappij steunen kan. De welvaart van millioenen menschen houdt ten nauwste met de K.P.M.-politiek verband.

De memorie tracht aan te toonen, dat een vrachtenverlaging van 10 pct. het bedrijf niet onrendabel zou maken. Indien de vrachten worden verlaagd, zal de K.P.M. op allerlei manieren efficiency gaan toepassen: zij zou de exorbitante tantièmes gaan beknotten, haar schepen minder spoedig vernieuwen en minder dure schepen bouwen.

Vervolgens worden de vrachtprijzen voor rotan, kolen en copra bestreden. De opstellers der memorie meenen te mogen constateeren, dat door de thans geldende tarieven de rechtmatige eischen der regeering, die een krachtige welvaartspolitiek beoogen, niet meer worden bevredigd en dat een ingrijpen aan de hand van een deskundig commissoriaal onderzoek in het belang van het land zou zijn.

Geconstateerd wordt, dat de K.P.M. bijna geen concurrentie ondervindt, waarvan een der redenen gelegen is in het feit, dat men van buitenaf meent, dat de K.P.M. een regeeringsmonopolie bezit. Het contract van de maatschappij met de regeering geeft de K.P.M. een materieelen maar tevens een zeer grooten moreelen steun, welke de K.P.M. niet gaarne missen zou.

De memorie gaat dan nog eens uitvoerig de kwestie der tantièmes en gratificaties enz. na alsmede de afschrijvingen, waarbij zij een belangrijke bezuiniging mogelijk acht. Zij eindigt in een met klem aandringen op de instelling der reeds bepleite commisie van onderzoek.

Autobotsing.

Gistermiddag tegen half vijf, zoo verneemt Aneta, heeft er bij de helling van Tjiawi, eenige kilometers voorbij Buitenzorg, een botsing plaats gehad tusschen een Fiat-auto, waarin dr. Deuss van het thee-proefstation in Buitenzorg gezeten was en een autobus met Inlandsche passagiers.

De Fiat, die komende uit de richting Soekaboemi de helling afreed, slipte en botste met zulk een kracht tegen de autobus, dat deze kantelde.

Van de passagiers in de autobus werden er eenige niet-ernstig gewond. terwijl ook dr. Deuss en zijn chauffeur niet-ernstige verwondingen bekwamen. De auto werd beschadigd.

Het ongeval is uitsluitend toe te schrijven aan een samenloop van omstandigheden en niet aan onbesuisd rijden.

Tragisch.

Kort geleden berichtte de *Sum. Bode* dat een Maleische vrouw op Mata Aer het levenslicht aan een vierling (3 meisjes en een jongen) had geschonken.

Eerst zijn echter de 3 meisjes gestorven, daarna het jongetje en tenslotte ook de moeder.

In het Ravijn.

Naar Aneta uit Menado meldt, is bij de negorij Pololoan aan het Tondanomeer een vrachtauto in een diep ravijn gereden. De chauffeur en zeven passagiers werden gewond; een van hen verkeert in levensgevaar.

De auto werd totaal vernield.

Korte Berichten.

De heer P.O.A. Willems, die voor het Indo Europeesch Verbond zitting had in den regentschapsraad van Bandoeng en die te Tjimahi woont, heeft als lid van genoemden raad bedankt (*A.I.D.*)

*

Het orgaan van den Bond van Hooger en Middelbaar personeel bij den Post-, Telegraaf en Telefoondienst in Ned Indië (Postbond) publiceert de beschrijvingsbrief voor de 25ste algemeene jaarvergadering, welke op 3, 4 en 5 April as. te Bandoeng zal worden gehouden in de groote zal der Sociëteit „Ons Genoegen".

STADSNIEUWS.

De Zweedsche Consul-generaal.

Naar Aneta uit 's-Gravenhage meldt is de heer Dedardel officiëel toegelaten als consul-generaal van Zweden te Batavia.

I.K.P. Mr. Cornelis.

Gisteravond heeft de I.K.P. afd. Mr. Cornelis in de sociëteit Amicitia een drukbezochte huishoudelijke jaarvergadering gehouden.

Nadat de voorzitter, de heer Brüens, de vergadering geopend heeft, wordt de motie, voorgesteld door de afd. Batavia in zake de onevenredige vertegenwoordiging van de I.K.P. in den provincialen raad van West-Java, voorgelezen en met algemeene stemmen overgenomen.

De voorzitter wijst dan op de noodzaak dat er vertrouwen moet heerschen in de I.K.P. en dat vertrouwenspersonen moeten worden gekozen. Indien men grieven heeft kunnen die in elke vergadering bij de rondvraag naar voren worden gebracht, en mocht men er liever niet in het openbaar over spreken, de gemeenteraadsleden zullen dan graag bij hun thuis de grieven aanhooren en er zoo mogelijk rekening mede houden.

Dan leest de secretaris, de heer Mensink, de notulen van de vorige vergadering voor, die worden goedgekeurd.

Hierna brengt de voorzitter verslag uit van de partij-vergadering te Djokja gehouden, waarbij hij speciaal wijst op hetgeen door de afvaardiging van Mr.-Cornelis op die vergadering naar voren is gebracht.

Het volgende agendapunt was het Jaarverslag over 1929. De secretaris zegt dat het afgeloopen jaar een van activiteit en opbloei is geweest. Hiermede heeft echter geen evenredige groei van het ledental plaats gehad, hetgeen toegeschreven moet worden aan de actie van andere politieke groepen. In het afgeloopen jaar werd het contact van de I.K.P. met de C.E.P. (thans C.S.P.) verbroken. In de vacature Djajadiningrat werd als vierde lid van den gemeenteraad de I.K.P.-candidaat Soetomo gekozen. De secretaris hoopt dat 1930 even vruchtbaar moge wezen als het afgeloopen jaar.

Ook het jaarverslag van den penningmeester wordt voorgelezen en goedgekeurd.

Aan de orde is de verkiezing van het bestuur. Met, op één na, algemeene stemmen wordt het voorstel aangenomen om het bestuur uit te breiden van 5 tot 7 leden.

Het vorig bestuur was als volgt samengesteld: voorzitter Brüens, ondervoorzitter en secretaris Mensink, penningmeester Muller en de heeren Brinkman en Fauser. De laatste stelde zich wegens vertrek naar Europa niet herkiesbaar.

De heer Brüens werd met 46 van de 52 geldig uitgebrachte stemmen tot voorzitter herkozen. Verder werden in het nieuwe bestuur gekozen de heeren Brinkman (ondervoorzitter), Kleefstra, Muller, Lavalette, Resner en Kapteijn.

Bij de rondvraag werd gevraagd wanneer Manggarai beter voorzien wordt van licht en een betere schoonmaak geregeld wordt. De voorzitter zeide dat hierover de onderhandelingen tusschen de gemeente en de S.S., gaande zijn die wel vlug hun beslag zullen krijgen. Klachten over de Berenlaan en Generaal Staal-laan werden geopperd, waarop de voorzitter zeide dat deze wegen door de Genie onderhouden moeten worden. De gemeenteraad zal de Genie op den slechten toestand wijzen.

Dat het land Tegallan zonder water is, is de schuld van den Arabier Basalama, en de gemeente voelt er niets voor, zei de voorzitter, om geld uit te geven ten einde den Arabier aan hoogere huren te helpen.

Daar een zangkoor niet tot het terrein van de politiek behoort, werd een opmerking hierover door den voorzitter naar den K.S.B. verwezen.

Het Melania-werk werd door den voorzitter in de aandacht der leden van de I.K.P. en de gemeenteraad aanbevolen.

Ook werd uit de vergadering gepleit voor een betere schoolgeldregeling.

Hierna sloot de voorzitter de vergadering.

Anti Opium-hospitaal te Batavia.

Bij de bestrijding van het opiumgebruik, wordt telkens het gemis gevoeld aan een speciale gelegenheid waar opiumpatienten kunnen worden opgenomen en behandeld.

Om middelen te beramen ter voorziening in deze dringende behoefte, kwamen gisterenavond ten huize van dr. Kwa Tjoan Sioe de vertegenwoorgers van de hospitaal- en polikliniek vereeniging Jang Seng Ie, Anti Opiumvereeniging en Internationale Orde van goede Tempelieren bijeen.

Allereerst werd de noodzakelijkheid van medische behandeling van opiumpatienten besproken, benevens de onontbeerlijke nazorg van genezen schuivers.

Om tot meer nuttig effect te geraken inzake medische behandeling van opiumpatienten en de opiumbestrijding, werd tot samenwerking in federatief verband besloten, terwijl getracht zal worden om meerdere vereenigingen voor dit doel te interesseeren.

Reeds direct zal een plan worden uitgewerkt voor het inrichten van een paviljoen ter opname en behandeling van opiumpatienten. Waar een aantal opiumaptienten op medische behandeling wacht, stelde de vereeniging Jang Seng Ie, in afwachting van de oprichting van het paviljoen, direct een tweetal kamers in haar polikliniek beschikbaar voor het opnemen van eenige patienten.

De heeren dr. Kwa Tjoan Sioe en dr. Ang Eng Tjoe, stellen zich beschikbaar voor de medische behandeling van de naar genezing zoekende schuivers.

Staande de vergadering werd een werkcommissie benoemd bestaande uit den voorzitter van Jang Seng Ie de heer Souw Sian Tee, de voorzitter van de Anti Opiumvereeniging de heer A. Vermeer en de voorzitter van de Internationale Orde van Goede Tempelieren J.H. Antonisse.

Vereenigingen en personen die met het voorgenomen plan sympathiseeren kunnen hiervan kennisgeven aan het adres van dr. Kwa Tjoan Sioe, Kebon Sirih 121 Weltevreden.

Even naar de Leeuwenstad.

Bloemen en aardbeien

De eerste vlucht van Batavia naar Singapore en van Singapore naar Batavia is met succes volbracht. Omtrent de reis schrijft Aneta ons:

De reis werd gemaakt met de *PKAFB*, het tweede toestel van de serie die in September 1928 door de lucht naar Indië is gekomen; Moll de bekwame piloot, die het toestel toen heeft uitgebracht, was ook thans aangewezen om bij deze belangrijke vlucht als bestuurder te fungeeren.

Als lading werd een groote hoeveelheid bloemen en aardbeien meegenomen, een attentie van de Knilm voor de Nederlandsche dames in Singagore. Boven ieders hoofd in het bagagenet lag een reddingsgordel van den Rotterdamschen Lloyd...

Na den start op den druilerigen Maandagochtend maakten we een afscheidsrondje boven het terrein en zetten toen koers naar Palembang.

Boven Palembang.

Doordat we over het onbewoonde kustgebied van Palembang vlogen, viel de tegenstelling tusschen Java en Sumatra sterk op. Nadat wij Java, waar geen plekje onbebouwd is gebleven, achter ons hadden liggen, vlogen wij tot vlak bij Palembang slechts over oerwoud en moerassen. Boven Pladjoe en Soengei Gerong, de groote oliecentra van B.P.M. en N.K.P.M., zagen wij de pijpen der schepen plotseling met een wit mutsje; te onzer eere bliezen zij op de stoomfluit. We hoorden natuurlijk niets. Wij vlogen laag boven Palembang, konden de prachtige ligging daarvan aan de indrukwekkend-breede Moesi volop bewonderen

Na een kalme glijvlucht belandden wij op het vliegveld Talang Betoetoe, waar vrij veel menschen, de Resident Ezerman aan het hoofd, ter begroeting aanwezig waren. Het geheele oponthoud, dat hoofdzakelijk geschiedde om benzine bij te laden, duurde een klein half uur; om 10.20 waren we weer los.

Oerwouden, breede rivieren, de zee met haar ontelbare eilanden.

Wij zetten koers naar Singkep, vlogen dus niet over Muntok, maar lieten dit tamelijk ver rechts liggen. Bij kaap Tjabong bereikten we om 12 uur de zee. De vlucht boven het vasteland van Sumatra was op den duur tamelijk eentonig. Oerwoud en nog eens oerwoud, waarin slechts afwisseling gebracht werd door geweldig groote rivieren die in groote bochten het land doorsneden. Maar zoodra we boven de zee waren, werd de tocht interessant. De steeds wisselende tinten der zee waren een verrukking voor het oog. Elk rif, elke ondiepte was onmiddellijk te ontdekken. Ontelbaar in den meest letterlijken zin van het woord is het aantal eilanden en eilandjes, alle even dicht begroeid. Om half een waren we boven Singkep waar door de uitstekende zorgen van het departement van gouvernementsbedrijven — waarvan de directeur ook meevloog — een prachtig landingsterrein is aangelegd. Door den uitbundigen (en alleszins verdienden!) lof, die steeds, en vooral weer de laatste dagen, van alle kanten de Knilm wordt toegezwaaid, wordt wel eens vergeten, dat zonder de hulp en den zorg van gouvernementsbedrijven de Knilm niets zou kunnen beginnen.

We maakten twee rondjes boven het Singkepterrein, waar een handjevol menschen ons hartelijk toewuifden en lieten een pakje meegenomen kranten vallen, waarna we de reis naar Singapore voortzetten. Een heel aardig moment was de vlucht boven Samboe, het groote oliedepot van de B.P.M. onder den rook van Singapore.

In de Leeuwenstad,

Nauwelijks hadden we Samboe achter den rug of we vlogen al boven de Leeuwenstad welke uit de lucht gezien een overweldigenden indruk maakt met haar havens met honderden groote en kleine schepen, haar indrukwekkende gebouwen. We cirkelden boven de stad en vlogen toen door naar het militaire vliegterrein Selatar, aan de noordzijde van het eiland Singapore geleden, dus tegenover Johore.

De Royal Air Force had hier al geruimen tijd een basis voor watervliegtuigen, maar is thans in verband met de inrichting van de groote Vlootbasis bezig ook een basis voor landvliegtuigen aan te leggen.

Met opoffering van ongelooflijke kosten en inspanning (er moesten heuvels afgegraven van 10 Meter hoog en moerassen gedempt worden) is een prachtig landingsterrein aangelegd, waar heele escadrilles tegelijk kunnen opstijgen. Er staat ook een reuzenhangar, maar de vliegtuigen ontbreken nog.

Die komen eerst in den loop van dit jaar. Vermoedelijk zal, evenals op Andir het geval is, een hoekje van dit militaire terrein ter beschikking van de burgerluchtvaart worden gesteld. Er is nergens anders een bruikbaar terrein, en de Imperial Airways zal nog wel meer moeite dan de Knilm doen om Selatar te mogen gebruiken. Een bezwaar is dat het terrein zoo ver van de stad ligt, nog verder dan Tjililitan van Batavia.

Moll maakte een prachtige landing en al spoedig stonden we op Engelsch grondgebied, toegejuicht door een groot aantal leden van de Nederlandsche kolonie. De Consul Generaal en mevrouw Daniels verwelkomden ons.

Een diner.

's Avonds vond ten huize van den Nederlandschen Consul-Generaal een diner plaats, waar een twaalftal Engelsche en Nederlandsche gasten aanzaten. De Engelsche gasten waren Sir Josiah Crosby, mr. John Scott (de *Colonial Secretary*), Cave Brown Cave (de Commandant van de Strijdkrachten in Singapore) en Wood (de Ingenieur die het vliegveld aangelegd heeft), terwijl verder de heeren Ir. de Iongh, dr. Groeneveld Meyer, H. Nieuwenhuis, Behage, Moll, Dellaert (agent van de Knilm in Singapore) en ik aanzaten.

Het was een bijzonder genoegelijke avond. De heer Daniels hield een kort hartelijk speechje, waarin hij er op wees, dat deze vlucht een bewijs was van de uitnemende samenwerking tusschen Engelschen en Hollanders en dat deze samenwerking een waarborg en een voorwaarde voor de ontwikkeling van het Engelsch-Nederlandsche luchtverkeer vormde. Mr. Scott toastte ook met een enkel hartelijk woord op de *Anglo-Dutch cooperation*.

Daar het den volgenden ochtend weer vroeg dag voor ons zou zijn, werd tegen half twaalf opgebroken.

Het veel te vlugge vertrek.

Op Seletar vonden wij den volgenden ochtend het toestel al weer klaar, geflankeerd door een prachtigen, zelfs majestueuzen fonkelnieuwen vuurrooden brandweer auto, en een even fraaien en opzichtigen... zieken auto. Toen wij informeerden of een en ander geschiedde om ons op den vroegen morgen een hart onder den riem te steken, bleek ons dat deze uitgebreide maatregelen berustten op een voorschrift van de Royal Air Force. We vonden het in elk geval erg attent.

Nadat de onvermijdelijke foto's waren genomen, startten we om 7 uur Javatijd. Heel in de verte zagen wij een glimpje van de beroemde vlootbasis en het niet minder beroemde droogdok, maar Moll bleef uit die buurt en zette koers naar Palembang. Nu werd de film van gisteren in omgekeerde volgorde afgedraaid, maar omdat we nu wind mee hadden, ging alles veel vlugger. Vóór tienen waren we al in Palembang, waar de agent van de Paketvaart, de heer Jolly, in zijn kwaliteit van Knilmagent hulde aan de voortvarendheid van de Knilm bracht.

Na ons vertrek uit Palembang, tegen elf, zaten we al spoedig in een zwaren regenbui, waar wij echter in enkele minuten doorheen waren. Wij genoten daarna van een prachtigen regenboog onder ons. Er valt verder over de terugreis weinig bijzonders te schrijven.

Precies *zes uur* na ons vertrek uit Singapore (dus heen en terug met een vollen middag, avond en nacht er tusschen nog éérder dan alleen héén met de boot) waren we weer in Batavia, waar Moll een krans van den Goodrich-vertegenwoordiger in ontvangst had te nemen.

Radio houdt het contact met de basis.

De radio heeft beide dagen uitstekend gefunctionneerd. Wij bleven met Bandoeng, practisch voortdurend, in verbinding en hadden continu contact met Bandoeng en/of Singapore. Allerlei boodschappen en berichten werden gewisseld. De voortdurende verbinding met een radiostation dat elk oogenblik van onze positie in kennis werd gesteld gaf wel een heel sterk gevoel van veiligheid.

Tante Pos.

Aan de postorganisatie ontbreekt nog wel een en ander. De brieven en andere stukken die Aneta, volkomen volgens de bepalingen, met het toestel had meegezonden, bestemd voor de Delibladen, werden vanmiddag keurig netjes en volkomen ongeschonden uit Singapore ...terug-ontvangen met het zelfde vliegtuig!

Jaarfeest Evangelische Mannenzang-vereeniging.

14 Februari viert de Evangelische mannenzangvereeniging haar vijfde Jaarfeest in de loge aan den Vrijmetselaarsweg.

Persdelict.

Het pas sedert een maand opnieuw verschenen dagblad *Fadjar Asia* bevatte begin Januari j.l. een artikel, getiteld „Eigen rechter spelen". Het artikel was gericht tegen een ambtenaar. Dezer dagen werd in verband met een klacht van den betrokkene de heer Tjokroaminoto op het Hoofdbureau alhier ontboden. Aangezien de schrijver, Djajasoebita, de verantwoordelijkheid op zich nam, kon de heer Tjokro weer vertrekken. Tegen den bedoelden schrijver zal een vervolging worden ingesteld.

BIOSCOPEN.

Capitol.

Er was eens een steenrijke Amerikaan, die maar één dochter had; de mannen, die dongen naar haar hand, waren zéér talrijk. Toen, naar het voorbeeld van de koningen in sprookjes, riep de rijke man de candidaten bijeen en zei: de man die mijn dochter trouwt krijgt haar geld. Hij heeft geen handen en geen hersens noodig. Die heelemaal niets kan en alle records van stomheid slaat heeft de grootste kans.

De candidaten deden hun best. De stomste van allen bleek toen detective te zijn.

Als wij de film mogen gelooven, is de detective in Amerika ongeloofelijk hersenloos. Het publiek heeft in den regel al lang in de gaten waar de misdadiger schuilt, als de speurhond nog heelemaal geen *Ahnung* heeft en allerlei dingen doet die een gewoon mensch nooit in zijn hoofd halen zou.

Zoo'n stomme detectief is onze vriend Dane, dien men kent uit de *Groote Parade*. Hij is speurhond van beroep; de groom uit het hotel waar hij is aangesteld doet het speuren naar de verdwenen parels slechts uit liefhebberij. Buitendien is er meer dan één vrouw in het spel; er wordt heerlijk de draak gestoken met de would-be zucht naar wetenschap van de moderne vrouw, die niets te doen heeft.

De parels komen tenslotte terecht in een zaklantaarn, en juist als de groote speurhond den lantaarn te pakken heeft, blijken ze weer in den zak van een ander verhuisd te zijn. Verder is het verhaal doorspect met griezelige dingen; handen die uit den rug van een stoel te voorschijn komen, bedden die toeklappen als het slachtoffer zich er op uitstrekken wil. En de wet van de zwaartekracht brengt ze in een kelder, op wat stroo—hetgeen nogal menschlievend van den paarlendief is, want de Fransche vorsten die de kasteelen aan de Loire hebben bewoond hadden dergelijke kelders, en daarin stond een aantal speren op de ontvangst opgesteld; de arme man die om de één of andere reden zich het ongenoegen van de koningin of den koning op den hals had gehaald, viel door den koker op de speren en had daardoor nooit gelegenheid er ook maar iets van na te vertellen.

Het is een komische film, en inderdaad is het de moeite waard het kostelijk spel van Dane en George Arthur te zien. Marceline Day is de bekoorlijke vrouw in het spel.

Er is een heel goede opname uit Holland: kruiend ijs in de rivier. Vooral nu we telegrammen krijgen dat er weer drijfijs in de Zuiderzee is, wordt deze opname opnieuw zeer actueel.

Gemeenteraad Batavia.

De agenda voor de raad-vergadering op Maandag 17 dezer des avonds om 6 uur 30 in het Gemeentehuis te houden, luidt als volgt:

Voorstel tot goedkeuring van de notulen van de Raadsvergaderingen van 13 en 14 Januari 1930.

Voorstel tot benoeming van een wethouder en van een plv. wethouder.

Voorstel om aan den gewezen doodgraver Saoedin, een pensioen toe te kennen.

Voorstel om de opzichters F H. Spierings en Mas Soedono en den adj. inspecteur 2e klasse der Bouwpolitie M. Kartadiwiria, te bevorderen onderscheidenlijk tot hoofdopzichters en adj. inspecteur 1e klasse der Bouwpolitie.

Voorstel om het thans door den administrateur van het Grond en Huizenbedrijf, J.G.A. Wiegant, genoten salaris te herzien.

Voorstel om den ingenieur 1e klasse bij den dienst van Gemeentewerken te verplichten in zijn woning een aansluiting op het plaatselijk telefoonnet te hebben, op kosten van de Stadsgemeente Batavia.

Voorstel tot vastelling van een besluit, inzake het aanvaarden van de schenking van een 16-tal Gemeente-ambtenaren.

Voorstel om bij wijze van proef de verplichting tot verzekering van diensttransportmiddelen van Gemeente-ambtenaren in te trekken.

Voorstel tot afschrijving en onderhandschen verkoop van afgekeurde watermeters.

Voorstel tot goedkeuring van de jaarrekening van het Grondbedrijf betreffende het dienstjaar 1928.

Voorstel tot het aangaan van een fraude verzekering.

Voorstel om bij het Kantoor van mr. E. J.F. van Dunné een abonnement voor juridische adviezen te nemen.

Voorstel tot voorloopige vaststelling van de begrootingsrekening 1928.

Voorstel tot het verleenen van een subsidie aan het Plaatselijk comité Batavia van de Stichting „Jeugdzorg" te Buitenzorg tot een bedrag, gelijk aan de betaalde vermakelijkheidsbelasting ten behoeve van een in den Schouwburg gegeven liefdadigheidsvoorstelling,

Voorstel tot beschikking uit den post van „Onvoorziene Uitgaven" van een bedrag van f 125 ter voldoening van een door verjaring getroffen vordering.

Voorstel om machtiging te verleenen tot uitvoering van het werk: „Verbetering van de afwatering van Entree-Gondangdia."

Voorstel tot verbetering van de Kramatlaan.

Voorstel, verband houdende met het verzoek van de Ned. Ind. Tramweg Mij om goedkeuring van de grondkaart dier Maatschappij No. 495, aangevende een gedeeltelijke omlegging van de trambaan aan het Kasteelplein.

Voorstel tot wijziging van het rooilijnen wegenplan voor het stadsgedeelte, voorkomende op de topografische dienstkaart Sectie B blad 3. (Kampong Kali Mati).

Nader voorstel tot herziening van de grondprijzen van eenige perceelen op Petodjo en Menteng Poelo.

Voorstel tot benoeming van leden in de Commissie tot vaststelling van de Kiezers'ijst voor het jaar 1930/1931.

Voorstel tot benoeming van Raadsleden in diverse Raadscommissies.

Voorstel tot wijziging van de „Bataviasche Inkomsten Belasting Verordening 1921".

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „Amateur detectives."
Globe Bioscoop: „Korte Rokjes."
Deca-park: „White Wings" en „Het Zeilschip in den Typhoon."

New Monico.

Dagelijks: Dancing, Cabaret, Restaurant.

*

11—16 Febr. schilderijententoonstelling Bat. Kunstkring.

12 Febr. 7 uur Kunstkring Vaderlandsche Club.

14 Febr. 8 uur. Loge Vrijmetselaarsweg.

4 Febr. Geneeskundige Hoogeschool. Prof. dr. A. Fuchs uit Weenen. Arteriosklerose und Auge.

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „De Vloot ligt voor Anker".
Luxor: „Achter grauwe Kloostermuren."

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen: nihil.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 29,9° C.

PERSONALIA.

De zoutpakhuismeester 2e kl. J.W. Damwijk is van Bandoeng naar Soerabaja overgeplaatst.

*

Tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van adjunct controleur bij de opiumregie en geplaatst te Kediri G.J. van Wagensveld.

*

Benoemd tot hoofdopnemer 1e kl. bij het boschwezen en ter beschikking gesteld van het hoofd der boschinrichting T.F.P. Geels, van buitenlandsch verlof terugverwacht.

*

De opperhoutvester van de boschinrichting ir. A. Ottow, is ter beschikking gesteld van het hoofd van het djatiebedrijf.

*

Aan den 1sten Luitenant der Infanterie A.E. Batten is wegens zevenjarigen onafgebroken dienst in Nederlandsch-Indië negen maanden verlof naar Europa verleend, ingaande 1 April 1930.

*

De 1e luitenant der Genie W.K. Seijn, is van Bandoeng naar Koetaradja overgeplaatst.

De ondermagazijnmeester bij de algemeene pakhuizen J.F.A. Steffen, is te Belawan geplaatst.

*

De onderluitenant bij de luchtvaartafdeeling A. Onderwater, is bij de vliegschool te Kalidjati geplaatst en zulks met intrekking van zijne plaatsing te Buitenzorg, Bandoeng.

Voorstel tot herziening van den aanslag van de heer Khoe A Njie in de Gemeentelijke Inkomsten Belasting voor het jaar 1921.

Voorstel om te beschikken op eenige verzoekschriften om ontheffing van een gedeelte van den aanslag in de Gemeentelijke Inkomstenbelasting over de dienstjaren 1925—19.8 en 19.9.

Visiestukken.

Het Duitsche Mannenkoor.

Wij vestigen de aandacht op twee advertenties in ons blad van heden waarin tweede bassen voor het Duitsche mannenkoor gevraagd worden.

Wij zouden het jammer vinden indien de uitvoeringen van dit goede koor gestaakt zouden moeten worden bij gebrek aan voldoende krachten. Wie een stem heeft, hij late zich hooren!

Zooals te doen gebruikelijk.

Heden in den vroegen ochtend werd op den Lembangweg (Nieuw Menteng) een Inlandsche melkboer door een auto overreden en zwaar verwond.

De autobestuurder is na het ongeval doorgereden, zonder zich ook maar in het minst om den man, die voor dood op den weg lag, te bekommeren.

Het slachtoffer werd later gevonden en naar een zieken-inrichting overgebracht.

De Bevolking.

In de Publicaties der Gemeente lezen wij, dat de Europeesche bevolking in de afgeloopen maand December met 205 zielen (97 mannnen en 108 vrouwen) vermeerderd is en op oudejaar 1929 in totaal 30964 zielen telde (15842 mannen en 15122 vrouwen).

Gemeentebelastingen.

In de maand December betaalde Symen aan de gemeente Batavia f 70 054,63 aan inkomstenbelasting, f 4 558,32 aan straatbelasting, f 1.319,91 aan rij- en voertuigenbelasting en f 18.104,40 aan belasting op openbare vermakelijkheden.

TELEFOONS.

Abonnementen (na 5 uur 's middags) Weltevreden	429
Agent Buitenzorg	880
Agent Cheribon	541

ADVERTENTIEN.

DANKBETUIGING

aan allen, die deelneming hebben betoond bij het overlijden van mijn echtgenoot, zoomede aan de BAT. COOP. BEGR.-ONDERNEMING voor de vlotte regeling van de begrafenis.

Weduwe H. A. CANTER VISSCHER geb. Noordhoorn.

Depok, 12/2-'30. 4136

Openbare Verkooping

op Zaterdag 1 Maart 1930 des v.m. om 10 uur in het lokaal Pasar Pisang ten overstaan van het Verdakantoor te Batavia, van:

een erf, bebouwd met een steenen huis met pannen gedekt gelegen te Senen, Batavia, kadastrale afdeeling Stad en Voorsteden Sectie P. blad vijf, derde ontwikkeling No. 1405 verpondingsnummer 11005 staande vorenomschreven perceel bij eigendomsacte ddo. 28 Februari 1910 No. 254 ten name van Sech Oembarak bin Djafar bin Oemar bin Said Alkaterie en Sech Salamu bin Djafar bin Oemar bin Said Alkaterie.

Namens de verbandhoudster:

4100 Jhr. Mr. P. R. FEITH.

BUITENGEWONE ALGEMEENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS in de N. V. IJSFABRIEK WELTEVREDEN op Donderdag 27 Februari 1930 ten 2½ ure n.m. ten kantore van Mr. J. Lubbers a/d Binnen Nieuwpoortstraat 23 te Batavia.

AGENDA:

1e. behandeling binnengekomen schrijven afgetreden commissaris
2e. appèl-nominaal
3e. mededeelingen omtrent plaatsgevonden verkoop der fabriek
4e. Benoeming van een Directeur.

4143 **Het Bestuur.**

Geneeskundige Hoogeschool.

(SALEMBA No. 6).

Aula-Voordracht.

Op 14 Februari a.s. zal Prof. Dr. A Fuchs uit Weenen in de aula een voordracht houden over: „Arteriosklerose und Auge".

Alle belangstellenden zijn welkom.

De Voorzitter van de Faculteit der Geneeskunde,

4127 Prof. Dr. C. D. de LANGEN.

Eigenaren & Verhuurders van

„TE HUUR KOMENDE PERCEELEN"

Geeft Uwe huizen, kantoren, winkels en pakhuizen ten verkoop en verhuur op aan het OUDSTE WONINGBUREAU ter plaatse. Vlotte afwikkeling. Prima referenties! Administreeren van Vaste Goederen.

MAKELAARSKANTOOR F. W. VAN GENDEREN

Beëedigd Makelaar. 158w

Afdeeling WONINGBUREAU

Postweg N. 19 Tel. 2182 — 2183 Welt.

Vereeniging „Thee-Expert-Bureau"

te Batavia.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE LEDENVERGADERING te houden op VRIJDAG 28 Februari 1930 des morgens 10½ uur ten kantore der Firma Geo Wehry & Co., Batavia.

AGENDA:

1. Jaarverslag 1929.
2. Financieele Verantwoording over het jaar 1929.
3. Verkiezing van een Bestuurslid ingevolge alinea 1 van art. 6 der statuten.
4. Wat verder ter tafel zal worden gebracht.

Het Bestuur.

Batavia, 11 Februari 1930. 4128

BATAVIA-BUITENZORG WEDLOOP-SOCIETEIT

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING op WOENSDAG 26 FEBRUARI 1930, in de zaal op het Raceterrein, Koningsplein, Weltevreden, ten 7 ure n.m.

Agenda:

Jaarverslag, Balans en Winst- en Verliesrekening per 31 December 1929; verkiezing van het Bestuur en wat verder ter tafel zal worden gebracht.

De Secretaris-Thesaurier,

4138 J. K. J. LANGE.

N.V. Bataviasche Hulpbank.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING van Aandeelhouders op Donderdag den 6den Maart 1930 des namiddags ten 6½ ure in het gebouw der Loge „De Ster in het Oosten".

Punten van behandeling:

1e. uitbrengen van het verslag over het 44e boekjaar.
2e. Kennisneming van de Balans over 1929.
3e. Vaststelling van het dividend.
4e. Verleening van acquit en décharge aan het Bestuur.
5e. Verkiezing van een Commissaris en een bestuurslid en
6e. aanwijzing der Commissie bedoeld bij art. 16 der Statuten.

4134 **Het Bestuur.**

CORDESIUS & ZONEN

FABRIEK VOOR METAALWERKEN

AFD. IMPORT

NIKKEL

PLAAT DRAAD ANODEN ZOUT BAD

POSTWEG NOORD 39 TELF. 004 WLT.

4104

ACE BATTERY MET HET BLAUWE ETIKET

ENNWELL ZOEKLICHTEN

VERSTELBAAR MET EEN HAND.

IMPORTEURS KERKHOFF KERSTHOLT & Co. BATAVIA SOERABAIA

4126

12.000 K.M. BINNEN BEREIK VAN UW STEMGELUID

HOLLAND — INDIË

de grootste afstanden overbrugd door gebruik van de

RADIO TELEFONIE

4124

Cadena

's Morgens
's Middags
's Avonds

3299

Bestellingen van de binnenlanden en buitenbezittingen worden spoedig en accuraat uitgevoerd.

HOUDT GOLDBERG VOOR OOGEN.

O.J.O.M.I.

J.H. GOLDBERG

WELTEVREDEN NOORDWIJK 21.
SOERABAJA — DJOCJA — MALANG.

55wz

Keelpijn is het eerste teeken van een besmettelijke ziekte.

Neem op het eerste teeken van

Keelpijn — *FORMAMINT.*

NEEM, zoodra gij iets van keelpijn bespeurt — ieder uur een of meer Formamint tabletten en laat die langzaam in Uw mond smelten. Dan zal Uw keelpijn spoedig genezen zijn.

In tegenstelling met gorgeldranken oefent Formamint een blijvende bacteriënvernietigende werking uit in mond en keel — en beschermt U zoodoende tegen besmettelijke ziekten, zooals Influenza, Diphtheritis, Roodvonk, enz.

Koop nog heden een flesch.

FORMAMINT

De Keelontsmettende Tabletten.

In alle Apotheken en Toko's.

4102

DECA-PARK.

NIET ENKEL WIJ doch ook

HET TALRIJK OPGEKOMEN PUBLIEK

roemt

„WHITE WINGS"

als

EEN SCHLAGER IN OPTIMA FORMA

terwijl

HET ZEILSCHIP IN DEN TYPHOON

en

JUNIOR COGHLAN

(de tien jarige vrouwenhater)

met recht

TWEE WONDEREN

genoemd worden.

OOK OVER BERSHADSKY ORKEST HOORDE MEN NIETS DAN LOF.

Entrée f 2.— of 3 coupons. Aanvang 7 uur en 9.45

ADOLPH MENJOU OP KOMST in:

„HIS PRIVATE LIFE".

In het DECA-PARK-CAFE TEN ALLEN TIJDE DANSGELEGENHEID. MORGENAVOND „ROLSCHAATSENAVOND".

4129

Uw Baby slaapt weder rustig als ge de branderige, ontstoken of smettende plekken behandelt met

PUROL

VERZACHTING-VERFRAAING GENEZING DOOR PUROL ELKE PLEK VAN UW HUID

Doos 40 en 75 ct., tube f 1.-

Bij Apoth. en Tokohouders

1671

MUSKIETEN!

Een zekere dood wacht U daar, waar de

R.I.D.S.

wapenen tegen U opgeheven worden

„VLUCHT IN TIJDS" zij het parool.

Ongeëvenaard Nederlandsch Product.

RIDS DOODT ALLE INSECTEN NIET GIFTIG

Importeurs: E. DUNLOP & Co.

Batavia, Soerabaia, Semarang, Bandoeng, Padang en Medan.

4133

CAPITOL THEATER

Het Theater voor goede Films.

offreert

De Oerkoddige M.G.M. Filmklucht

AMATEUR-DETECTIVES

met KARL DANE, GEORGE ARTHUR en MARCELINE DAY.

Voorafgegaan door de allerlaatste Orion Revue.

Muzikale Illustratie door Aug. Hoedemakers' Capitol Orkest.

Aanvang 7 u. en 9.45. Entrée f 2.40 en f 1.80

Menu: Frankfurter Worstjes met Zuurkool . . f 1.75

4131

Magneetjes Trekken!

NEW MONICO

CABARET — DANCING — RESTAURANT.

onder leiding van

RODI ROETERS.

„De Ontvangsalon van Batavia"

DEZE WEEK OPTREDEN VAN

MARIANO — SVETLANOVA & SALNIKOFF — RODI ROETERS ALS . . . . . VOORDRACHT-KUNSTENAAR.

4141

EEN ZAKDOEK, DIE VOLDOET

Niemand is zoo veel-eischend als de heer der schepping, waar het zijn zakdoeken betreft. En geen wonder. De zakdoek is een der meest onontbeerlijke onderdeelen van het toilet van elken heer en dat hij dan ook het beste verlangt wat er te krijgen is, behoeft niemand te verbazen. Dat is dan ook de reden, dat tegenwoordig geen man zich gelukkig voelt, wanneer hij niet een of twee Pyramid-zakdoeken in zijn zak heeft.

Een Pyramid-Zakdoek is voor den man, wat een Lissue-Zakdoek voor de dame is.

PYRAMID IS DE ZAKDOEK VOOR U

„A TOOTAL PRODUCT"

Importeurs: G. HOPPENSTEDT Batavia, Semarang, Soerabaia, Padang, Medan.

4126

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)

Heden- en Morgenavond: Nog slechts 2 avonden

M. G. M. Buitengewoon GROOT LACHSUCCES met den WERELDKOMIEK

SYD CHAPLIN in: „KORTE ROKJES"

Een der BESTE Producties, ooit door SYD CHAPLIN gemaakt.

KOMT allen en MIST deze film NIET.

Met Muzikale Illustratie door ons ARTINI-ORKEST. 4130

Na de voorfilm als EXTRA: OUVERTURE EIN MORGEN, EIN MITTAG, EIN ABEND IN WIEN FRANZ von SUPPE.

VRIJDAG 14 FEBRUARI:

GEORGE O'BRIEN in: „HET GEHEIM VAN DE SLOEP"

Vol Actie en Sensatie, Spanning.

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

TWEEDE BLAD

Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*)

	11 Febr.
H.V.A.	582
Kol. Bank	221
N.I. Handelsbank	159
Certif. N. H. Mij.	173
„ N. I. Escompto Mij.	89
Kon. Olie	395
6% Indië 1922	102 1/8
Ned. Scheepv. Unie	189
Lindeteves	151
K. P. M.	232
Deli Spoorweg Mij.	205
Java China Japan Lijn	101

Slotkoersen (*Aneta*).

	10 Febr.	11 Febr.
Javasche Bank	318	—
Amsterdamsche Bank	—	194
Twentsche Bank	138	—
Incasso Bank	—	—
N.I. Escompto Mij. cert.	89	89
Certif. N.H.M.	172	172
Handelsbank	158	158
Koloniale Bank	219	221
Scheepvaart Unie	188	188
Kon. Paketv. Mij.	231	230
Java China Japan Lijn	102	101
Holl. Amerika Lijn	36	—
Kon. Stoomboot Mij.	—	83
N.I. Spoorweg Mij.	209	210
Delispoor	205	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	147	148
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	—	156
Gas Mij.	230	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	—	330
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	263	263
Lindeteves	150	150
Maintz en Co.	—	—
Philips	464	471
Margarine Unie	340	—
v. Berckels Patent	173	—
A. K. U.	—	121
Hollandsche kunstzijde	—	—
Koninklijke Olie	395	395
Tarakan	—	365
Alg. Exploratie Mij.	190	—
Handelsverg. „Amsterd."	585	582
Cultuur Mij. „Vorstenl."	153	152
Suiker Cultuur	225	—
Suiker Unie	—	—
Poerworedjo	70	70
Java Cultuur Mij.	410	—
Amsterdam Rubber	174	169
Soerowinangoen	185	—
Basilam	82	—
Sumatra Rubber	—	132
Bandar Rubber	—	152
Deli Batavia Rubber	—	—
Kedeng Lemboe	219	—
Malabar	362	—
Gedeh	—	175
Deli Maatschappij	348	—
Senembah	—	397
Deli Bat. Tabak Mij.	—	—
Cultuur Mij. de Oostkust	93	—
Simau	630	—
Redjang	115	116
Billiton B	—	420
Singkep Tin A	—	—
Boeton	—	172

*

Markt lusteloos met herstel op slot speciaal voor Philips, Margarine Unie, Boeton.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 11 Febr.

Certif. N. H. M.		173
Handelsbank		160 1/2
Amst. Bank		194
Escompto certif.	89 3/4	90
Unie		186 3/4
N.-I. Spoor		209
Sem. Cher. Tr.		147
Holl. Siam		80
Aimem		330
Expl. Mij. Ned. Indië		235
Kon. Olie		398
Gebeo		214 3/4
6% Oblig. Doll. L. '21 C à 500 doll.		102 1/2
4 1/2% „ Ind. Leen. '26		96 1/2
4 1/2% „ Ind. Leen '29		96 1/2
Sem. Stb. en Pr. Veer		218
A'dam Rubber		172
Basilam		84
Preanger Hotel		100 1/2
Papandajan gew.		70

Afgedane Fondsen op 12 Febr.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
4 1/2% Oblig. Ind. L. '26 A/B	96 1/2	96 1/2	96 1/2	96 1/2
4 1/2% „ Ind. L. '29	96 1/2	96 1/2	96 1/2	96 1/2
Certif. N. H. Mij.	172	172	171 1/4	171 1/4
Handelsbank	159 3/4	159 3/4	159 3/4	159 3/4
Lindeteves	148 1/4	148 1/4	—	—
N.I. Spoor	209	209	209	209
O. Java Tr.	21	21	—	—
Holl.-Siam	77	77	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	204 1/2	205	—	—
Amst. Rubber	170	170	169 3/4	169 3/4
Sem. Cher. Tr.	—	—	147	147

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 12 Febr. '30.

	Vraag	aanbod
5% Oblig. Ind. Leen. '15	100 1/4	—
„ „ „ à 500	100 1/2	—
5% „ „ '16	100 1/4	—
5% „ „ 17	100 1/4	—
6% „ Doll. L. '22 A	101 3/4	102 1/4
6% „ Doll. L. '22 B/C	101 3/4	102 1/4
„ „ „ à 500	102	—
5% „ Ind. L. '23 A	100 1/2	—
5 1/2% „ Doll. L. '23 C	100 1/2	10[illegible] 1/2
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B à 500	96 3/4	—
4 1/2% „ id. '29 à 500	—	97
5% „ Gem. Cred. Bank	96	98

5 1/2% „ Gem. Palembang	—	99
Javasche Bank	310	315
Kol. Bank	216	221
A'dam Bank	190	194
Escompto aand.	88	89
Escompto cert.	89	90
H.V.A.	570	584
Cult. Mij. Vorstenl.	150 1/4	153
Bandoeng Kinine gew.	300	—
Bandoeng Kinine pref.	142 1/2	—
Unie	185	188
Japanlijn	101	103
K. P. M.	225	230
Sem. Cheribon Tr.	146	147
Sem. Joana Tram	—	156
Poerworedjo	66	69
Simau	630	635
Redjang Lebong	115	120
Aimem	400	450
Expl. Mij. Ned. Indë	230	240
Kon. Olie	392	397
Cities Service Coy.	32	33 doll.
Gebeo	210	—
Banjoemas Electr. Mij.	—	140
Bali en Lombok Elec. Mij.	110	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
Stroohoedenveem	117 1/2	120
Vergde Pr. Veren	—	130
Java Veem	—	179
Batavia Veem	68	—
Preanger Hotel	100	110
Java Sum. Hand. Mij.	96	—
Visser en Co.	59	80
Fuchs en Rens	—	160
Onderlinge Hulp	65	75
Ind. Blauwvriesveem	69	100
Artana	—	290
Bagelen	165	—
Goen. Hedjo	—	165
Malabar	—	365
Michiels Arnold.	240	—
Moeara Laboe gew.	—	102 1/2
Moeara Laboe pref.	90	110
Moelia	—	25
Oeloehmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Papandajan pref.	—	75
Perbawatie	195	—
Wanasoeka	—	280

*

Over de geheele linie bleef de tendenz ongeanimeerd. Daarenboven ging er vrijwel niets om. Aandacht vroegen Sem. Stoomb.- en Prauwenveer, welke opnieuw gevoelig lager waren. Het tegenvallend dividend ad. 12 pct. bracht den koers nabeurs op 204 aanbod. Van mijnbouw waren Holland-Siam lager. Overigens ging in deze afdeeling ook niets om. Rubbers prijshoudend; op Amsterdam-Rubber werd nog 170 betaald. Leeningen verlaten. Ook voor Exploratie bestond nauwelijks belangstelling; zij hoorden 189 bieden.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100 1/4	100 1/4	100 1/4
Zicht A'dam	100	100	100
2 m/d A'dam	99 3/4	—	—
3 m/d A'dam	99 3/8	—	—
4 m/d A'dam	99 1/8	—	—
6 m/d A'dam	98 5/8	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	12.12 1/2	12.12 1/2	12.12 1/2
30 d/z Londen	12.08 3/8	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	11.97 1/2	11.95	11.93 3/4
Zicht Australië	11.95	11.92 1/2	11.91 1/4
T. T. Amerika	2.50	2.49 3/4	2.49 3/4
Zicht Amerika	2.49 1/2	2.49 1/4	2.49 1/4
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67 1/8	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91 1/8	—	—
T. T. Rangoon	91 1/8	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/2	1.23 1/4
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23 1/4	1.23
Zicht Manilla	1.25	1.24 1/2	1.24 3/4
T. T. Hongkong	96 1/2	99	97
T. T. Shanghai	1.23 1/2	1.21	1.22 1/2
T. T. Amoy	91 1/2	—	88 3/4
T. T. Singapore	1.40 5/8	1.40 5/8	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	90 7/8

Batavia, 12 Febr. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	10 Febr.	11 Febr.
Prolongatierente	3	3
A'dam-Java	99 3/8	99 3/8
A'dam-Londen	12.12 1/4	12.12 5/8
A'dam-New-York	2.49 1/4	2.49 13/32
A'dam-Parijs	9.76	9.76 1/8

Officieele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 11 Febr. '30 12.30 u. n. m. tot 12 Febr. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan gisteren	gedaan heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Febr.	—	—	41	—
Java-Std.-Crepe Febr.	—	—	41 1/2	—
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr.	—	—	146 1/2	147
Febr./Maart	—	—	146 1/2	147
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr.	—	—	115	—
Febr./Maart	—	—	115	—
Maart/Apr.	—	—	115 3/4	117 3/8
April/Mei	—	—	115 3/4	117 3/8
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Febr.	—	—	150	155 7/8
Febr./Maart	—	—	150	155 7/8
Maart/April	—	—	150	155 7/8

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,41 vraag, f 0,41 1/2 aanb.

Palembang Robusta Febr/Mrt. f 28 1/2 vr., f 29,— nom.

Citronella-olie ready f 2.70 ged.

Peper-Lampongs Mrt/Mei f 72,— gedaan.

Peper-Muntok Febr./Mrt. f 94,— gedaan.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 12 Febr. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 10 7/8 vraag, f 11 aanb. Febr. idem Maart f 11 vraag, f 11 1/8 aanb. April f 11 1/8 vraag, f 11 1/4 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10 3/4 vraag, f 10 7/8 aanbod. Markt flauw.

Rubber sheets f 41 nom. Markt kalm. Koffie. Onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	11 Febr. 10 u. v.m.	12 Febr. 10 u. v.m.
Sheets spot	26	26 1/4
Crêpe spot	26	26 1/4
Sheets Mrt.	26 3/4	27
„ Apr./Juni	27 1/2	28
„ Juli/Sept.	28 1/2	29 1/4
Medium blankets Febr./Mrt.	23	23 1/2
Remilled native rolled bark Febr./Mrt.	15 1/4	15 3/4

Heden opende de markt prijshoudend.

Londen.

		10 Febr. open. not.	10 Febr. slot not.	11 Febr. open. not.	11 Febr. slot not.
Sheet spot	koop.	8	7 7/8	7 13/16	7 13/16
	verk.	—	7 15/16	—	7 7/8
„ Mrt.	koop.	—	7 15/16	—	7 7/8
	verk.	—	8	—	7 15/16
„ Apr./Juni	koop.	—	8 1/8	—	8 1/16
	verk.	—	8 3/16	—	8 3/16
Crêpe spot	koop.	—	7 13/16	—	7 3/4
	verk.	—	7 7/8	—	7 13/16

De markt opende prijshoudend en sloot kalm.

New-York.

		10 Febr. 4 u. n.m.	11 Febr. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	16	16 1/8
Sheet spot	koop.	15 1/2	15 5/8
	verk.	15 3/4	15 7/8
„ Mrt.	koop.	15 5/8	15 7/8
„ Apr./Juni	koop.	16	16 1/4
	verk.	16 1/4	16 1/2

Markt kalm en prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		10 Febr.	11 Febr.
Sheet spot	koop.	15 5/8	15 5/8
	verk.	15 7/8	15 7/8
Apr./Juni	koop.	16 1/8	16 1/4
	verk.	16 3/8	16 1/2

Slot vast.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	10 Febr.	11 Febr.
Verkocht	—	100 tons
Prijs (per picol)	—	89 7/8 doll.

Londen.

	11 Febr.
Slottransacties in den namiddag:	
Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	—

New-York.

10 Febr.	11 Febr.
38 7/8 doll.	38 3/4 doll.

Markt prijshoudend.

De Katoenmarkt.

LIVERPOOL, 6 Febr. (*Reuters Handelsdienst via Aneta*).

	vorige not.	6 Febr.
Sakellaridis, katoen, F.G.F. spot, pence per lb.	13.95	13.80

De Werkloosheid in Frankrijk.

Heel het jaar 1929 is de werkloosheid in Frankrijk zeer beperkt gebleven, en stakingen behooren eveneens tot de zeldzaamheden. De stijging van de loonen heeft ruimschoots opgewogen tegen die van de klein-handelprijzen.

In die omstandigheden is het begrijpelijk, dat de industrie het personeel mist om de productie te kunnen opvoeren en aan de behoeften van de binnenlandsche markt onverkort te kunnen voldoen. De steenkoolnijverheid, om iets te noemen, kon dientengevolge maar 3 millioen ton extra leveren op het overschot van 7 millioen, die het binnenlandsche verbruik in 1929 eischte.

Indien de oeconomische bedrijvigheid in 1930 op peil blijft, zal dit vraagstuk nog nijpender worden. Een immigratiepolitiek is des te noodiger, daar het jonge geslacht minder talrijk is dan de generatie, die het moet vervangen. Maar de landen, die voor den uitvoer van menschenmateriaal in de eerste plaats in aanmerking komen, d.w.z. Italië en Polen, maken bezwaren. Hier komt bij, dat de gemiddelde en kleine bedrijven niet in staat zijn te rationaliseeren door vervanging van de menschelijke door mechanische werkkracht. Industrieele concentratie is dus aangewezen. Fiscale maatregelen moeten ze, naar de *Information* betoogt, bevorderen.

De Beurs te Londen.

LONDEN, 6 Febr. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta.*)

	vorige not.	6 Febr.
Chinese 5% reorganisation Gold Loan 1913, (Londen uitgifte)	62 p.s.	62 p.s.
Hongkong & Shanghai Bank (Londen Register)	113 1/2 „	113 1/2 „
Chart. Bank of I.A. & C.	16 3/4 „	17 1/8 „
Mercantile Bank of India, „A" aandeelen	28 3/4 „	28 3/4 „
Gula Kalumpong Rubber Estates, Ltd.	23/6	23/6
British-American Tobacco Ltd. gewone aandeelen (geregistreerd)	114/4 1/2	114/1 1/2
„Shell" Transp. & Trading Co. gewone aandeel. (ger.) (verk.)	96/3	96/10 1/2
P. & O. Steam Navigation Co., deferred	48/6	48/6
Rubber Plantation Investment Trust 1 pd.st. aandeelen	35/7 1/2	35/9
Chinese Gold 4 1/2% Bonds, 1898 (Eng. uitgifte)	81 1/2 p.s.	82 p.s.
Chinese Gold 4 1/2% Leening, 1908	53 p.s.	54 p.s.
Chinese Gold 5% Leening, 1912	49 „	48 1/2 „
Chinese Gold 5% Bonds, 1925	71 1/4 „	71 „
Consols	54	54 1/4
Oorlogs-Leening 5%	101 1/8	101 1/2
Victory obligaties 4%	93 1/2	93 3/4
Tientsin-Pukow Railway, 5% obligaties	23/27 „	24/28 „
Tientsin-Pukow Railway, 5% obligpties Tweede uitgifte	19/23 „	20/24 „
Honan Railway 5% Leening goud	19/23 „	20/25 „

LONDEN, 6 Febr. (*Reuters Handelsdienst via Aneta*). Na een slappe stemming in het begin der week, werd de algemeene stemming beter. De voornaamste factor was een opleving van de vraag voor belegging in goudgerande obligaties, welke beïnvloed werden door den teruggang in het disconto en vast zijn.

De Indische aandeelen hebben een constant herstel laten zien. Europeesche aandeelen toonden niet veel fluctuatie. Zoowel de Chineesche als de Japansche uitgaven ontvingen steun.

In de Industrieële afdeeling waren Britsche fondsen als gevolg van de onzekere vooruitzichten welke de meeste industrieën boden, zwak. Textiel-, kunstzijde- en Tabaks-fondsen ondervonden weinig steun. Kabel- en Radiotelegraaf-waarden zijn nu vaster na den kortgeleden sterken teruggang. Van de Internationale aandeelen was de toon algemeen goed. Rubber is stil doch vast.

De Buitenlandsche Koersen.

De New-York Sterling koers is vast gebleven. Vasteland-koersen waren onregelmatig, maar waren ten gunste van Londen.

De verlaging van het disconto heeft practisch geen invloed uitgeoefend. Chineesche koersen waren zeer onzeker. De Yen bleef vast.

De Rubbermarkt.

NEW-YORK, 6 Febr. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*). Er heerschte een betere stemming ofschoon de handel een beperkt karakter behoudt.

De Buitenlandsche Markt.

Deze laatste dagen was er min of meer goede kooplust voor off-grades.

De president van de Good Year Tyre Company voorspelde, dat de verkoopen van banden gedurende 1930 gunstiger zullen zijn in vergelijking met eenig vorig jaar, uitgezonderd 1929.

Vrijdag	31	Jan.	186	partijen
Zaterdag	1	Febr.	101	„
Maandag	3	„	124	„
Dinsdag	4	„	142	„
Woensdag	5	„	290	„
Donderdag	6	„	383	„

De Zilvermarkt te Londen.

LONDEN, 6 Febr. (*Reuters Handelsdienst via Aneta*). De firma Macotta en Goldsmid meldt dat de verkoopen voor rekening van het vasteland van Europa op den voorgrond traden en voldoende waren voor de vraag van Indië en China, ofschoon door de laatste en ook door Amerika verkoopen werden afgesloten.

De ondertoon blijkt vaster te zijn. Het is mogelijk, dat door de vraag van Indië en China de prijs constant zal blijven rond den huidigen standaard, ook indien de verkoopen naar het vasteland zouden ophouden.

De Zilvermarkt te Bombay.

BOMBAY, 6 Febr. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*). De markt was rustig en prijshoudend met middelmatige omzetten.

	vorige not.	6 Febr.
Spot	47—05	47—04
18 Febr. Settlement	46—05	46—05
19 Maart „	45—09	45—10

Goeniezakken.

CALCUTTA, 6 Febr. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

	vorige not. Rs.	vorige not. An.	6 Febr. Rs.	6 Febr. An.
Heavy C. zakken gezoomd, ready franco pakhuis Calcutta, per 100 stuks				
Blauw gestreept, 40 × 28, 2 1/2 lbs.	33	00	33	12
Groen gestreept, 43 × 29, 2 1/2 „	36	13	36	09

Dividenden.

Het Semarangsch Stoomboot- en Prauwenveer stelt zijn aandeelhouders voor het dividend te bepalen op 12 pct. (Aneta).

De Theemarkt.

(*Van Dunlop & Kolff*).

BATAVIA, 10 Februari 1930.

Er valt weinig verandering te melden over de markt van de afgeloopen week.

Zwartbladige B.O. Pekoes met ordinairen schenk waren goed gevraagd, terwijl er ook meer belangstelling bestond voor B.O. Pekoes met goeden schenk, doch de biedingen waren verre van algemeen.

Enkele soorten Orange Pekoes met goeden schenk vonden koopers en eveneens goed bereide medium soorten; anders was er in bladtheeën weinig te doen.

De termijn-markt was kalm.

Kwaliteit: — Toont dikwijls een achteruitgang.

Noteeringen: — Zijn nominaal (Inferieure kampong-thee en roodachtige soorten zijn niet genoteerd).

O.P. Finest	70—77
O. P's good medium to good	58—68
O.P.'s ordinary to medium	40—56
P's „ „ good	40—54
P.S. & S. „ „ „	32—50
Dust & Small Fings ordn. to md.	20—28
B.O.P. Finest	70—80
B.O.P.'s good medium to good	45—65
B.O.P.'s ordinary to medium	35—42
B.P.'s „ „ „	32—42
B.T. „ „ „	24—32
P.F. „ „ „	24—30

Wisselkoers. 3 m/s documents—Amsterdam 98 5/8—Londen 11.93 3/4—America 244 3/4.

Vracht. Amsterdam f 30,—per M3. London f 31,—per M3.—N. York f 32,5 per M3. S. Frisco f 30,—per 40 F.C.

Londen veilingen:

Britsch-Indië 3-2-'30: 1/4 d. tot 1/2 d. lager.

10-2-'30: Ongeveer onveranderd.

Java 6-2-'30: Zie onderstaande noteeringen.

Amsterdam 6-2-'30: Medium en goede bladsoorten iets duurder, andere soorten over het algemeen onregelmatig flauwer.

Londen-Noteeringen.

		14-11-29	21-11-29	28-11-29	5-12-29	12-12-29	19-12-29	9-1-30	16-1-30	23-1-30	30-1-30	6-2-30
Good tippy	B.O.P.	2/2	2/2	2/2	2/1 1/2	2/1 1/2	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1
Medium	B.O.P.	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3	1/3 1/4	1/3 1/2
Ordinary	B.O.P.	10 1/4	10	10 1/2	10 1/4	10	9 3/4	9 1/4	8 3/4	8 3/4	8 1/2	8 1/2
Medium	B.P.	10 1/2	10	10	9 3/4	10	9 1/4	9 1/4	8 3/4	8 3/4	8 1/2	8 1/2
Ordinary	B.P.	8 1/2	7 3/4	8 1/2	8 1/2	8 1/2	8 1/2	8 1/4	8	8	7 3/4	7 1/2
Good tippy	O.P.	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2
Medium	O.P.	1/1	1/1	1/1 1/4	1/-1	1/1 1/4	1/1	1/- 1/2	1/- 1/2	1/-	1/-	11 3/4
Ordinary	O.P.	10 1/4	10 1/4	10 1/4	10 1/4	10 1/2	10 1/2	10 1/4	10 1/4	10	10	9 3/4
Good	P.	10 3/4	10 3/4	10 3/4	10 1/2	10 1/2	10 1/4	9 3/4	9 1/2	9 1/4	9	8 3/4
Ordinary	P.	9	8 3/4	9	8 3/4	9	9	8 1/2	8 1/4	8	8	7 3/4
Medium	P.S.	9 3/4	9 1/4	9 1/4	9 1/4	9 1/2	9 1/4	9	9	8 3/4	8 1/2	8 1/4

Weekbericht No. 5 van „De Handelsvereeniging te Batavia".

Prijzen per 100 Kg. tenzij anders vermeld.

Prijsverloop van Uitvoerproducten van 3 t/m 8 Febr. '30.

Suiker. Markt kalm, prijzen dalende.

S.H.S. gedaan Febr. f 11 1/8 en H.S. ged. Febr. f 10,95.

De V.J.P. verkocht 300 ton H.S. tot f 11,— uit oogst '29.

Prima Padang arab. koffie (Angkola, Mandeling, Sibolga) Oogst '29. Markt stil doch prijshoudend. Aanbod f 93 7/8 met koopers tot f 92 1/4.

Palembang Robusta '29 Febr./Maart en Maart/April gedaan f 47,— Febr./Maart koopers f 46 1/8 verk. f 47,—.

Damar, Sumatra en Pontianak (asst. No. 1, 2, 3, 4, 5). Markt vast. Sumatra A/E ged. f 89 7/8, Pontianak A/E gedaan f 76 1/8, Damar E gedaan f 42 7/8, Damar F f 34,— en Stof f 32 3/8.

Coprah Java F.M.S. Export droog, f.o.b. n.u.g. Markt kalm gedaan f 23,—.

Coprah Java F.M.S. Export droog loco. incl. zakken. Gedaan f 21 1/2.

Kapokpitten. Oogst 1929. Aanbod f 5,— met zak.

Zwarte lampong Peper Oogst '29 loco. Gedaan Febr./Maart f 106 3/4, Maart/April en April/Mei f 110 7/8. Mei gedaan f 109 1/4. Slot koopers Febr./Maart en Maart/April f 106 3/4, verk. f 110 1/8.

Witte Muntok Peper Oogst '29 loco. Gedaan Febr. en Febr./Maart f 145 3/4, Mrt./Mei gedaan f 146 1/2, Slot koopers Maart/April f 145 3/4, verk. f 149,—.

Huiden Buffel nat f 29 1/8 — f 32 3/8.

Koe nat Java f 56 5/8 — f 4[illegible] 1/8 — f 35 5/8 Bali f 42 1/8.

Buffel droog I f 113 3/8 — f 131 1/2 II f 97 1/8 — f 105 1/4; III f 85,— f 76 7/8.

Koe droog I f 113 3/8 — f 218 5/8; II f 97 1/8 — f 194 1/4; III f 72 7/8 — f 129 1/2.

Geitevellen ass. 50 cm.—100 cm. p. stuk. I f 1,97 1/2; II f 1,22.

Schapevellen per stuk I f 1,10 II f 0,20,

Cacao. Geen aanbod.

Java Rijst. Nieuwe oogst ready gedaan f 16 7/8. Mei/Juni/Juli gedaan f 14 5/8.

Rangoon Rijst. Smallmills 1e Febr. f 12,— cif Febr. f 11 7/8 cif gedaan.

Siam Rijst. A. I special Jan. afscheep gedaan f 11 3/4 cif.

Saigon Rijst. Longgrain No. 1 Febr. afscheep f 13 1/4 nom. cif. Japan No. 2 Febr. afscheep f 12 7/8 nom. cif.

Grondnoten, Cheribon, gepeld. Markt levendig. Gedaan oploopend van f 22 5/8 tot f 24 5/8 incl. zak.

Rubber, per 1/2 KG. De markt bleef gedurende het grootste deel van de week op hetzelfde peil; eerst tegen het einde kon de prijs iets verbeteren. Contracten geregistreerd over ongeveer 386 tons.

Marktnoteeringen.

Datum		Londen Std. Sheets d.	New-York Std. Sheets d.c.	Singapore Std. Sheets d.c.	Singapore Med. Bl. d.c.	Batavia Java Std. Sheets c.
3	Febr.	7 1/2	14 3/4	25	21 1/2	39 1/4
4	„	7 7/16	14 3/4	24 1/2	21 1/2	39 1/4
5	„	7 1/2	15	24 1/4	21 1/2	39
6	„	7 5/8	15 1/4	25	22	39 1/4
7	„	7 11/16	15 1/4	25 1/2	22	40 3/4
8	„	7 13/16	15 5/8	25 1/2	—	40 1/4

Tapioca, Markt stil zonder zaken, met dalende prijzen, flake A. aanbod f 19,—.
sifting, Geen aanbod.
seeds, A. en B. A. aanbod f 19 3/8, B. aanbod f 15 3/8.
pearl, A. en B. A. aanbod f 20 1/4, B. aanbod f 16 1/8.
fabrieksmeel Banthong A. verk. f 16 3/4, K.T.K. f 13,— K.T.H. f 13 3/8 en G.T.A. f 14 1/8.
inlandsch meel Geen aanbod.
B. III meel aanbod f 5 1/4.

Citronella Olie per K.G. incl. drum. (85% geraniool). Contract A. f 2,70 nom. Juli/Dec. f 2,90 nom. Contract B. ready f 2,50 nominaal.

Tin. Markt vrijwel onveranderd. Noteering ± f 206 1/2.

Thee per 1/2 K.G. Er is weinig verandering te rapporteeren over de afgeloopen week Nominale noteeringen als volgt:

Oranje Pecco	(fijnste	f 0,70 — f 0,77
	(fijne	„ 0,58 — „ 0,68
	(gew.	„ 0,49 — „ 0,56
Pecco		„ 0,40 — „ 0,54
Pecco Souchong en Souchong		„ 0,3[illegible] — „ 0,50
Broken Oranje Pecco	(fijnste	„ 0,70 — „ 0,80
	(fijne	„ 0,45 — „ 0,65
	(gew.	„ 0,35 — „ 0,42
Broken Pecco		„ 0,32 — „ 0,42
Broken Tea		„ 0,24 — „ 0,32
Fannings		„ 0,24 — „ 0,30
Stof		„ 0,20 — „ 0,28

De Rubbermarkt.

(*Van de Ned. Ind. Ver. voor den Rubberhandel*).

Overzicht over het tijdvak van 2 tot 9 Febr. '30.

Marktnoteeringen.

Datum		Londen std.sheet	N.-York std.sheet	S'pore std.sh.	S'pore Med. blankets	Java Std. crepe
2	Febr.	—	—	—	—	—
3	„	7 1/2	14 3/4	25	21 1/2	39 1/4
4	„	7 7/16	14 3/4	24 1/2	21 1/2	39 1/4
5	„	7 1/2	15	24 1/4	21 1/2	39
6	„	7 5/8	15 1/4	25	22	39 1/4
7	„	7 11/16	15 1/4	25 1/2	22 1/4	40 3/4
8	„	7 13/16	15 5/8	25 1/2	—	40 1/4

Buitenlandsche Markt.

De buitenlandsche markten waren in den aanvang van verslagweek zeer kalm, zelfs eenigszins lusteloos. Tegen het einde der week konden de prijzen iets verbeteren.

De stand van de voorraden in Engeland, vergeleken bij de vorige week, was als volgt:

	Londen	Liverpool	Totaal
1 Febr. '30	60.460	19.898	80.358
25 Jan. „	59.984	20.063	80.047
Toename	476		311
Afname		165	

Java Markt.

De markt bleef gedurende het grootste deel van de week op hetzelfde peil; eerst tegen het einde kon de prijs iets verbeteren.

De Vereeniging registreerde contracten over ongeveer 386 tons.

Statistiek.

Het Centraal Kantoor voor de Statistiek verstrekt de volgende voorloopige uitvoercijfers over Jan. '30:

	Ondern. rubber	Bev. rubber
Bandjermasin	74	1.990
Djambi	5	1.980
Belawan	3.992	116

De uitvoer van latex van Belawan was 61 tons.

Radio-Nieuws.

Onze Luisterpost.

Een terugblik.

Bij het herlezen van deze rubriek van eenige maanden (zelfs maar eenige weken) terug, komt de herinnering weer op aan enkele feiten die zich toen hebben voorgedaan en thans weer al tot het verleden behooren.

Zoo is het nog maar kort geleden, dat we telkens bij het vermelden van de uitzendingen van 1 A.A. maar ook bij die van Bandoeng en Soerabaia, te klagen hadden over de vervelende storing van een telegrafie zender, nl. van Manggarai. Onze mede-luisteraars zullen wel hebben opgemerkt, dat deze storing de laatste weken geheel is opgehouden.

Lezers van dit blad zullen zich herinneren, dat de redactie daaraan eens een woordje heeft gewijd en ziet, het succes is geweldig geweest. Manggarai stoort niet meer. wij hooren het althans nooit meer.

Een woord van dank is hier zeker op zijn plaats, voor de vlotte wijze, waarop aan die grief is tegemoet gekomen.

Een ander verzoek ging gisteren in vervulling. Den 21en Jan. j.l. hebben wij op deze plaats gevraagd, waar toch Jeanne Bazilec en het kinderuurtje van de Phohi (door deze lieve zangeres verzorgd) is gebleven.

En ziet, gisteren hoorden wij Jeantje weer eens en tevens werd aangekondigd, dat het kinderuurtje in eere hersteld zou worden.

Onze hartelijke dank.

De uitzendingen van de

Phohi — Huizen.

zijn den laatsten tijd weer schitterend.

Dat dit station al een zeer bijzondere plaats inneemt blijkt ons het best, als we eens een paar dagen zonder uitzending zijn. Zaterdag en Zondag hebben we het zeer gemist, gisteren (Maandag) kwam het weer prachtig door. Jhr. Van Heurn is een week met verlof, zijn vervanger (was het de heer De Vries weer?) nam de taak op waardige manier over.

We hebben genoten van Jeanne Bazilec en reken erop, haar nu weer geregeld te hooren. Ze gaf verschillende fragmenten uit operettes en zong ook — in het Hollandsch — eenige gedeelten uit Rose Marie. Het geluid kwam sympathiek en zeer duidelijk door.

De sportverslagen hoorden we volledig; o.m. werd mededeeling gedaan dat een jonge man van 18 jaar (René Gabriel) het biljart kampioenschap in België heeft gewonnen, dat de voetbalwedstrijd Italië — Zwitserland in Rome een uitslag van 4—2 heeft gehad en nog veel meer.

Aangekondigd werd (behalve het groote orkest op Woensdag) een bijzondere uitzending op Vrijdagavond van klassieke kamermuziek door een beroemd kwartet, het Guarnerie kwartet, bestaande uit 2 Russen, 1 Pool en 1 Duitscher.

Er is nog altijd fading bij de Phohi, veel last hebben we daarvan echter niet, tegen het eind van de uitzending zakte het geluid nog al weg en was toen moeilijk op de luidspreker te volgen.

Chabarowsk.

Zaterdagavond was dit station in den vooravond moeilijk te volgen, tegen 9 uur werd het iets beter, toen kregen we mooie muziek. Zondagavond was de uitzending zeer zwak.

Perth Australië

hoorden we Zondagavond, wat de muziek betreft goed, de spraak kwam erg verwrongen over.

Batavia

was de afgeloopen dagen erg hard, maar de muziek kwam niet heelemaal zuiver over.

Bandoeng

was Zaterdag en Zondag uitstekend, Zondagavond kwam schitterende piano-muziek door. Maandag-avond hoorden we in het begin van de uitzending keurige viool-muziek.

Soerabaja

had Zondagavond veel te lijden door luchtstoringen, we hoorden o.m. een gedeelte uit Butterfly, Zaterdagavond was het vrij goed en Maandag kwam viool-muziek uitnemend door, ook hoorden we gedeelten uit Bohème en Carmen.

Bangkok

was Zondagavond op ongeveer 30 M. weer in de lucht met Siameesche muziek en zang. Het geluid komt uitnemend door.

Amateurs.

Op Zondagochtend hadden we goede ontvangst van de uitzending uit de Prot. kerk te Bandoeng.

Zaterdagavond hoorden we 1 M. B. (is dit de zuivere aanduiding?) op ongeveer 60 Meter.

Het geluid kwam moeilijk volgbaar door, de spraak was bijna niet te verstaan.

1 A.X. hoorden we Zondagavond met een heruitzending van Batavia, die vrij goed was. Toch hebben we deze amateur wel beter gehad.

Zaterdag-avond op ruim 40 Meter een station, dat tamelijk sterk met muziek doorkwam. Er werd echter niets afgeroepen en we hadden geen tijd om uren te blijven wachten. Kan het mogelijk Radinova geweest zijn? Jammer, dat nog zoovelen vergeten een herkenningssein te geven, of de naam af te roepen.

Men luistert niet graag naar geheel onbekenden, niet waar?

Goldberg, Soerabaia, kondigt aan, dat uitzendingen zullen plaats hebben, elken avond van 6 tot 7.15 op 75 en van 7.15 tot 8 uur op 12 Meter. Wij hebben het echter nog niet gehoord; kan iemand ons inlichten?

Programma's.

Phohi.

Uit den Haag seint Aneta ons, dat de proefuitzendingen van Phohi gedurende de volgende week zullen plaats hebben op den 17en, den 19en, 20en en 21en telkens van 13—15 uur M.G.T. (8.10—10.10 M.J.T.)

Donderdag 13 Febr.

van 8.30—1030 M. J. T.

Versterkt klein orkest onder leiding van Loe Cohen.

1. Ouv. zur Oper Fra Diavolo D.F.E. Auberg.
2. Wiener Blut, Walzer — Joh. Strauss.
3. Festtanz und Stundenwalzer aus Coppélia. — Leo Delibes.

J. Massink. Zanger.

Versterkt klein orkest onder leiding van Loe Cohen.

4a. The truant Nymph — James P. Dunn.
b. Flame Dance — „ „
5. Von Pontias zu Pilatus, Potpourri, — C. Morena.

J. Massink. Zanger.

Versterkt orkest onder leiding van Loe Cohen.

6. Weht im Herbst der Wind, Tango Lied — Fr. W. Rust.
7. Finale.

Batavia.

Woensdag, 12 Febr.

7 — 9 Klassieke Muziek (Gramofoonplaten).
9 — 10 The Bulgarian Trio van Maison Versteeg.

Dondrdag, 13 Febr.

7 — 8 Muziek Hotel der Nederlanden.
8 — 8.30 Voordrachten door heer H. Brown.
8.30—10 Dansmuziek door de Jazzband The Sugar Baby's onder leiding v/d hr. H. Brown.

Bandoeng.

Woensdag 12 Febr.

Klassiek Concert gegeven door Marcel Hammerschlag's Kwartet:

1. Ouverture „Egmont", Beethoven, 2. „Träume", Wagner. 3, „Erinnerungen aus Schumann's Werken", Urbach, 4. „Andante", Corelli. Cellosolo gespeeld door den heer Eugen Hekl. 5, Fragmente aus der Oper „Der Rosenkavalier", R. Strauss, 6. Fantaisie aus der Oper „Romeo und Julia", Gounod.

Faillissementen.

Uitgesproken:

Bij vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van 11 Februari 1930, ter buitengewone terechtzitting het faillissement van,

Yo Tek Liong, (ook geschreven Joe Tik Liong), koopman, wonende te Tasikmalaja.

Door den R.v.J. te Semarang dd. 7 Febr. het faillissement van F. J. L. A. Mayes, gemeente-ambtenaar, wonende te Semarang;

door den R.v.J. te Soerabaja dd. 8 Februari;

1. Liem Oen Kwan, handelaar te Blitar firma „Sin Hwa Sing";

2. Sech Dahman bin Awad Madan, handelaar te Laboean Hadji, (Lombok);

3. Tjie Tjoe (Djoe) Bieng, handelaar te Karangasem Afd. Zuid Bali, merk „Tjie Djoe Gwan";

4. F.G. de Groot, ambtenaar b/d Belastingdienst te Soerabaja;

door den Raad van Justitie te Medan dd. 31 Januari 1930:

1. W.A. Baumer Jr., planter, wonende te Simpang Kiri Estate.

(Rechter-commissaris: mr. J. W. Westhoff).

2. Akbar, broodbakker, laatstelijk gewoond hebbende op Djandji Estate, thans op Wingfoot Estate Kota Pinang.

(Rechter-commissaris: mr. P.E.R.N. D. Engelbert van Bevervoorde).

Beëindigd:

Door opheffing bij beschikking ddo. 7 Februari 1930:

P. Krijgsman, maandgelder Boschwezen te Poerwokerto;

door het verbindend worden der slotuitdeelingslijst in de faillissementen van:

R. Kaiser te Medan;

Nal. Tong A Tjay te Medan.

Vernietigd:

bij vonnis van den Raad van Justitie te Medan van 10 Januari 1930;

A.F.L.A. Vos de Wael.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	10 Febr.	11 Febr.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan/Mrt.	11½ verk.	12 verk.
Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei	16⅜ verk.	16¾ ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Mrt./Mei	12½ verk.	12⅞ ged.

Mijnbouw-Rapporten.

Simau.

Gedurende de week van 2 tot 8 Febr. '30 werden te Lebong Tandai 1673 ton erts vermalen van gemiddeld 13,5 dwts goud per ton en 226,— dwts zilver per ton.

Redjang-Lebong.

Gedurende de week van 2 tot 8 Febr. '30 werden te Lebong Donok 2010 ton erts vermalen van gemiddeld 5,9 dwts goud per ton en 36,— dwts zilver per ton.

Vooruitzichten voor 1930.

Wat bekende Nederlanders ervan denken.

De Zakenwereld heeft verschillende vooraanstaande personen in Nederland gevraagd naar hun opinie over de vooruitzichten van 1930.

De heer Jan ter Meulen, directeur N.V. Nederlandsche Lloyd, Amsterdam, antwoordde o.m.:

Ongetwijfeld kan in Nederland zelf op het oogenblik de toestand nog bevredigend genoemd worden. Althans voor zoover de industrie betreft. De meeste bedrijven hebben ruim of in ieder geval voldoende werk en de werkloosheid is geringer dan in tijden het geval is geweest. Een uitzondering vormt slechts de diamantindustrie, die een moeilijke periode doormaakt. Het geld- en effectenbedrijf heeft, de laatste maanden uitgezonderd, eveneens een normaal jaar achter den rug en zelfs de groote beurscrisis in Amerika bracht hier geen duurzame evenwichtsverstoring teweeg.

Al is er dus wat ons land zelf betreft geen reden om aan te nemen, dat 1930 een minder goed jaar zou kunnen zijn, daarbuiten is menige factor aanwezig, welke een ongunstigen invloed zou kunnen uitoefenenen.

In de eerste plaats is nog niet te overzien, hoe het zakenleven in Amerika op de financieele crisis zal reageeren. Vervolgens is wat Europa betreft, Duitschland nog immer een uiterst onberekenbaar element. En tenslotte hebben reeds in het afgeloopen jaar de prijzen der voornaamste producten onzer koloniën zich in belangrijke mate in dalende richting bewogen.

Alles bijeen genomen zijn dus in verlerlei opzicht de vooruitzichten onzeker te noemen.

***

W. Graadt van Roggen, secretaris-generaal der Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland.

Het Nederlandsch fabrikaat heeft zijn buitenlandsche reis aanvaard en zijn verschijning begint meer en meer in den vreemde de aandacht te trekken. De Nederlandsche landbouwer en de Nederlandsche koopman waren in het buitenland bekende verschijningen; de Nederlandsche industrieel begint zijn beide oudere collega's op internationaal gebied in de schaduw te stellen. Het jaar 1929 heeft daartoe op gelukkige wijze het zijne bijgedragen.

Wat 1930 brengen zal?

Er is, dunkt mij, geen reden om te veronderstellen, dat „de zaak niet op denzelfden voet zal worden voortgezet." Niets wijst er op, dat het in 1930 gemakkelijker zal gaan dan in 1929; weinig ook wettigt de vrees, dat de moeilijkheden grooter zullen worden.

Er is een opgaande lijn in de industrieele ontwikkeling van Nederland; niettegenstaande zware binnenlandsche lasten en nog veel zwaardere buitenlandsche belemmeringen, is er vooruitgang te constateeren geweest; er wordt geklaagd over sociale maatregelen, die onze nijverheid handicappen tegenover de buitenlandsche concurrentie; er wordt geklaagd over te weinig binnenlandsche waardeering voor het inheemsche product; er wordt gevraagd om meer en beter geregelden financieelen steun voor de Nederlandsche nijverheid; er wordt geklaagd over te geringe winstmarges. Maar wat hoofdzaak is: er wordt hard gewerkt, men trekt er op uit — Indië houdt zich voor uw bezoek aanbevolen, mijne heeren industrieelen! — groot werk wordt aangedurfd en wat prijs soms niet vermag, vergoedt de qualiteit.

Het wil mij voorkomen, dat dit alles alleen mogelijk is geweest, omdat de basis onzer industrie goed en de energie onzer industrieelen groot is.

De resultaten van 1929 hebben de basis niet verslechterd en zullen de energie niet doen verminderen. Komen er tegenslagen, dan zal men, wat de basis betreft, het een tijdlang kunnen uithouden en wat de energie betreft, niet gauw het bijltje er bij neerleggen. Het parool zal wel moeten blijven: hard werken tegen geringe winstmarge, maar de combinatie van beide zal de sleutel kunnen zijn tot het openen van een steeds grooter wordenden industrieelen export en daardoor tot .... „veel heil en zegen in 1930".

***

W.O.A. Koster, directeur der N.V. Vereenigde Nederlandsche Chamotte-Fabrieken:

Ieder, die zijn levenstaak vindt in een Nederlandsch bedrijf, van leider af tot ongeschoold hulparbeider toe, zal in 1930 meer nog dan 1929 zijn volle energie en toewijding moeten geven om te voorkomen, dat zware slagen ons bedrijfsleven treffen.

De zeer sterke daling van een groot aantal fondsen, de verwachte vermindering van dividenden en tantièmes van verschillende groote ondernemingen, de lage prijzen van de producten der Indische cultures en tenslotte de nu reeds jaren durende, ongunstige toestand van onzen landbouw en veeteelt, zullen ongetwijfeld het verbruik van talrijke artikelen doen teruglopen en verschillende projecten voor uitbreiding en nieuwbouw, naar ik vrees, doen uitstellen.

Dit alles zal leiden tot minder werkgelegenheid en felle concurrentie, concurrentie, die niet onwaarschijnlijk verscherpt worden zal, doordat Duitschland en ook Amerika, door de toestanden in eigen land hiertoe gedwongen, zich met nog grootere energie dan tot nu toe op export zullen toeleggen en tegen prijzen, die geen verband houden met normale calculaties, een deel hunner productie op onze markt en op de Ned. Indische markt zullen werpen.

Het Nederlandsche bedrijfsleven moet zich te weer stellen door verstandige samenwerking, groote zuinigheid, hard werken, doelmatige inrichting, het zoeken van nieuwe markten.

Indien dan de Nederlandsche verbruikers, zooal geen voorkeur, dan toch vertrouwen geven aan de nationale industrie en meelevende belangstelling toonen voor haar arbeid en de Nederlandsche overheid, besef toont, dat—bij handhaving van ons vrijhandelsstelsel — de industrie, voedster van een steeds grooter deel onzer bevolking, steun verdient en voor steeds drukkender lasten van administratieve bemoeilijking en sociale zorgen moet worden behoed, dan zullen de moeilijkheden, die ik in 1930 voor vele bedrijven vrees, overwonnen worden.

J. Leonard Lang, te Amsterdam:

Ongetwijfeld zal de verminderde koopkracht, ontstaan door de beurscrisis, haar stempel drukken op den automobielhandel, ook in ons land. Toch zie ik den toestand voor den handel in 1930 niet zóó somber in en hiervoor zijn gegronde redenen.

Vergelijken wij een en ander met de débâcle van '20-'21, dan springt dadelijk in het oog, dat wij nu met een geheel andere automobiel-industrie te doen hebben. 10 Jaar ouder wil heel wat zeggen bij een leeftijd van 20 en 30 jaar. Deze industrie is haar kinderjaren geheel ontgroeid en weet haar hoofd te gebruiken en koel te houden. Dit is nu wel duidelijk getoond: de funeste overproductie van '20-'21 is geheel vermeden kunnen worden.

Meer dan noodig was, werd practisch niet gefabriceerd en dientengevolge ontbreekt nu gelukkig die zware druk, die den handel door de fabrikanten opgelegd werd met het doel hun voorraden te loozen. Zoo is dus een moeilijke klip omzeild geworden.

Bovendien is m.i. de positie van de automobiel vergeleken met '20-'21 veel krachtiger geworden in dien zin, dat het tegenwoordig uitzondering is als een automobiel niet als economischer vervoermiddel, ter besparing van geld en tijd, wordt gebruikt.

Hij is noodzakelijker geworden, draagt minder het luxe-stempel en zal dus beter bestand zijn tegen de aanvallen van de conjunctuur.

Het publiek, dat misschien reeds dacht straks te profiteeren van eventueele koopjes, zal ik dus moeten teleurstellen. De producties der fabrieken worden en zijn reeds ingekrompen, met dientengevolge hoogere prijzen.

Mochten de toestanden dus in den automobielhandel iets slechter worden dan de laatste jaren, een débâcle als in '20 voorzie ik geenszins.

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Woensdag, 12 Febr. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

De voorzitter opent de vergadering. Aan de orde is Afd. V:

Regeeringsantwoord „Onderwijs."

De Regeeringsgemachtigde voor Onderwijs, prof. Schrieke, beantwoord een zeer groot aantal vragen en opmerkingen. O.a. verklaart hij dat er géén rapport van den wd. Directeur is ingediend over zijn reis naar Indo-China.

Wat de letterkundige faculteit betreft, is het wachten op het advies der betr. commissie voor het opmaken van een schema.

De resultaten van het hooger-onderwijs zijn niet ongunstig. Te Delft is de toestand niet beter dan te Bandoeng. De beide andere hoogescholen zijn nog te jong. Wel moet onderzocht worden, de kwestie van het verloop van studenten.

De technische hoogeschool zendt niemand weg na een half jaar. Slechts wordt raad gegeven om heen te gaan, maar dwang wordt daarbij niet uitgeoefend.

Spr. heeft aangaande de beursstudenten een overzicht doen opmaken. De studie-toelagen zijn thans een onderwerp van nadere studie.

Aandrang op spoed voor de voorziening in het tekort aan leerkrachten is voor het departement overbodig.

De regeering helt er toe over om de gecombineerde technische dag- en avondcursussen uitzondering, en de dagschool regel te doen zijn.

Wat het facultatief stellen van wiskunde voor de onderwijzeres-examens betreft, ziet de regeering geen reden om de vrouwelijke leerkrachten een streepje voor te geven.

Spr. wil het debat met den heer Van Baalen tot de hoofdbegrooting uitstellen, wanneer de voorstellen van de voorlichtingscommissie inzake het technisch onderwijs zullen worden behandeld.

De subsidie voor het instituut „Theorie en Practijk" wordt met een „zoodra mogelijk" toegezegd.

De twee-jarige ambachtsschool moet als standaard worden beschouwd eventueel uitgebreid met een vervolgklasse, waar en wanneer dit noodig is.

Ten aanzien van de subsidie voor de Katholieke Mulo-school te Semarang, blijft de regeering afwijzend staan. De Katholieke Mulo te Ambarawa werd opgericht onder de voorwaarde, dat voor Semarang geen subsidie zou worden verlangd.

Aan den wensch om in bepaalde gevallen bij lage schriftelijke examencijfers het afleggen van het mondeling examen toe te staan, om het eindcijfer te verbeteren, wordt tegemoet gekomen.

Ten opzichte van de subsidie voor de zeevaarttechnische school der K.P.M. waren in 1928 de meeningen verdeeld. Een commissie werd ingesteld die eerst in November 1929 haar eindrapport indiende. Het zou meer dan een halve ton per jaar kosten, zoodat opbrenging op de aanvullende begrooting niet gewenscht was. De subsidie kan echter spoedig tegemoet worden gezien, maar zonder terugwerkende kracht.

De verbetering der positie der Inlandsche leeraren wordt nog steeds ongewenscht geacht, in verband met de onderlinge verhoudingen met andere leerkrachten in de B. B. L.

De wensch voor het opnemen van een inheemsch lid in het Protestantsch Kerkbestuur zal onder de aandacht van dat college worden gebracht.

Volkgezondheid.

De regeeringsgemachtigde voor den dienst van Volksgezondheid, dr. Van Lonkhuyzen, beantwoordt in de eerste plaats de critiek op de huisvesting der zusters van de C. B. Z. Er kan voorloopig niet worden ingegaan op de suggesties van den heer van Lonkhuyzen. Ook de regeling der vrije dagen en vacantie-verloven van die verpleegsters moet onveranderd blijven. Zij is voldoende.

De overdracht van Ziekenhuizen aan de Zending, geschiedde met medeweten en zonder verzet van het bestuur. De regeering staat niet afwijzend tegenover overdracht aan regentschapsraden, maar wil daarbij de zending niet uitsluiten.

Wat den gezondheidstoestand der Chineezen te Batavia betreft, deelt spr. mede, dat het aantal kinderen beneden de 15 jaar 40pct. der Chineezen uitmaakt tegen 29pct. der Europeanen. Dit beïnvloedt het sterftecijfer van de Chineezen uiteraard ongunstig. Bovendien leven en wonen zij meerendeels onder de Inl. bevolking en evenals deze, zoodat dit ook het hoogere sterftecijfer dan bij de Europeanen verklaart.

De redenen waarom in andere groote plaatsen de sterftecijfers voor Chineezen en Inlanders zoo belangrijk zijn gedaald en te Batavia niet, blijken vooral te zijn gelegen in het malaria-vrijmaken door opspuiting van de moerassen rond Soerabaia en Semarang. Te Batavia is practisch nog niets verricht, behalve te Priok, waar dan ook de malaria-cijfers belangrijk daalden. Ook de volkshuisvesting werd 20 jaar geleden te Semarang aangepakt, en te Batavia nog niet, althans lang niet in die mate. Spr. toont dit met cijfers aan. Ook de drinkwatervoorziening is veel ruimer voor de Chineesche en Inlandsche bevolking te Semarang dan in de hoofdstad. Batavia doet nog maar 1/10 deel van wat Semarang op dat gebied doet.

Spr. stelt dus Semarang aan Batavia ten voorbeeld. Men zal hier krachtig in die richting moeten meewerken.

Ten slotte beantwoordt spr. nog enkele vragen van minder belang.

Dan volgt de tweede termijn van de zijde van den Volksraad.

De heer Rückert bepleit nogmaals een dadelijke subsidie aan „Theorie en Practijk". Eventueel zal spr. een motie indienen.

Over het technisch onderwijs bestrijdt spr. den heer Van Baalen. Hij sluit zich in deze aan bij den heer De Hoog.

Hetgeen hier op technisch — vooral op bouwkundig — gebied gepresteerd is, kan den toets der vergelijking met alle andere landen doorstaan, ook voor wat betreft de hier opgeleide krachten.

De heer De Hoog bespreekt nogmaals de onderwijzers-opleiding.

De trek naar de onderwijzersopleiding zal kunnen worden vergroot, wanneer de regeering verklaart, dat die opleiding gelijkgesteld is met middelbaar onderwijs.

Spr. verdedigt wederom het facultatief stellen van het wiskundevak voor onderwijzeressen.

Ook spr. bestrijdt den heer Van Baalen.

De heer Ratu Langie heeft zich ten aanzien van verkeerde leerboeken voor het Nederlandsch door deskundigen laten voorlichten. Spr. vraagt maatregelen van den regeering, wanneer na langere ervaring met die boeken bedoeld, zijn oordeel juist zou blijken.

Spr. dringt nog eens aan op betere aansluiting van de H.I.S. op het Mulo-onderwijs.

De heer Sandkuyl bespreekt de letterkundige faculteit nog eens. De wenschelijkheid daarvan wordt algemeen gevoeld, in en buiten den Volksraad. Spr. dient daarom een motie terzake in.

De heer Monod de Froideville is „niet opgewekt van toon", al is hij dankbaar voor de verstrekte cijfers over de studiebeurzen voor het hooger onderwijs.

De heer Soejono sluit zich aan bij het betoog van den heer Sandkuyl inzake de publicatie van het schema voor de letterkundige faculteit en tegen het commissoriaal maken van dat onderwerp.

(Een motie is middels ingediend voor de subsidie aan „Theorie en Practijk).

De heer Van Baalen bepaalt zich tot enkele opmerkingen inzake het technisch onderwijs. Spreker's tegenstanders streven naar het zelfde einddoel als hij. Spr. wil alleen nog wat wachten met den bovenbouw, tot de onderbouw goed is.

(*Wordt vervolgd*).

LAATSTE BERICHTEN.

Slapte in den Handel.

Naar Aneta verneemt zitten momenteel niet alleen in Cheribon, waar de slechte toestand in den handel zich al bijzonder scherp doet gevoelen, doch ook bijna overal elders op Java, de Chineesche rijsthandelaren met groote voorraden van het uit Rangoon, Siam en Saigon geïmporteerde product, die zij niet kwijt kunnen. De te groote bestellingen uit het buitenland werden gedaan omdat men den te verwachten minder gunstigen rijstoogst in sommige streken van Java veel erger had voorgesteld dan inderdaad gebleken is.

Vele groote tusschenhandelaren blijken niet in staat de bestelde scheepsladingen op te nemen, terwijl door anderen, die hiertoe nog wel in staat waren, met groot verlies gewerkt wordt.

Tangerang Vooruit!

Naar Aneta verneemt, zijn voorstellen ingediend om de pasar van Tangerang, thans ondergebracht in een complex bouwvallige krotjes, over te brengen naar een meer moderne gelegenheid, welke men zich voorstelt te bouwen op het terrein, waar thans de assistent-residents woning staat.

Indien dit plan, speciaal wat de terreinkeuze betreft, doorgaat, zal er een nieuw huis voor den assistent-resident moeten worden gebouwd. Deze zal dan komen aan één zijde van een tusschen de jeugdgevangenis en de kotta aan te leggen aloon-aloon, waar ook de Gouvernements kantoren, de woning van den wedana en eenige andere gebouwen zullen komen te staan.

De kotta Tangerang is wel in een periode van opkomst. De vorige maand werden de nieuwe, modern ingerichte slachthuizen in gebruik genomen.

Thans is aan de orde, een betere watervoorziening in de omliggende kampongs. Deze voorziening, door waterleidingen, aangesloten op de Provinciale waterleiding, zal worden verpacht, met dien verstande, dat den pachter het recht zal worden gegeven, van de verbruikers in de kampongs 2 cent per petroleumblik te vorderen. Aan de minvermogenden zal bij overlegging van een bewijs, afgegeven door het Inl. bestuurshoofd, het water tot een bepaalde hoeveelheid gratis worden afgestaan.

SPORT EN SPEL.

BOKSEN.

Een snelle overwinning.

NEW YORK, 11 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Deensche zwaargewicht Knute Hansen, die in 1927 Phil Scott bij zijn debuut in Amerika een flink pak slaag gaf, heeft tegen den Duitscher Ted Sandwina een gevoeligen nederlaag geleden. Sandwina diende hem, na hem zes maal te hebben neergeslagen, den knock out toe, toen het gevecht pas 1 minuut en 49 seconden had geduurd.

Loughran's opvolger.

BUFFALO, 11 Febr. (*Aneta-Reuter*). Jimmy Slattery won het wereldkampioenschap halfzwaargewicht in een wedstrijd over 15 ronden met Lou Scozza. De titel was vrijgekomen doordat de houder Tommy Loughran in een zwaardere klasse is overgegaan.

HOCKEY.

Canada weer Wereldkampioen

In den strijd om het wereld-kampioenschap ijs-hockey, Maandag gehouden, won Canada met 6—1 van Duitschland. Duitschland werd zwaar gehandicapt, doordat de beste Duitsche speler, Jänicke, in het begin van den wedstrijd zijn schouder ontwrichtte.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Ontslagen; op verzoek, met ing. van 31 Maart 1930, wegens volbr. diensttijd, eervol uit 's Lands dienst, de ambtenaar met buitenl. verlof, laatstelijk hoofd van de afd. Landbouweconomie bij den Landbouwvoorlichtingsdienst M. B. Smits.

Aangeteekend: dat Nase Adiwidjaja, 1ste klerk van de afd. contrôle bij de S.S. en tr., gerechtigd is tot het voeren van den titel „raden" en zich derhalve mag noemen en schrijven „raden Nasa Adiwidjaja";

dat mas Reksoleksono, gepensioneerd assistent-wedana, gerechtigd is tot het voeren van den titel „raden" en zich derhalve mag noemen en schrijven „raden Reksoleksono";

Benoemd: tot landbouwkundige bij de onderafdeeling zaadteelt van éénjarige gewassen van het Landbouwkundig instituut van het algemeen proefstation voor den Landbouw, ir. J.G.J. van der Meulen, thans tijd. belast met de waarneming van die betrekking;

tot afdeelingshoofd bij het bedrijf der posterijen, J. van der Werf, thans belast met de waarneming van genoemde betrekking;

met ing. van 16 Febr. 1930 tot landrechter te Padang (Sum. Westk.), mr. H. Veldhorst, thans tijd. btg voorzitter van de landraden te Padang en Pariaman (Sum. Westk.);

Verlengd: het aan de tijd. wd. 1ste klerke op maandgeld bij de S.S. en tr., mej. E. van Haack, gerekend van 16 Juli 1929, wegens gew. redenen verleend binnenl. verlof voor den tijd van zes maanden b.b. van den Lande, om dezelfde redenen en onder dezelde voorwaarden met twee maanden;

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

De Prins naar Beieren.

'S-GRAVENHAGE, 11 Febr. (*Aneta*). De Prins vertrekt den 17den dezer naar Oberstdorf.

Nederland—Zweden Radio.

'S-GRAVENHAGE, 11 Febr. (*Aneta*). Een rechtstreeksche radio-telegraafverbinding met Zweden zal den 17den dezer in werking worden gesteld.

Frapper toujours.

'S-GRAVENHAGE, 11 Febr. (*Aneta.*) In het Afdeelingsverslag van de Eerste Kamer betreffende de begrooting van Arbeid, Nijverheid en Handel becritiseerden verscheidene leden de herplaatsing van oud-gouverneur Fruytier als hoofdinspecteur van den Arbeid te 's-Gravenhage, tengevolge waarvan inspecteur Huygens naar Maastricht moest worden overgeplaatst.

De Papegaaienziekte.

'S-GRAVENHAGE, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) De Nederlandsche regeering heeft in overweging genomen den invoer van papegaaien te verbieden en om maatregelen te nemen ter voorkoming van de papegaaienziekte.

Dr. J. B. Hubrecht.

LONDEN, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) De gezantschapsraad bij het Nederlandsch gezantschap te Londen, dr. J. B. Hubrecht, is benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Rio de Janeiro.

Drievoudige Moord te Eindhoven.

EINDHOVEN, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Een der kostgangers in een kosthuis te Eindhoven thuiskomende, vond de deur gesloten. Hij brak deze open en vond toen een medebewoner, den Duitscher Reymers, met een gasslang in zijn mond. Reymers bleek overleden te zijn.

Op de bovenverdieping werden de dochter der huizes en de huishoudster beiden met verbrijzelden schedel gevonden.

Een andere kostganger, een zekere Poehl, wordt van deze moorden verdacht.

De gasslang heeft Poehl waarschijnlijk in den mond van Reymers gestoken om den indruk te wekken dat deze zelfmoord zou hebben gepleegd.

De verdachte is voortvluchtig.

HET BRITSCHE RIJK.

Na de Vliegramp te Marden.

LONDEN, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Het echtpaar Hodges, dat bij de ramp van het vliegtuig te Marden in Kent om het leven kwam, was vijf dagen te voren te Sheerness in het huwelijk getreden en keerde van de huwelijksreis naar Parijs terug.

De echtgenoot was 28 jaar oud en was instructeur bij de marine. Zijn vrouw was 21 jaar oud.

De Leening voor Br. Indië.

LONDEN, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De ingediende lijsten voor inschrijving op de leening ten behoeve van Britsch-Indië zijn afgesloten.

Bijna onmiddellijk na de openstelling kon de inschrijving reeds wegens volteekening worden gesloten.

HET DUITSCHE RIJK.

Twee belangrijke Kwesties in den Rijksdag.

BERLIJN, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*) Morgen zullen de beraadslagingen over het Young-plan en over de Poolsche liquidatie-overeenkomst in den Rijksdag aanvangen. Voor de debatten is een tijdruimte van veertien dagen uitgetrokken, daar met de Fransche delegatie in 's-Gravenhage is overeengekomen, dat de geheele kwestie op 20 Februari, uiterlijk den 25sten, zou zijn afgehandeld.

De bladen nemen in lange artikelen reeds stelling ten opzichte van de komende besprekingen.

De *Vorwärts* meent, dat het Youngplan eerst dan van waarde is, indien het een periode van hechte samenwerking met Frankrijk en Engeland inleidt. Deze samenwerking kan ook de economisch-gunstige gevolgen hebben, waardoor de verplichtingen van het Youngplan worden gereciproceerd.

Volgens de *Germania* is de beslissing in deze kwestie van zulk een groot belang, dat deze niet kan geschieden door fracties, maar ieder lid van den Rijksdag moet volgens eigen geweten en verantwoordelijkheidsgevoel in dezen handelen.

De rechtsche Pers uit zich in den geest van het blad *Der Tag*, welk orgaan zegt, dat, indien de verdragen van 's-Gravenhage onderteekend zijn, dan het economisch doel van het Versailles-verdrag is bereikt. Duitschland zal dan aan een eeuwigdurenden band van verdragen vastliggen, met als gevolg een eeuwigdurend streven, om de voorwaarden daarvan te vervullen, hetgeen vernietigend is voor de kracht van het Duitsche volk.

Omtrent het liquidatie-verdrag met Polen is men nogal sceptisch gestemd, doch gemeend wordt, dat de meerderheids-partijen niet zullen nalaten het verdrag er door te halen.

Voor het Young-plan koestert men geen vrees.

De Centralisatie.

BERLIJN 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Het wetsontwerp inzake de aansluiting van Schaumburg-Lippe bij Pruisen, werd in tweede lezing door den Landdag van Schaumburg-Lippe aangenomen.

Van de veertien aanwezige leden stemden tien voor en vier tegen, waardoor het ontwerp werd aangenomen, daar hiervoor twee-derde van het aantal stemmen werd vereischt.

Stakende Taxi-chauffeurs te Berlijn.

BERLIJN, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Een algemeene uitsluiting van taxi-chauffeurs door de ondernemers had plaats als gevolg van het feit, dat de vakvereenigingen van chauffeurs de beslissing van arbiters in de hangende loon-kwestie niet willen aanvaarden.

Mee dan drieduizend taxi's staan in de garages. Met het oog op de last, welke het publiek hierdoor ondervindt, gelooft men, dat de Minister van Arbeid bemiddelend zal optreden.

Het Zuidzee-genootschap.

HAMBURG, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Naar gemeld wordt zal het Hamburgsche Zuidzee-genootschap trachten uitstel van betaling te krijgen, teneinde de werkzaamheden toch te kunnen voortzetten. Men meent, dat het kapitaal, groot drie en een half millioen mark, geheel verloren is.

SKANDINAVIË.

Schip vergaan.

LONDEN, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Twee reddingssloepen van de trawler *St. Louis* zijn op de Noorsche kust opgepikt.

SPANJE.

Studenten-relletjes.

MADRID, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In verband met de terugkeer van de verbannen professoren, hielden de studenten te Madrid een demonstratie. Daarbij werd een gedenkplaat, ter eere van Primo de Rivera aangebracht, vernield.

Ook werd het plan tot vestiging van een republiek toegejucht.

SOVJET-RUSLAND.

Het Handelscommissariaat.

MOSKOU, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Het commissariaat van handel wordt georganiseerd en speciale exportdepartementen zullen opgericht, waarover de geheele buitenlandsche handel zal worden afgewikkeld.

Veertien departementen worden opgericht voor de export van petroleum, kolen, lucifers, enz. Tien departementen zullen worden opgericht voor de import, terwijl de geheele handel met het Oosten over een speciaal departement zal loopen.

De geïmporteerde consumptie-artikelen zullen geheel via de centrale coöperatieve vereeniging worden gedistribueerd.

NOORD-AMERIKA.

Stakingsrelletjes te New York.

NEW YORK, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Alhier hebben stakingsrelletjes plaats gehad waarbij een man gedood en velen gewond werden.

De „München" in zinkende toestand.

NAUEN, 11 Febr. (*Aneta-Radio*). Van de *Bremen* welke op het oogenblik te New-York ligt wordt geseind dat de *München* van de Duitsche Lloyd zich in zinkende toestand bevindt in de haven van New-York. Nadat de passagiers van boord waren gegaan ontstond brand op het schip, waarop explosies volgden.

NEW-YORK, 11 Febr. (*Aneta-Reuter*). Drie stokers van de *München*, die bij de ontploffing in de rivier geslingerd werden, worden vermist.

Zeven personen, onder wie de kapitein van het schip, werden gewond.

Communisten-relletje.

CLEVELAND, 12 Febr. (*Aneta-Reuter.*) 1200 mannen en vrouwen, naar men meent communisten, probeerden met geweld een weg te banen naar de vergadering van den gemeenteraad in het stadhuis, om verhooging te vragen van de uitkeeringen aan de werkloozen.

Er ontstond een ernstig handgemeen.

De woedende menigte viel de politie aan, die met haar stokken op de menschen sloeg.

20 Demonstranten en 2 politie-agenten werden gewond.

Een aantal oproermakers trok in vrachtwagens naar het doel.

De brandweer kwam te hulp om de orde te herstellen.

MIDDEN-AMERIKA.

De Cuba-leening.

LONDEN, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Een gedeelte van de Cuba-leening is aangewend voor straat-aanleg.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marine Conferentie.

De Amerikaansche voorstellen.

TOKIO, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Terwijl men in sommige kringen meent, dat de Amerikaansche voorstellen goedgekeurd zijn door Engeland, alvorens deze aan Japan werden gezonden, deelde het Departement van Buitenlandsche Zaken te Tokio mede er absoluut van overtuigd te zijn, dat geen ruggespraak tusschen beide landen heeft plaats gehad. Gemeld wordt, dat er voldoende gronden bestaan om aan te nemen, dat zoowel de voorstellen van Reed als de verklaring van Stimson, Engeland evenzeer verrasten als Japan. Verder meent men, dat die voorstellen niet bedoeld zijn als een niet te wijzigen aanbod, doch meer als een inleiding voor verdere discussies.

Daar de bekendheid, welke gegeven is aan de verklaring van Stimson, een ongunstigen indruk heeft gemaakt, zal Japan niet het voorbeeld van Engeland volgen en geen verklaring publiceeren, doch op de voorstellen een antwoord aanbieden, dat door Wakatsoeki aan Reed zal worden overhandigd.

Daar dit antwoord echter ampele overweging vereischt, zoowel in Tokio als in Londen, zal het nog wel eenige dagen duren alvorens het aan de Amerikaansche delegatie kan worden aangeboden.

Het is niet waarschijnlijk, dat dit antwoord zal worden gepubliceerd.

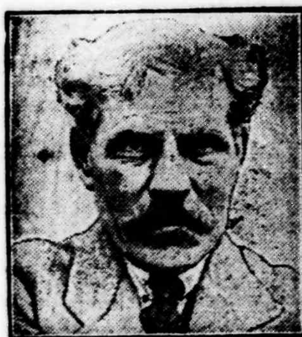
LONDEN, 10 Febr. (*Spec. Bat Nieuwsblad*). Na drie weken van voorbereidende besprekingen, begon een kritieke week voor de vloot-conferentie.

De experts overwogen om de „bijzondere" schepen niet in te deelen in eenig schema van tonnage-reductie.

In een communiqué wordt medegedeeld, dat de leiders der delegaties bijeenkwamen en de situatie opnamen, ten einde het werk voor de toekomst te kunnen indeelen. Op het program staat een plenaire zitting ter bespreking van het vraagstuk der onderzeeërs. Deze zitting zal morgen worden gehouden.

Verklaring van MacDonald.

LONDEN, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). MacDonald legde in het Lagerhuis een verklaring af over de maritieme conferentie en zeide, dat op alle punten vooruitgang is te bespeuren.

MacDonald.

„Wij staan thans dicht bij een overeenkomst inzake een moeilijke kwestie, in verband met de restrictie van de maritieme bewapening, een factor, welke reeds jaren-lang het struikelblok is geweest voor de voorbereidende ontwapenings-commissie van den Volkenbond".

De premier verklaarde verder, dat openlijk met de andere delegaties de kwestie besproken is van een evenwicht tusschen de maritieme machten. Hij had alle hoop, dat uiteindelijk overeenstemming zou worden verkregen.

LONDEN, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In politieke kringen te Londen is men algemeen van meening, dat de Londensche conferentie thans een kritieke week tegemoet gaat. Voorafgaande besprekingen hebben weliswaar veel uit den weg geruimd, maar er blijven toch nog uiterst voorname kwesties over voor een beslissing. Eén daarvan is de eisch van Italië voor een vloot-pariteit met Frankrijk, terwijl de andere de aanspraak is van Japan op een ratio van zeventig procent in de kruisers-klasse.

Uit gezaghebbende bron wordt vernomen, dat Japan aan de toekenning daarvan de grootste waarde hecht.

Het geschil tusschen Frankrijk en Italië schijnt niet dichter bij een oplossing te zijn, dan in den aanvang van de conferentie.

Men gelooft in conferentie-kringen niet, dat het Engelsch-Amerikaansche voorstel tot afschaffing van alle onderzeeërs zal worden aangenomen.

LONDEN, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Op de plenaire zitting van de marineconferentie wees admiraal Trakabe (Japan) op de behoeften van Japan met zijn verspreide eilanden, waarvoor een betrekkelijk goedkoop verdedigingswapen als een onderzeeër noodig is.

Toch zal Japan het voorstel voor elk onwettig gebruik en zoo noodig de afschaffing van duikbooten steunen.

De Poorten van Jericho.

JERUZALEM, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Een Engelsche expeditie legde de muren van de oude citadel van Jericho gedeeltelijk bloot. De citadel heeft de vorm van een groote verdedigings-toren; de muren zijn 3,6 meter breed en hebben een hoogte van ongeveer 9 meter. Verder werden nog overblijfselen van huizen gevonden, welke waarschijnlijk door een brand zijn vernield.

(*Men zie verder onder Buitenland in ons Derde blad van heden. Red. B.N.*)

Cablegrams.

Sovjet-trade.

Moscow, Febr. 11. Sovjet trade commissariat reorganising and special export departments created to handle all foreign trade. Fourteen departments be established for export oil, coal, matches, etcetera. Ten departments created to deal imports, while entire Eastern trade handled special department.

Imported articles consumption be dealt entirely central cooperative society.

Boxing-events.

New-York, Febr. 11. The Dane Knute Hansen, who thrashed Phil Scott in occasion of latters debut America 1927, was outknocked by German Ted Sandwina in 109 seconds, postbeing downknocked six times by various counts.

Buffalo, Febr. 11. Jimmy Slattery (Buffalo) won worlds lightheavyweight championship outpointing Lou Scozza (Buffalo) in fifteenrounder. Title recently vacated Tommy Loughran upmoving heavyweights.

„MAGNEETJES"

(Vervolg).

Onderwiis en Lessen.

Diversen.

Uit de Provincie.

(*Van onze correspondenten.*)

BUITENZORG.

De V.C.

In de *Buitenzorg Post* vinden wij een verslag van de vergadering der plaatselijke afdeeling van de V.C. Wij ontleenen er het volgende aan:

Een 23-tal leden van de 94 waren Maandagavond tezamen gekomen.

De heeren Evenhuis en du Perron werden als bestuursleden gekozen, terwijl aan den heer Prillwitz het penningmeesterschap werd opgedragen.

In de propaganda-commissie werden gekozen de H.H. Evenhuis, dr. v.d. Goot en ir. Prillwitz.

Het voorstel om f 20 p. maand te storten in het armenfonds werd aangenomen met 14 tegen 9 stemmen.

De bedoeling van deze storting is voornamelijk om uiting te geven aan een gevoelde behoefte om mee te willen werken aan de bestrijding der armoede onder de Europeanen.

Waar de Vaderlandsche Club zelf nog geen orgaan bezit om dit werk te verrichten, meent zij goed te doen eene organisatie steun te verleenen, welke zich speciaal op dit werk toelegt.

Het ontwerp politiek program zal onder de aandacht gebracht worden van het hoofdbestuur.

Nadat de voorzitter de heeren dr. v.d. Groot en mr. Geursen bedankt had voor het gereedmaken van 't ontwerp-politiek programma, werd de vergadering, welke een vlot verloop had, gesloten.

SOEKABOEMI.

Roof op klaarlichten dag.

Gisterenmiddag is een Chineesch meisje, dat van de Wilhelminaschool naar huis wilde en via den Kebondjatiweg een kampongpad insloeg, door een onbekenden Inlander aangevallen en van haar vergulden halsketting beroofd.

De politie zoekt naar den dader.

Feestavond Meisjescongregatie.

Zandagavond a.s. zal de Meisjescongregatie in een der localen van de Ursulinenschool een feestavond aanbieden aan ouders en genoodigden. Het zal weer een avond worden van een ware vreugde!

Een Inlandsch Weeshuis.

Wij mogen met blijdschap constateeren, dat de Inlander meer en meer zich op sociaal terrein gaat begeven. In Tjibadak is men op initiatief van een zekeren Hadji Djamal bezig lijsten te doen circuleeren om te komen tot de oprichting van een Weeshuis voor Inlandsche kinderen. Ook een school zal daaraan worden verbonden.

BANDOENG.

Postbond.

De afdeeling Bandoeng van den Postbond heeft een algemeene ledenvergadering (Jaarvergadering) uitgeschreven op Vrijdag 14 Februari 1930 in de Societeit „Ons Genoegen" aanvang 7 uur n. m.

Agenda: 1. Opening. 2. Notulen, 3. Bestuursmededeelingen. 4. Bestuursverkiezing. 5. Jaarverslagen a. van den Secretaris. b. van den penningmeester. 6. Benoeming van een verificatie commissie. 7. Verkiezing van de spoedcommissie van den Raad van Advies. 8. Verkiezing van afgevaardigden voor de A. V. 9. Bespreking van den Beschrijvingsbrief voor de A. V. 10. Rondvraag. 11. Sluiting.

In verband met punt 9 der agenda wordt verwezen naar het orgaan van 1 Februari 1930.

Het huidige bestuur stelt zich in zijn geheel herkiesbaar.

De Preanger Amateur Fotografenclub.

Op 17 dezer des avonds om 7.15 zal in het gebouw van Denis aan den Bragaweg te Bandoeng de Preanger Amateur Fofografenclub vergaderen. De agenda vermeldt: Kino-Filmvertooning van den heer Thörig, Verhandeling en demonstratie van den heer Nipius over het omkleuren van bromide-vergrootingen en als 3de en laatste punt: Wat verder ter tafel zal worden gebracht.

De Ned. Ind. Officiersvereeniging.

De afdeeling Bandoerg van de N.I.O.V. zal Woensdag 12 dezer een vergadering beleggen in het hotel Homann te Bandoeng, welke zal aanvangen des middags te 6.30 uur. De agenda luidt: Goedkeuring jaarverslag 1929. Verslag der verificatie-commissie, Verkiezing afdeelingsbestuur waarbij alle leden behalve de voorzitter en de penningmeester zich herkiesbaar stellen. Bespreking van het orgaan over Januari.

Na afloop zal er een gezellig samenzijn zijn.

SCHOOL EN KERK.

School-Examens.

De wd. directeur van Onderwijs en Eeredienst heeft besloten:

De gymnasium afdeelingen van de navolgende gesubsidieerde bijzondere Lycea met ingang van 1 Maart 1930 voor den tijd van zes jaren, behoudens opzegging binnen dien termijn, indien daarvoor termen mochten worden aanwezig geacht, aan te wijzen als bevoegd om haar leerlingen, die het onderwijs tot het einde hebben gevolgd, een getuigschrift uit te reiken, hetwelk in Nederlandsch-Indië gelijkwaardig is met het einddiploma van de openbare gymnasia in Nederland, mits bedoeld getuigschrift is afgegeven tengevolge van een examen, afgenomen volgens het bij het Gouvernementsbesluit van 7 Januari 1930 No. 49 (Bijblad op het Staatsblad No. 12215) vastgesteld reglement:

1. het Bataviaasch Lyceum te Weltevreden van de Carpentier Alting Stichting;
2. het Christelijk Lyceum te Bandoeng van de Vereeniging „Het Christelijk Lyceum".

De navolgende gesubsidieerde bijzondere hooge burgerscholen met 5-jarigen leergang met ingang van 1 Maart 1930 voor den tijd. van vijf jaren behoudens opzegging binnen dien termijn, indien daarvoor termen mochten worden aanwezig geacht, aan te wijzen als bevoegd, om aan haar leerlingen, die het onderwijs in de hoogste klasse tot het einde van den cursus hebben gevolgd, een getuigschrift uit te reiken, hetwelk in Nederlandsch-Indië gelijkwaardig is met het einddiploma van de openbare hoogere burgerscholen met vijfjarigen leergang, mits bedoeld getuigschrift is afgegeven ten gevolge van een examen, afgenomen overeenkomstig het voor de eindexamens der laatstgenoemde scholen geldend reglement:

1. de hoogere burgerschool met vijfjarigen leergang voor meisjes te Weltevreden van de Carpentier Alting Stichting;
2. de hoogere burgerschool-afdeeling van het Bataviaasch Lyceum te Weltevreden van de Carpentier Alting Stichting;
3. de hoogere burgerschool-afdeeling van het Christelijk Lyceum te Bandoeng van de Vereeniging „Het Christelijk Lyceum".

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong Priok.

Aangekomen 11 Febr.

Eng. ms. „Dolphin Shell" gez. Birkett, van Soerabaja, agt. K.P.M.

N.I. ss. „van Neck" gez. van Tright, van Soerabaja en Cheribon, agt. K.P.M.

N.I. ss. „van der Wyck" gez. Lodewijks, van Padang, agt. K.P.M.

N.I. ss. ss. „van der Hagen" gez. Mulder, van Singapore en Broe, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Merkus" gez. Kielman, van Tandjongpandan, agt K.P.M.

N.I. ss. „Tasman" gez. Hagenzieker, van Melbourne en Semarang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Nieuw Zeeland" gez. Kroet, van uit zee terug (proefstoomen).

N.I. ms. „Groningen" gez. Braat, van Pladjoe, agt. B.P.M.

Vertrokken 11 Febr.

Eng. ss. „Pasha" gez. Duncan, naar Sabang, Colombo en Bombay.

N.I. ms. „Paloh" gez. Laubinger, naar Telok Melano.

Ned. ss. „Bengkalis" gez. Straakenbroek, naar Semarang, Soerabaja, Makasser, Balikpapan, Menada en Amerika.

N.I. ss. „van Spilbergen" gez. Schmitz, naar Singapore, Penang, Belawan, Padang en Melbourne.

N.I. ss. „van der Wyck" gez. Lodewijks, naar Semarang, Soerabaja, Boeleleng en Makasser.

N.I. ss. „de Eerens" gez. van Grieken, naar Palembang.

N.I. ss. „van Cloon" gez. de Weerd, naar Cheribon, Tegal, Pekalongan enz. Gorontalo en Totok.

N.I. ss. „Tjikini" gez. v.d. Hoek, naar Soerabaja.

N.I. ss. „Nieuw Zeeland" gez. Kroet, naar zee (proefstoomen).

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Sitoebondo" 11 dezer te Soerabaja kustreis.
ss. „Gorontalo" 11 dezer te Palembang kustreis.
ss. „Tjerimai" 11 dezer uit Cheribon kustr.
ss. „Simaloer" 11 dezer uit Cheribon id.
ss. „Buitenzorg" 10 dezer te Suez thuisr.
ss. „Merauke" 11 dezer te Marseille id.
ss. „Salawati" 10 dezer uit Colombo id.
ms. „K. Baroe" 11 dezer uit P. Said uitr.
ss. „Texol" 11 dezer uit Port Said id.
ss. „Rotti" 10 dezer uit Belawan id.
ss. „Pr. Juliana" 11 dezer uit Amsterdam uitreis.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ms. „P. Bras" 11 dezer uit Semarang kustr.
ss. „Roepat" 12 dezer te Tjilatjap id.
ss. „Pr. der Ned." 12 dezer uit Soerabaja id.
ss. „Moena" 11 dezer uit P. Said thuisr.
ms „Chr. Huygens" 11 dezer uit Belawan 14 dezer des v.m. 9 u. te Tg. Priok uitr.
ms. „P. Roebiah" 11 dezer uit Sabang id.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Blijdendijk" 11 dezer te Soerabaja kustreis.
ss. „Beemsterdijk" 11 dezer te Semarang kustreis.

Java Bengalen Lijn.

ss. „Borneo" 11 dezer uit Belawan 14 dezer te Priok.
ss. „Enggano" 12 dezer te Soerabaja.

Java New-York Lijn.

ss. „Saleier" 12 dezer te Tg. Priok.

Java China Japan-Lijn.

ss. „Tjileboet" vertr. 11 dezer van Hongkong via Muntok en Billiton naar Batavia.
ss. „Bengkalis" vertr. 11 dezer van Tg. Priok via Semarang, Soerabaja en Balikpapan naar Los Angeles.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio, Pasha, P. Bras, Ombilin, Bengkalis, Chr. Huygens, G.G. Piquet, Sildra, Tasman, v/d Wijck.

„Chr. Huygens" Singapore, „Joh. de Witt" Alexandria, „J. P. Coen" Colombo, „Kon. der Ned." Bonifacio, „Pr. Juliana" Niton, „Insulinde" Welt., „Slamat" Marseille, „Patria" Karachi.

De schepen zijn alle in verbinding met Sabang- en Scheveningenradio.

Passagierslijst

van het ss. *Coblenz* 18 Febr. van Singapore, aansluitende op het ss. *Plancius* 15 Febr. van Tandjong Priok.

Fam. A. Clinton 2 k., mevr. dr. M. Hollander, fam. A. von Mengden 1 k., mevr. C. Schmidt, H. Schrader, mevr. J. de Vroom Zuidema 1 k.

„MAGNEETJES"

Te Huur Aangeboden.

RUIM HUIS met of zonder paviljoen te huur per 1 Maart Kebon Sirih 69, Weltevreden. Te bevragen aan bovenstaand adres Tel. 868. M1459

MOOI HUIS op goeden stand, 4 kamers, 2 galerijen, te huur aangeboden, f 140.— per maand, met overname compleet meubilair tegen billijken prijs. Te betrekken per 1 Maart of later. Brieven onder no. M1449 Bataviaasch Nieuwsblad.

HUIS met paviljoen te huur per 1 Mei, huurprijs f 125.—, gelegen Villalaan, bevattende 3 kamers en paviljoen 2 kamers. Overname meubilair verplichtend. Brieven onder no. M1426 Bataviaasch Nieuwsblad.

MODERN GERIEFELIJK HUIS met 2 paviljoens te huur aangeboden met half April. Huurprijs f 300.—. Overname eenig meubilair (paviljoenkamers, lambrizeering, lampen etc.) voor f 550.—. Te bezichtigen na tel. afspraak Wlt. 3992. M1430

LIEF HUIS te huur per 1 Maart of ev. eerder. Vier vertrekken en garage. Mooie stand. Huurprijs slechts f 120.—. Overname meubilair voor billijken prijs. Inlichtingen M1270 Bataviaasch Nieuwsblad.

MR. CORNELIS. Te huur twee huizen van vijf en zes vertrekken, een met paviljoen; electr. licht, waterl., garage, aan autobus- en tramlijn. Bevragen telef. 438 M. C. M1409

EEN HEERENHUIS en drie kleine huisjes te huur aangeboden per direct of 1 Maart dichtbij het station Mr. C. Huurprijs f 70.— en f 35.— per maand. Geheel van steen met dakpannen, voorzien van electrisch licht, waterleiding, put, douche, W.C. Te bevragen Bekassieweg 130 M.C., Tfn. Mr. 369 Bt. 1303. M1412

PAVILJOEN, gelegen Tjikini 52, bevattende 3 gesloten kamers, voor- en zijgalerij, te huur per 1 Maart a.s. voor dame of heer h.b.b.h.h. Huurprijs f 95.— per maand. Licht en water vrij. Te bevragen Tel. W. 402. M1446

PAVILJOEN te huur, voorgalerij, 2 ruime kamers, keuken, goedang, gas, vrij licht en water f 60.—. Defensielijn van den Bosch 2. M1433

2 GEMEUBILEERDE PAVILJOENS te huur voor direct, liggende in den tuin van Villa Panorama te Tjitjeroeg, per maand, per week en per week-end. Informaties S. J. van Emmerick, Tel. 226 Priok. M1380

GEMEUBILEERDE KAMER en paviljoen naast Tramstation Kramat 23 te huur. M1413

BIJ HOLLANDSCHE FAMILIE beschikbaar 2 ruime ineenloopende kamers (met stroomend water) van groot huis op goeden stand, omtrek Koningsplein. Brieven No. M1301 Bataviaasch Nieuwsblad.

Te Huur Gevraagd.

VOOR DADELIJK GEVRAAGD gemeubileerd huis. Huurprijs f 250.— à f 300.—, liefst omtrek van Heutsz Boulevard — Nieuw Menteng. Brieven no. M1450 Bataviaasch Nieuwsblad.

MODERN GERIEFELIJK HUIS te huur gevraagd, bevattende minstens 3 slaapkamers, voor-, binnen- en achtergalerij, prijs van f 100.— per maand niet te boven gaande. Geen overname meubilair. Brieven onder nummer M1397 bureau Bataviaasch Nieuwsblad

VACANTIE. Door familie met drie jonge kinderen wordt voor de eerste helft van Juni logeergelegenheid gezocht in niet al te hoog gelegen plaatsje in de Preanger. Geen hotel. Brieven onder nummer M1395 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

BUITENZORG. Gevraagd tegen 1 Maart a.s. een huis op goeden stand, huurprijs ongeveer f 100.—. Brieven no. M1439 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERD PAVILJOEN te huur gevraagd voor 2 personen op behoorlijken stand. Brieven met volledige inlichtingen onder no. M1441 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERD PAVILJOEN te Buitenzorg te huur gevraagd, op goeden stand, liefst dicht bij station gelegen. Aanbiedingen M1269 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERD PAVILJOEN met garage gevraagd, eventueel voor direct, voor heer alleen. Brieven No. M1354 Bataviaasch Nieuwsblad.

RUIM WINKELLOKAAL met goedangruimte te huur gevraagd, centrum winkelwijk Weltevreden. Aanbiedingen met opgave huurprijs, ligging, aantal M². winkel- en goedangruimte, enz. onder nummer M1392 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

GESLOTEN GARAGE te huur gevraagd, aan Kali Besar West gelegen, uitsluitend voor gebruik gedurende de kantooruren. Brieven onder nummer M1394 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

AUTOGARAGE te huur gevraagd met voldoende ruimte tot berging van een bestelauto, niet te ver van de benedenstad gelegen. Offertes met prijsopgaaf no. M1429 Bataviaasch Nieuwsblad.

TENNISBAAN te huur gevraagd, voor Maandags en Donderdags 5—6 uur n.m. Brieven no. M1427 Bataviaasch Nieuwsblad.

Kost en Inwoning.

PAYING GUEST. Jongmensch, z.b.b. h.h., zoekt paviljoen of kamer met volledig pension bij beschaafde Europeesche familie, per 25 Maart a.s. Geen beroepspension. Brieven onder No. 1976 aan „Reabu". M1456

TWEE KAMERS (een- en tweepers.) te huur aangeboden met kost en inwoning voor direct, dicht bij electrische trein. Tjikini 83, Tfn. 372 Wl. M1458

RUIME GEMEUBILEERDE OF ONGEMEUBILEERDE KAMER te huur, met kost, per 1 Maart of eerder. Gang Holle 4. M1425

PAYING GUEST. Voor direct te huur aangeboden met gemeubileerd paviljoen met eigen gemakken, ook een gemeubileerde voorkamer met shabelletje, allebei geheel vrij, met volledig pension. Gelegen centrum stad nabij tramstations en verschillende hooge scholen. Brieven No. M1350 Bataviaasch Nieuwsblad.

Aanbevolen Adressen.

ETEN BUITENSHUIS. Prima rijsttafel, Europeesch en vegetarisch eten. Uitsluitend onder toezicht bereid in speciale hygiënische inrichting. Thuis bezorgd. Tjikini 83, Telefoon 372 Welt. Bonboekjes van 30 coupons f 40.—, van 15 coupons f 20.—, van 10 coupons f 15.—. M1457

KNIPPATRONEN NAAR MAAT, naar elk gewenscht model, zeer accuraat door vakkundige Europeesche modiste. „Maison Elegance", Sluisbrugstraat 40, Tel. 2800 Wl. M1452

De ervaren adverteerder vertelt den menschen niet, dat ze domkoppen zijn, omdat ze zijn artikelen niet koopen. Hij beveelt hun niet, zijn goederen te koopen. Hij vertelt hun zelfs niet, dat ze zijn goederen hoorden te koopen. Zijn taak is op vernuftige wijze te suggereeren, dat het publiek wenschen en behoeften heeft, die alleen bevredigd kunnen worden door zijn product te koopen. (*De Zakenwereld*).

MOET U zich nog meubilair, ledikanten enz. enz. aanschaffen, gaat dan naar den uitverkoop bij Mevrouw J. B. van den Berg, Berendrechtslaan No. 51, Tl. 1589 Wl. Haast U, alles moet weg tegen halven prijs. M1438

MEUBELFABRIEK „BATAVIA", Postweg Noord 33 t/o Postkantoor, tel. no. 3825 Wlt. Het beste en goedkoopste adres voor eerste klas meubelen. Beleefd aanbevelend. M1416

„Ik hoor dat Clobsons vrouw hem een zoon en twee dochters geschonken heeft."
„Goeie genade. En ik wist niet eens dat hij getrouwd was."
„Dat is ie, gisteren. Met een weduwe met drie kinderen."
(*Humorist*)

HORLOGERIE E. KüHNEN Petjenongan 48c, een der oudste en een der beste. 11 jaar Europ. praktijk en 31 jaar Indische praktijk. Het adres voor repar. van de kleinste modernste uurwerken tot de oudste antieke klokken. Alle repar. onder garantie. M1384

WEEST VERSTANDIG! Voordat U een gramofoon koopt, vraagt eerst demonstratie van Paramount en Ducetto gramofoons. Verkrijgbaar op zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden. Toko Populair, Pasar Baroe 62, Weltevreden. M1381

VOOR DE VACANTIE gemeubileerde bungalows en kamers met en zonder pension. Patjet boven Bandoeng 4500 voet. Zacht Europeesch klimaat, schitterende omgeving. Brieven no. M1153 Bataviaasch Nieuwsblad.

SOEKABOEMI, huize „Boemi-Ajoe". Gemeubileerde paviljoens te huur. Inlichtingen Telef. Batv. 1514 — Mentg. 392 of Soekaboemi 362. M1383

NIEUWE MOERBEIENOOGST. Bestelt deze heerlijke frissche vrucht, per pond 50 cents, vijfpondsmand f 2.25 en de geurige Moerbeien Jam per flesch f 0.75 en f 1.40, 10 flesschen f 7.— en f 13.50. Zendingen onder rembours. A. Herrmann, Selabintanah, Soekaboemi. M1371

GRAND HOTEL LEMBANG, 40000 M². groote tuin, 2 tennisbanen, warme baden, modern, goedkoop. M1379

Te Koop Aangeboden.

DUITSCHE HERDERSHOND (reu), oud 5 maanden, voorzien van stamboom, vader bekroond, te koop. Brieven onder no. M1445 Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN ESSEX AUTO 6 cyl., in goeden staat, te koop tegen elk aannemelijk bod. Te bezichtigen Gang Lebaksatoe Kwitang No. 494. M1444

WEGENS VERTREK te koop een heeren- en damesfiets, groote kinderwagen, New Perfection 3-pits met oven, kinderspeelgoed (hobbelpaarden), babybox, Japansche gongs, boekenkast en Radio-toestel compleet (3-lamps). Te bevragen en te bezichtigen Pasoeroeanweg 4. M1443

AUTO PAIGE, model 1928, in schitterende conditie, te koop. Prijs f 1600.—. Adres: Vioslaan 21, Tel. Wl. 2671 M1448

WEGENS PLAATSGEBREK. Spoed te koop raskippen en kuikens diverse leeftijden, eendaagsche kuikens van Red en W. legh. à f 1.25, broedeieren à f 0.60 per stuk, 2 Redshanen à f 10.— en 2 Leghorn hanen à f 10.— per stuk. Te bevragen Sluisbrugstraat 40, Tel. 2800 Wl. M1453

HUPMOBILE te koop, in schitterende conditie, 3000 K.M. geloopen; banden zoo goed als nieuw. Snelle en betrouwbare wagen. Verdere inlichtingen onder no. M1267 Bataviaasch Nieuwsblad.

LEERBOEK VOOR STENOGRAFIE, systeem Sir I. Pitman, door Sj. van Eck, is verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië. M1387

PETROLEUM KOOKTOESTELLEN RED-STAR, de verbeterde New-Perfection, zonder lampekatoen, zijn niet alleen goedkooper dan alle andere kooktoestellen, maar hebben vele voordeelen o.a. een dubbele blauwe vlam, dus zeer groote hitte, ook zeer goedkoop in gebruik. Met 1 vlam ± 7 uren branden op 1 liter petroleum. Verwisseling van lastige lampekousen, vernieuwen van branders en dure lampeschoorsteen is totaal uitgesloten. Een toestel voor je heele leven, 2 pits f 45.—, 3-pits f 60.—, 4-pits f 80.—, oven extra voor 1-pits f 12.50, 2-pits f 15.—. Toestellen met ingeb. ovens totaal 5-pits, 3-pits boven en 2-pits beneden, f 125.—. Te bezichtigen en in werking te zien Sluisbrugstraat 40, Tel. 2800 Wl. M1454

WHIPPET-auto, model 1927, touring, zuinig gebruikt en in uitstekenden staat, ter overname aangeboden voor f 700.—. Brieven onder no. M1423 Bataviaasch Nieuwsblad.

Statistieken liegen niet, maar soms misleiden ze hen, die ze met de beste bedoelingen, maar zonder voldoende zorg gebruiken. Een reden is, dat cijfers zelden iets op zich zelf beteekenen en alleen beteekenis hebben, in verband met iets anders. Een andere reden is, dat ze gewoonlijk uitgelegd worden door iemand, die een vooringenomen standpunt inneemt ten opzichte van het onderwerp, waarover hij praat en die gemakkelijk vindt, dat de cijfers zijn standpunt ondersteunen. (*De Zakenwereld*).

EEN SELECTION 3 LAMPS RADIOTOESTEL, compleet met spoelen, een Erris 5 lamps Radio-toestel, compleet met spoelen, te koop aangeboden tegen lagen prijs. Brieven no. M1432 Bataviaasch Nieuwsblad.

GROOT EUROPEESCH 2-PERSONS LEDIKANT, met veeren, te koop tegen elk aannemelijk bod. Bevragen tel. 528 Mr. Cornelis. M1375

SUNBEAM MOTORRIJWIEL, weinig gebruikt, 5 p.k., 500 c.c., zijkleppen, keurig onderhouden, gegarandeerd zonder gebrek, te koop voor hoogsten bieder. Brieven onder No. 11561 Reclamebedrijf Aneta. M1376

OCCASION. Oude violoncel te koop voor f 150.—. Adres Sluisbrugstraat 31B achter (hoek Gang Zecha). Dagelijks te bezichtigen van 10—12 uur en 4.30—6 uur. M1410

PRIMA SCHRIJFMACHINE, Underwood Standard No. 5, gegarandeerd zonder gebreken, te koop aangeboden voor f 150.—. Lieb, Petodjo Ilier 35, Tfn. Wl. 3906. M1373

TE KOOP OF TE HUUR, twee mooie huizen te Boeboelak naast spoorwegovergang, zoo goed als nieuw, sedert kort gebouwd. Huurprijs f 40.— en f 50.— per maand. Te bevragen bij Mevr. Djam, Laan Solitude 22, Mr. Cornelis. M1417

STUDEBAKER LIGHT SIX, goed onderhouden, te koop tot elken aannemelijken prijs. Te bevragen: Bosanquet & Co. Ltd., Prinsenstraat Batavia, Tel. Bt. 1049. M1418

Te Koop Gevraagd.

PRIJSOPGAVE GEVRAAGD van gedroogde kruiden (Koemis Koetjing). Gebruik per jaar voorloopig 400 kati's. Offertes no. M1462 Bataviaasch Nieuwsblad.

Vacante Betrekkingen.

INDISCHE KINDERJUFFROUW gevraagd voor toezicht van 2 kinderen. Niet jonger dan 20 jaar. Brieven onder no. M1455 Bataviaasch Nieuwsblad.

BIJ „EMULATION", Gang Secretarie 7, jongedames gevraagd met minstens 2 jaar Mulo of H.B.S. voor opleiding verkoop en administratie. Aanvangssalaris f 30.— voor halve dagen, desverlangd 's morgens of 's middags. Persoonlijk solliciteeren. M1451

DAME VOOR DE HUISHOUDING tevens voor toezicht op twee kleine kinderen kan dadelijk plaatsing vinden. Brieven met copie-certificaten en gewenscht salaris onder No. 11601 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. M1422

Voortdurende waakzaamheid is de prijs van veiligheid. Met betrekking tot uw belegging, om het even hoe groot of klein uw bezit zij, beteekent dit een nauwkeurig onderzoek minstens iedere zes maanden. (*De Zakenwereld*).

DEPOKSCH OF IND. MEISJE gevraagd door heer voor toezicht zoontje en kleine huishouding, op goede plaats buitenbezitting. Kunnende naaien en liefst een weinig kunnende koken. Degelijke behandeling en goed tehuis. Brieven met opgave verlangd salaris en verdere inlichtingen onder No. 11560 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. M1377

Aanbod Personeel.

JONGEDAME, opleiding H.B.S., bekend met typen en lichte administratie, zoekt verandering van werkkring. Brieven onder no. M1442 Bataviaasch Nieuwsblad.

LADY SHORTHAND TYPIST seeks situation. Thorough knowledge of French, German and English. Experienced correspondent. Free first of March. Letters no. M1460 Bataviaasch Nieuwsblad stating salary, office-hours etc.

DAME (onderwijzeres) zoekt werkkring op school of kantoor. Kennis van moderne talen. Ook genegen privaatlessen te geven. Brieven onder no. M1461 Bataviaasch Nieuwsblad.

DAME van middelbaren leeftijd zoekt lichten, administratieven arbeid, dan wel als gezelschapsdame. Schrijven onder no. M1268 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGEDAME, in het bezit diploma K.W. III, machineschrijven en steno, zoekt betrekking. Brieven onder no. M1431 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEPENSIONNEERD GEZAGHEBBER, op de hoogte van administratie, zoekt een betrekking. Hoog salaris geen vereischte. Aanbiedingen onder nummer M1205 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

YOUNG MAN, dissatisfied present occupation desirous to better his position, seeks post reliable European firm, any line. Write to No. M1302 Bataviaasch Nieuwsblad.

Personalia.

INDISCHE DAME van middelbaren leeftijd zoekt beschaafd heer, om een paar malen 's weeks een bioscoop te bezoeken, ieder voor eigen rekening. Brieven onder nummer M1396 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

COMPAGNON gezocht voor op te richten detailzaak. Inbrengkapitaal minstens f 10.000.—. Informaties onder nummer M1393 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

TJAP-GOMEH. De jongedame, die gisteren in den voor-avond op Passar Glodok haar taschje liet vallen, wordt vriendelijk uitgenoodigd, haar naam en adres bekend te maken aan steller dezer onder nummer M1389 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

KENNISMAKING of correspondentie gezocht door heer met jongedame, leuke verschijning en van goeden huize. Discretie verzekerd. Brieven onder no. M1424 Bataviaasch Nieuwsblad.

Goede manieren zijn altijd en overal een aanbeveling.

SÄNGER. Deutscher Männenchor Batavia, ca 50 Mann stark, hat, zwecks Ausführung eines grösseren Werkes einige IIe Bässe nötig. Auch andere Stimmen werden gerne aufgenomen. Anmeldung jeden Donnerstag Abends 9 Uhr im Vereinslokal „Deutsches Haus" Koningsplein West 7, oder beim Vorstand, Tel. Mc. 199 oder Wl. 1220. M1434

ZANGERS. Duitsche mannenkoor Batavia, sterk circa 50 zangers, waaronder vele Hollanders, vraagt, wegens gebrek aan voldoende diepe stemmen, voor de uitvoering van enkele groote stukken, om toetreding van eenige tweede bassen. Ook andere stemmen worden gaarne opgenomen. Zij, die tot medewerking bereid zijn, worden verzocht zich aan te melden des Donderdagsavonds 9 uur in het Duitsche Clubhuis Koningsplein West 7, of bij het bestuur, Tel. Mr. 199 of Wl. 1220. M1435

VOOR MAKASSAARSCHEN HUISJONGEN omgang met landgenooten gezocht. Vriendelijk verzoek tel. Mc. 664 of brieven no. M1206 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Onderwijs en Lessen.

PIANOLESSEN aan huis gevraagd, een uur per week en wel Donderdags van 5 tot 6 uur n.m. Brieven onder no. M1428 Bataviaasch Nieuwsblad.

TOEZICHT OP EN HULP BIJ DE STUDIE van LS.-, M.U.L.O.- en H.B.S.-leerlingen, voor velen zoo noodig voor den overgang. Billijke condities. Brieven onder no. M1447 Bataviaasch Nieuwsblad.

De voornaamste desiderata voor dengeen, die zich bij de fondsenmarkt wil interesseeren, zijn op het oogenblik: een redelijke mate van vertrouwen in de toekomst; voldoende durf om te koopen, wanneer de markt „duf" lijkt; oordeel des onderscheids in de keuze van fondsen; geduld en een streng vermijden van overspeculatie. (*De Zakenwereld*).

CURSUS HANDELSSTUDIE. Opening nieuwe klas 3 Maart. Opleiding examens van den Bond: Boekhouden, Engelsche en Nederlandsche handelscorrespondentie. Thans 3 klassen (60 leerlingen). Voor repetitieklas examens Mei is nog plaats. Gedrukte aanteekeningen. Voorheen Kwitang. Thans aanmelding alle avonden aan de nieuwe Christelijke Hollandsch Chineesche School, Tanah Njonja 1 (tegenover Sipayersweg). M1436

VOOR ZELFONDERRICHT leent zich het „Leerboek voor Stenografie, systeem Sir I. Pitman", door Sj. van Eck. Verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië en bij den samensteller, Laan Trivelli 40 Weltevreden, Tel. Wl. 429. M1388

MALEISCHE LES door Hollander, gew. gedipl. gez. B.B. Leert beschaafd Maleisch spreken en schrijven. Brieven onder no. M1440 Bataviaasch Nieuwsblad.

(Vervolg Magneetjes pag. 3 Tweede Blad)

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

De Haagsche Conferentie

door

DR. E. VAN RAALTE.

(Geschreven voor het Bat. Nieuwsblad. Nadruk verboden).

Toen van den zomer na vier weken harden en dikwijls zeer spannenden conferentiearbeid, besloten werd, dat men later nog eens ter afdoening van de punten, die nog verdere uitwerking behoefden, in Den Haag terug zou komen, leefden velen in de meening, dat het tweede gedeelte der Haagsche Conferentie zich louter tot een formaliteit zou bepalen.

En zelfs nadat al gebleken was, dat in verschillende commissies, welke in gevolge het op 31 Augustus van het vorige jaar getroffen besluit, aan het werk waren getogen, nog allerlei kwesties niet tot een definitieve oplossing waren gekomen, luidden de voorspellingen omtrent den duur van de bijeenkomst, die Den Haag ten tweeden male binnen zijn muren gastvrijheid mocht bieden, dat het zeker niet langer dan een week, hoogstens tien dagen zou duren.

Doch jawel, hoeveel moeite men zich ook heeft gegeven om er spoed achter te zetten en wat er ook van den eersten dag af gedaan moge zijn om te voorkomen dat bv. staten, die bij de Oostelijke vraagstukken betrokken zijn, de gelegenheid zouden aangrijpen om tot in het oneindige te blijven voort debatteeren, volle twee weken waren er toch in elk geval noodig. En dan is het, op het oogenblik, waarop ik dezen brief post, nog zeer dubieus, of men op den voorgenomen sluitingsdag — Zaterdag den 18en Januari — werkelijk alles in kannen en kruiken zal kunnen hebben, dan wel of de Oostelijke vraagstukken nog niet afgehandeld zullen zijn.

Wonderbaarlijk is dit alles niet. Immers men bedenke wel, dat de problemen, die hier aan de orde komen buitengewoon ingewikkeld zijn, zoo ingewikkeld dikwijls, dat de deskundigen zelf er niet meer goed uit wijs kunnen worden. Bovendien weet elkeen, dat doel der conferentie is, iets definitiefs tot stand te brengen: niemand heeft dus zin om zoo nu en dan maar eens wat luchthartig de zaken af te doen, want men is immers bezig — althans men maakt dit zichzelf en anderen wijs — regelingen te treffen, waardoor nu voor goed en volledig alle herstelkwesties zullen worden opgelost.

Toen op een oogenblik, waarop de crediteurstaten en Duitschland het in de verschillende vraagstukken zoo goed als eens waren geworden, dr. Schacht, de president van de Rijksbank ten tooneele verscheen, liet deze niet na alom luide te verklaren, dat heel zijn optreden in zake het Youngplan en ook met betrekking tot de Haagsche besprekingen, louter en alleen een uitvloeisel was van zijn verlangen om als zakenman de situatie te beschouwen. Het ging hier om het treffen van zakelijke regelingen, die op moreele basis gegegrondvest moeten zijn: evenzeer als de politici, op wie hij het blijkbaar voorzien had, liet de politiek Schacht koud. Tenminste zoo sprak hij!

Welaan, zooals het met Schacht gesteld is, staat het feitelijk ook met het heele Young-plan en met alles wat daarmee samenhangt. Men moet daarin zien de zuiver zakelijke, geenszins politieke regeling van het herstelvraagstuk. Doch onder de hand worden en werden wij voortdurend op... politiek getracteerd.

Dit is wel bovenal uitgekomen in de kwestie der sancties. Op een winterschen achternamiddag heeft de bekende Fransche journalist Pertinax het in zijn hoofd gekregen de aandacht te vestigen op wat er zou kunnen en moeten geschieden, als Duitschland eens mocht overgaan tot verscheuring van het Young-plan.

Dan treden de sancties weer in werking, die in art. 430 van het verdrag van Versailles zijn neergelegd. Aldus luidde het antwoord van Pertinax zelf en van allen, die zich nog maar niet los kunnen maken van een opvatting der verhoudingen tusschen de volkeren, die van vlak na den oorlog dateert.

Nadat eenmaal op zulk een ruwe wijze de zaak aan het rollen was gebracht, was er geen houden meer aan. De Franschen konden met het oog op de publieke opinie ten hunnent niet openlijk erkennen, dat er in de praktijk van sancties als die van 430 (waaronder bv. ook valt het te baat nemen van militaire maatregelen) geen sprake meer kon zijn, terwijl omgekeerd de Duitschers er op stonden thans iets voor de reis naar Berlijn mee te krijgen, dat hun sterk zou doen staan tegenover de rechtsche oppositie.

Daarmee was, als ik het eens zeer onparlementair mag uitdrukken, het gedonder aan de conferentiekust. Niet dat men kon aannemen, dat op deze aangelegenheid de heele conferentie schipbreuk zou lijden, maar toch bleek het punt meer en meer de gemoederen bezig te gaan houden. Het werd, en dat is bij het voeren van internationale onderhandelingen altijd een zeer bedenkelijk verschijnsel, een prestige-kwestie. Teneinde toch in 's hemelsnaam in dit opzicht Den Haag met een succesje te kunnen verlaten, bleek de Duitsche delegatie bereid op andere punten toe te geven. Het eind van het lied is nu geweest, dat men een stuk heeft opgesteld, dat niemand, behalve misschien de juristen voor wie er heel wat lekkernij met dezen schotel wordt opgediend, kan bevredigen. Vergeleken bij vroeger is het ongetwijfeld voor de Duitschers een vooruitgang dat een crediteur niet zoo maar zonder meer tot zekere dwangmaatregelen kan overgaan, als hij van oordeel is, dat Duitschland het Young-plan vernietigt. De vraag, of zich dat geval voordoet, wordt in laatste instantie niet door den verbolgen schuldeischer maar door het Internationaal Gerechtshof in Den Haag beslist. Daarna pas, dat wil zeggen als het antwoord van het Hof bevestigend luidt, heeft de schuldeischer handelingsvrijheid.

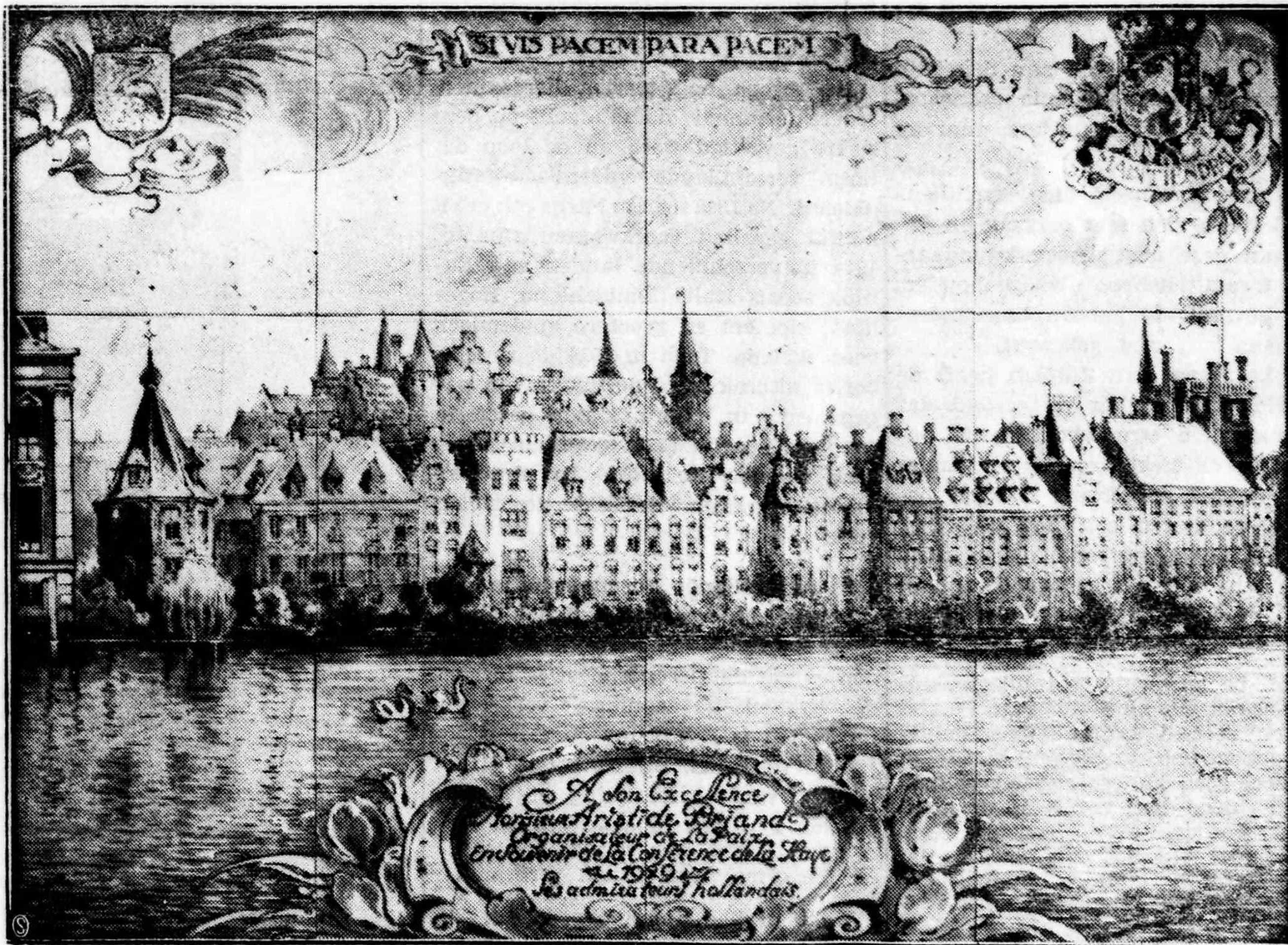
Dus dan kan hij wel met geweld optreden, zoo zeggen degenen, die er om de een of andere reden belang bij hebben, dezen uitleg van het ongetwijfeld voor meer dan een interpretatie vatbare stuk te geven, dat thans in Den Haag tot stand is gekomen.

Ronduit gezegd, lijkt me bij nadere beschouwing deze laatste interpretatie onhoudbaar. Althans, dat de crediteurstaat per se het recht zou bezitten met geweld Duitschland in een dergelijk geval tot reden te dwingen of te straffen en Duitschland van zijn kant daar niet tegen op zou kunnen komen, omdat het de handelingsvrijheid erkend heeft, is m.i. uitgesloten. Niemand toch zal kunnen of durven ontkennen, dat er *geen absolute* handelingsvrijheid bestaat en dat deze vrijheid beperkt wordt door wat volkenrechtelijk oorbaar is. Wil men den proef op de som, dan hoef ik er alleen maar op te wijzen, dat bedoelde vrijheid toch nooit zoo ver kan gaan dat er op zichzelf een recht tot oorlog zou bestaan, want dat ware in lijnrechten strijd met het Kellogg-verdrag om andere overeenkomsten nog maar te laten rusten. En dat de Haagsche Conferentie het er op gezet zou hebben, een regeling in het leven te roepen, die aan het Kellogg-pact zijn kracht zou ontnemen, is een te gekke veronderstelling om er zelfs nog maar een oogenblik verder bij stil te hoeven staan. Onderneemt een crediteurstaat tegen Duitschland, dat volgens het Haagsche Hof het Young-plan vernietigd zou hebben, een handeling, die dat land niet in overeenstemming met het volkenrecht acht, dan staan alle instanties voor Duitschland open, Volkenbondsraad, arbitrage, Gerechtshof, om hiertegen in te gaan. Zoodat dus in zeker opzicht de Duitsche delegatie, welke hiervoor dan ook op ander gebied eenige offers gebracht heeft, een koop van beteekenis heeft gedaan.

Natuurlijk zal Tardieu niet zoover gaan, dat hij in de Fransche Kamer dezen uitleg geeft, doch anderzijds denkt hij er niet aan een verklaring af te leggen, welke in Duitschland in breeden, ook republikeinschen en democratischen kring, de menschen gewoonweg wild zou maken.

Overigens ware het verre weg het verstandigst geweest als men heel deze kwestie niet meer had aangeroerd, maar nu zij eenmaal op het tapijt was gebracht, hielp er niets meer aan en moesten Tardieu en Curtius iets op papier schrijven, dat alleen geldt voor een hoogst theoretisch geval. Aldus heeft de macht der publieke opinie een deel van het conferentiewerk beheerscht, zij het ook niet op de meest gelukkige wijze. Men kwam om zaken, en uitsluitend zaken te doen, maar tenslotte heeft de politiek ook een duit in het zakje gedaan. Gelijk gezegd, zelfs een zakenman als dr. Schacht schijnt hoezeer hij ook op de politici moge afgeven, door de politiek zoo sterk in beslag genomen te worden, dat hij zelf niet meer merkt, dat hij in plaats van als zakenman op te treden, zich gedraagt als een politieke figuur, maar dan een van het tweede om niet te zeggen derde plan.

In een volgende beschouwing zal nog gelegenheid bestaan nader op het verschijnsel-Schacht in te gaan.

Het Tegeltableau, dat in hotel des Indes te 's Gravenhage aan minister Briand aangeboden is, als herinnering aan zijn verblijf in de residentie gedurende de Conferentie.

BUITENLAND.

De Internationale Bank.

De Duitsche Pers houdt zich thans bezig met de mededeeling, door verschillende buitenlandsche bladen vermeld, als zou aan het hoofd van de Internationale Bank voor de herstelbetalingen een Franschman komen te staan.

De Duitsche bladen wezen op de statuten, waarbij vastgesteld is, dat de president slechts gekozen kan worden door den Raad van vertegenwoordiging. Tevens brengen zij onder de aandacht, dat, behalve Duitschland, ook Engeland en Italië ertegen zijn, dat de leiding der bank in handen gelegd wordt van een vertegenwoordiger van één der oorlogvoerende landen, waardoor de neutraliteit gevaar zou loopen.

De bladen eischen, dat, zoo dit toch mocht geschieden, dan ook Duitschland, in samenwerking met Frankrijk, medezeggenschap krijgt in de leiding van de Internationale Bank.

Politieke Aanslagen.

Uit de Baltische Staten worden twee pogingen gemeld tot een aanslag.

De president van Estland, zoo deelt men mede, reed Maandag naar de universiteit te Warschau, om daar tot doctor honoris causa benoemd te worden, toen een man, Siedzinski genaamd, op de treeplank van zijn auto sprong, waarschijnlijk met booze bedoelingen.

De aanvaller viel echter en de auto reed ongehinderd door.

De politie meent, dat Siedzinski krankzinnig is.

Verder wordt uit Memel bericht, dat eenige onbekende personen op het huis van den Lithauschen minister van Buitenlandsche Zaken, Zaunius, schoten. Niemand werd geraakt.

De politie stelt een scherp onderzoek in.

Turkije in Moeilijkheden.

De regeering van Sovjet-Rusland deed aan de Turksche schatkist een som van een millioen dollar toekomen, teneinde de Turksche regeering uit de tijdelijke moeilijkheden, waarvan wij gisteren melding maakten, te helpen.

Ook Italië is te hulp gekomen en de Banca Commerciale Italiana opende een crediet van een millioen pond sterling ten behoeve van de Turksche schatkist. In politieke gringen vestigt men de aandacht op dit nieuwe geval van samenwerking tusschen Rusland, Italië en Turkije.

De Staat als Ondernemer.

De kwestie of het wenschelijk geacht kon worden, dat de Duitsche Staat zich interesseert in ondernemingen als cinema's en dergelijke, kwam weer ter sprake bij de bespreking van de Emelka-filmindustrie.

De Federale regeering kocht kort geleden 51 procent van de aandeelen in de Emelka-filmindustrie, teneinde te voorkomen, dat dit concern voor propagandistische doeleinden in handen kwam van de nationalisten. De Emelka-maatschappij kreeg Maandag een zeer gunstig aanbod van de Amerikaansche radio-corporation, die een som wilde geven voor de geheele bezitting.

Aan de beurs gaan geruchten, dat de aangeboden som **246 procent** is van het nominale aandeelen-kapitaal, dus ongeveer tweemaal het bedrag, dat vroeger door het Rijk is uitgegeven.

Er blijkt thans in de centrum-partij nogal oppositie tegen het plan te bestaan.

Een Conferentie.

De Duitsche gezant te Parijs, Von Hoesch, werd Maandag door den Franschen Premier Tardieu ontvangen voor een onderhoud inzake de parlementaire behandeling van de Haagsche verdragen.

Overleden.

De bisschop van Ermland (Oost-Pruisen), Dr. Augustinus Bludau, is plotseling aan een hartkwaal overleden.

Ook de Protestanten tegen Rusland.

De Protestantsche Federatie in Frankrijk hield Maandag een plechtige dienst om de hulp af te smeeken voor de onderdrukte geloovigen in Rusland. Vertegenwoordigers der gereformeerde en Luthersche Kerk, benevens een Russische hoogwaardigheids-bekleeder, als vertegenwoordiger der Russische Orthodoxe Kerk, woonden de plechtigheid bij.

FEUILLETON.

Zijn Laatste Wensch.

Roman van ANNY VON PANHUYS.

Geaut. vertaling uit het Duitsch.

2)

Toen had Berner namelijk te kennen gegeven van plan te zijn eerlang zijn ontslag aan te vragen, want hij voelde zich ziek en niet meer heelemaal opgewassen tegen de eischen, die het ambt hem stelde. Maar toen hij zich weer wat beter begon te gevoelen, was hij maar aangebleven; vrouw en dochter hadden hem overreed en ook de hertog deed al wat hij kon om te voorkomen, dat de kundige man heenging.

Rustig en ernstig liep de professor in de nachtelijke stilte der straten, waar zijn voetstappen op het plaveisel weerklonken. Zijn hoed droeg hij in de hand en frisch woei de nachtlucht om zijn hoofd. Nu kwam hij uit de Markstrasse en sloeg de Alleestrasse in. Op den hoek, waar beide straten samenkwamen verhief zich een reusachtige steenklomp, het Schilderijmuseum. Als een breede, donkere muur stond daar het vormlooze gebouw. Over den rechterzijgevel liep, alsof het helder water was, een lichtestreep: de maan stond in haar lichtende, volle pracht aan den hemel.

De professor begon langzamer te loopen en gedachteloos dwaalde zijn blik over het kolossale, massieve gebouw, totaal gedachteloos. Steeds meer naderde hij het en daarbij vielen hem opnieuw von Weidens woorden in: „Weten de heeren al, dat men zegt den ouden Thomas weer aan den ingang van het schilderijenmuseum te hebben gezien?" Als of die woorden zijn oogen bestuurden, keek de professor met starren blik naar den ingang van het museum en — hemelsche goedheid! waakte hij of had een booze droom hem te pakken? — daar stond midden in de ouderwetsche, breede deur een kleine, magere, gebogen gestalte in kuitenbroek en jas met lange panden. Trillend schoof de heldere streep maanlicht iets naar voren en duidelijk kon de koortsachtig opgewonden man een smal, gerimpeld gezicht onderkennen, met staartpruik en driekanten steek.

De griezelige verschijning stond volmaakt stil, geen beweging verried dat zij leefde. Een huivering ging den professor door de leden en als betooverd waren zijn voeten aan den grond genageld. Hij greep met de hand naar zijn voorhoofd, want hij kon maar niet gelooven, dat wat hij daar voor zich zag, werkelijkheid was. Een product van zijn opgewonden fantasie was het en meer niet. Hij sloot even zijn oogen, om die dadelijk weer wijd open te spalken, maar nog altijd stond daar de gestalte in haar oude kleederdracht. De professor voelde, dat het hart heviger begon te kloppen. Plotseling stormde hij in ademlooze haast weg en zonder het zelf te willen, bleef hij, als gehoorzamend aan een vreemden, sterkeren wil, nog even stilstaan, wendde het hoofd om en ijlde dadelijk daarop met trillende knieën naar huis. Want nog altijd kon hij de gestalte onderkennen en nog iets zag hij, dat hem het bloed in de aderen deed stollen — de gestalte wenkte hem, wenkte.

In zweet badend kwam hij thuis en zijn oude trouwe huisknecht, Maurer, die de deur opende, schrok toen zijn heer bijna tegen hem aan viel.

„Maar professor, wat is er met U gebeurd?" vroeg hij haastig, den uitgeputten man met beide armen ondersteunend.

De klank van de welbekende stem scheen den opgewonden professor weer tot zichzelf te brengen. Zijn houding werd rechter en een zonderling lachje gleed even om zijn lippen, toen hij zachtjes antwoordde:

„Och, Maurer, 't was weer mijn oude kwaal, je weet wel, hartkramp, die mij onderweg overviel".

Door den knecht geholpen zocht de professor dadelijk zijn slaapkamer op.

Vermoeid zonk hij in een lagen, gemakkelijken leunstoel en terwijl Maurer een kalmeerend poedertje voor hem klaar maakte, waren Berner's gedachten bezig met het zooeven doorleefde, dat hem hier, in de gewone huiselijke omgeving, als een wilde, afschuwelijke droom toescheen. Het kon toch ook geen werkelijkheid zijn geweest, want aan spoken gelooven, neen, dat is onzin — en toch had hij de verschijning duidelijk gezien.

Had hij die werkelijk gezien? Of was 't mogelijk, dat zijn ziekelijk opgewonden hersens een waanvoorstelling voor een onmiddellijke zinswaarneming hielden? Ja, misschien was het dat, dacht hij, want hallucinaties bestonden; in koortstoestand waren zij geen zeldzaamheid en koorts had hij — zijn warme adem en droge lippen waren het bewijs er van. Maurer gaf hem een groot glas water, dat hij tot den laatsten druppel ledigde.

„Dank je wel, Maurer". Hij wilde het glas teruggeven, maar zijn hand beefde plotseling zoo, dat hij het moest loslaten en het op den vloer in stukken viel. Boosaardig glinsterden de scherven in het schijnsel van het electrische licht en afgemat liet de professor zijn hoofd op de borst zinken. Wat was hij eigenlijk nog? Een oude, zieke man, versleten, als gevolg van een jarenlange hartkwaal, nerveus en afgeleefd. Voor hem ware het wel het beste spoedig den weg in te slaan, die van de aarde naar de eeuwigheid leidt. Voor vrouw en dochter gaf zijn kwaal in den laatsten tijd aanleiding tot voortdurenden angt en bezorgdheid. Zijn ambt, waaraan hij met zijn gansche ziel hing, zou iemand anders even goed, zoo niet beter, vervullen; een jonge kracht zou zijn plaats innemen. Misschien Hans Welschmann, die zijn portret had geschilderd, ja waarschijnlijk wel hij, want die wachtte er al zoo lang op om directeur te worden.

Terwijl hij zich met die gedachten bezig hield, raapte de knecht zorgvuldig de glasscherven op en toen dat gedaan was, zei hij: „Kom professor, nu moet U naar bed; U weet, rust is Uw beste geneesmiddel". Berner gehoorzaamde den trouwen dienaar en liet zich als een kind uitkleeden.

„Zeg aan mijn vrouw en dochter, als zij thuis komen, niets van mijn aanval; het zou haar maar onnoodig doen schrikken", beval Berner en Maurer knikte. Hij wist, dat de professor vrouw en dochter zoo graag zorgen bespaarde.

„Je kunt nu wel gaan en in je kamer een dutje doen tot het rijtuig de dames thuis brengt", vervolgde Berner, zich in het frissche, koele bed wat uitstrekkend, „ik zal trachten te gaan slapen, dus goeden nacht, Maurer".

„Wel te rusten, professor". De huisknecht draaide bij het verlaten van de kamer het licht uit en trok de deur zachtjes achter zich dicht.

Onrustig lag de professor in bed zich om en om te draaien; de herinnering aan de hallucinatie, die hij had gehad, wilde hem maar niet verlaten en steeds meende hij het kleine, oude mannetje te zien, dat er uit zag, als of het in de directeurskamer van het schilderijenmuseum uit de lijst geklommen was, waarin het portret was gevat van den eersten directeur, baron Thomas, of zooals hij algemeen werd genoemd, „de oude Thomas". Een voorgevoel van den naderenden dood hield hem uit den slaap. Voor vrouw en dochter was, als hij kwam te overlijden, gezorgd; een kwart millioen Mark had hij in Berlijn op de soliede Spreebank gedeponeerd, dus hij behoefde niet bezorgd te zijn voor zijn geliefden. Toen gingen zijn gedachten weer naar het onderhoud, dat hij vandaag met den hertog had gehad. Over familieijdelheid had deze gesproken en net gedaan, alsof hij niet geloofde, dat zijn vrouw en dochter na zijn dood zijn portret zouden terugvragen. O, maar dan kende de hertog die twee vrouwen niet, die hem met hart en ziel lief hadden. Zij zouden vast en zeker hare rechten doen gelden op het prachtig gelijkende portret, dat hem weergaf zooals hij was.

Ja, maar was dat wel heel zeker? En meer en meer raakte de eenzame

Een nieuwe Verdwijning.

Professor Drexel, de chef van de archaeologische afdeeling van de Universiteit te Frankfort, ging Zondagmiddag een wandeling maken en is sindsdien niet meer in zijn woning teruggekeerd.

Alle pogingen, door zijn familie en vrienden met behulp van de politie ingesteld om hem te vinden, zijn tot dusverre tevergeefs geweest.

De Chervonetz-affaire.

De Duitsche Pers stelt zich te weer tegen de aanvallen door de Sovjetbladen, naar aanleiding van de uitspraak in de Chervonetz-affaire. De Duitsche bladen wezen nogmaals met kracht op het feit, dat de regeering niet den minsten invloed op de rechtspraak heeft en brengen onder de aandacht, dat het Openbaar Ministerie tegen de gevallen beslissing appèl aanteekende.

Tevens brengen zij in herinnering, hoe de moordenaar van Graaf Mirbach, den eersten Duitschen gezant te Moskou, eveneens met verwijzing naar de amnestie-wet, werd vrijgesproken.

Een Opdracht voor Siemens & Halske.

De Grieksche Minister van Verkeer teekende dezer dagen te Athene een verdrag met het Siemens & Halskeconcern te Berlijn voor den aanleg van een automatisch telefoon-systeem in Griekenland.

Nog erger.

Nadat kort geleden een gedenkplaat voor den moordenaar van den Oostenrijkschen aartshertog te Serajewo werd onthuld — op de dwaasheid waarvan, wij in ons Buitenlandsch Overzicht van Zaterdag hebben gewezen — zal thans in de vesting Theresienstadt (Tjecho-Slowakije), een straat naar Princip worden genoemd, tot teeken van de dankbaarheid van het volk van Tsjecho-Slowakije aan den man, die de bevrijding van de Oostenrijksche overheersching bewerkstelligde.

NEDERLAND.

AFSCHEID DR. K. S. DE GRAAG.

Komt naar Indië.

Hoe schoon het doktersvak is en hoeveel voldoening het geeft, wanneer een offervaardige onbaatzuchtige persoonlijkheid het uitoefent, heeft de Haagsche dr. de Graag op 2 Januari ondervonden.

De aula van het Ned. Lyceum was tot de nok gevuld met dankbare patiënten, die kwamen afscheid nemen van hun geliefde aesculaap.

Begroet met den feestmarsch uit Judas Maccabeus kwamen de dokter en zijn vrouw binnen, voorafgegaan door prof. Casimir, spreker van het Huldigingscomité.

Onder de velen, die de aula bevolkten, was ook mevr. de wed. de Graag, en zij straalde in haar eenvoud zooals alleen een moeder stralen kan, als haar zoon erkenning oogst voor een dappere plichtsbetrachting.

Toen het echtpaar — mevr. droeg een tuil bloemen — op het podium had plaats genomen, heeft allereerst prof. Casimir gesproken. Hij stelde vast, dat dr. de Graag weer gehoorzaam op een roep gekomen was, al was deze ditmaal minder van patiënten dan wel van gratiënten (dankbetuigers).

Daarna huldigde hij in de moeder den zoon, die van moeder zijn eerbiedig gedrag aan het ziekbed moet hebben geleerd. Toen kreeg mevr. de Graag een beurt, vervolgens besprak hij den offervaardigen geneesheer, die tegelijk met zooveel voorzichtigheid, getrouw aan zijn leermeester prof. Nolen, optrad en gaarne, als het maar even kon, de genezing aan de Natuur overliet. De patiënt voelde een bekwaam, nuchter, voorzichtig, hartelijk man aan het ziekbed.

En nu is men héél dankbaar onder de patiënten, maar er zijn er ook boos. Boos, omdat hij heengaat in de kracht van zijn leven. In die tegenstrijdigheid meende het patiënten-comité het best verzoening te kunnen brengen, door dr. de Graag buiten af, naar Indië te zenden, ideaal van zijn droomen. Als hij in het land bleef, zou men hem toch eenvoudig de praktijk niet laten neerleggen. En de boozen zullen het best bedaren, als ze hem voorloopig heelemaal niet meer zien.

Bovendien vonden de patiënten het wel leuk eens een goed leesbaar reisrecept te schrijven. Het zit in de couvert. (Donderend applaus).

Prof. Nolen betrad daarna het spreekgestoelte. Hij waagt hier te spreken, omdat de Graag zijn leerling en later zijn medewerker, collega en hartelijke vriend is geweest. Als hoogleeraar trok hem de knappe en bescheiden student en hij leerde zijn macht tot zelfbeoordeeling kennen, toen prof. Siegenbeek van Heukelom een student voor een assistentschap vroeg.

Met trots en voldoening wil hij zeggen, dat hij dankbaar is, zoo'n leerling te hebben mogen opleiden.

Toen verdedigde prof. Nolen de Graag's besluit, zijn oude liefde voor het onderzoek van reuzecellen in het beenmerg weer te gaan botvieren. Met groote belangstelling zal hij den wetenschappelijken arbeid, waarvan hij veel verwacht, volgen. (Warm applaus).

Prof. Koolemans Beynen bracht, naar aanleiding van een verhaal van Kipling over een Prins, een woord van hartelijken dank namens de Haagsche collega's, die dezen trouwen, loyalen, bescheiden collega zeer zullen missen, maar hem zijn rust, welke meer wetenschappelijk werk beteekent, van harte gunnen. (Luid applaus).

In een droog-geestig woord heeft dr. de Graag sprekers en patiënten gedankt, maar in de eerste plaats zijn vrouw, die hem het werk door haar grenzelooze toewijding mogelijk maakte. Nu zij niet meer zoo kan als ze wil, meende hij den tijd gekomen, in de eerste plaats haar arts te moeten zijn.

Daarop gaf hij een soort medische geloofsbelijdenis: kalm zijn, bedenken dat de patiënt nummer één is, weinig drankjes geven, niet meer willen lijken dan men is en kan zijn, gemakkelijk wezen in het werken in consult en steeds voor oogen houden dat een praktijk bestaat uit kraakporcelein.

Men heeft hem druk over zijn opvolgers geraadpleegd. Gij kunt gerust zijn, een kranig stel drankjes-vrijjen staat gereed, en spr. zal, als ieder sterveling, blijken best gemist te kunnen worden. Hij is meer dan hij zeggen kan, dankbaar voor het schitterende geschenk. Deze dag is voor hem en zijn vrouw onvergetelijk in hun leven gemerkt. (Langdurig applaus).

Muziek begeleidde weer den aftocht uit de aula, waarna velen nog in de directeurskamer dr. de Graag en zijn vrouw de hand gingen drukken.

De Papegaaienziekte.

De papegaaienziekte is nu ook tot Nederland doorgedrongen!

In November kwamen de eerste berichten over het optreden van deze merkwaardige en gevaarlijke ongesteldheid in Europa: thans heeft zij zich uitgebreid tot het moederland.

De papegaaienziekte is eerst in het einde van de 19e eeuw ontdekt en beschreven.

Twee Fransche kooplieden, Marion en Dubois, vervoerden in 1892 tweehonderd papegaaien van Buenos-Aires naar Frankrijk. Een groot aantal van deze vogels stierven op de zeereis en daarna nog verschillende bij aankomst.

Het overschot kreeg onderdak zoowel bij Marion als bij Dubois, en van deze twee huizen uit kon men weldra de vertakking nagaan van een epidemische ziekte, die de papegaaienziekte wordt genoemd.

Door de vogels, die Marion verkocht, werden zes en twintig menschen ziek, waarvan er acht stierven; bij de koopers van Dubois' beesten, die zoo in zeven verschillende huizen werden ondergebracht, werden er twaalf menschen ziek, waarvan er drie stierven, terwijl in het huis van Dubois zelf op elf ziektegevallen vijf sterfgevallen voorkwamen.

Deze epidemie vergde dus 49 personen, waarvan er 16 dood moesten.

In 1893, 1894, 1895-96 herhaalde zich de ziekte, die ofschoon zij overigens zelden voorkomt, een saai verloop heeft. In deze jaren bedroeg het aantal dooden acht op 21 zieken.

Daags voor Kerstmis in het jaar 1897 kocht een Keulsche dame een groene amazonenpapegaai, die in de kleine eetkamer der familie een plaatsje kreeg. 4 Januari daaropvolgend werd de vrouw ziek met een dochter, drie weken later de man, vier andere dochters en een verpleegster. Daarbij voegde zich een tweede verpleegster, en toen de vogel 8 Februari naar het bacteriologisch instituut was gebracht, waar hij een week later stierf, toen kwamen bij de huisgenooten geen nieuwe zieken meer bij. De vader, twee dochters en een verpleegster stierven.

In 1909 is in Zülpich aan den Rijn nog een ernstige epidemie geconstateerd, die ook 26 slachtoffers, waarvan 5 dooden, eischte.

Het spreekt vanzelf, dat verschillende geleerden zich met oorzaak en gevolg van deze nog genoeg kwaadaardige kwaal hebben bezighouden, maar bevrediging hebben hun onderzoekingen nog niet gebracht.

Uit het geval van Zülpich heeft de bacterioloog dr. Selter vastgesteld, dat de papegaaien streptokokken, de bacillen die de ziekte verwekken, onder hun speeksel uitspuwen. Daarbij behoeven de dieren zelf nog niet ziek te wezen. Of deze streptokokken altijd voor den mensch gevaarlijk zijn of onder welke omstandigheden zij dat worden, kon nog niet worden vastgesteld.

Deze bacteriologische onderzoekingen dekken de klinische van Finkler die ten zeerste aanraadt voorzichtig met papegaaien te wezen, omdat er nog heel goed andere ziekten kunnen zijn, die door deze vogels op de menschen worden overgedragen. Want men moet in het oog houden, dat oogenschijnlijk gezonde dieren den mensch kunnen aansteken.

⁂

Een medische medewerker schreef reeds 30 November over de ziekte in ons blad. Wij ontleenen nu nog eens het volgende aan zijn artikel.

Onze medewerker schreef, dat de papegaaien die aangetast worden, altijd blijken uit Amerika afkomstig te zijn. Worden deze beesten naar andere landen vervoerd, dan bestaat de kans dat onder invloed van het gebrek aan verpleging, slechte voeding en onvoldoende ruimte en lucht tijdens de zeereis, de ziekte bij de papegaaien uitbreekt.

Het zieke dier vertoont gebrek aan eetlust, vermagert sterk en heeft last van voortdurende diarrhee. Na gemiddeld 14 dagen sterft het beest of blijft in enkele gevallen chronisch ziek. Wanneer men zich nu afvraagt hoe deze papegaaien-ziekte op den mensch kan overgaan, blijkt het volgende.

Verscheidene papegaaien-minnaars schijnen de onsmakelijke gewoonte te hebben om deze dieren uit hun mond te laten eten. In het bijzonder heeft deze vorm van voeding plaats wanneer de dieren ziek zijn en dus zekere verpleging noodig hebben. Op deze wijze heeft dus een directe besmetting van papegaai op mensch plaats. Daarnaast komen ook nog andere manieren van overbrenging voor. Wanneer de veeren van de beesten bezoedeld zijn en deze tegen de tralies gedrukt worden welke daarna door de menschen uit de omgeving worden aangeraakt, bestaat eveneens de mogelijkheid van besmetting. Tenslotte schijnt ook het stof in de kamer waarin de zieke papegaai zich bevindt, infectieus te zijn.

Bij den aldus geïnfecteerden mensch ontstaat na een incubatietijd van 8 à 9 dagen een ziektebeeld dat aan typhus doet denken, waarbij zich geregeld ernstige longverschijnselen voegen. Het geheel is een ernstige ziekte met een sterftecijfer van ongeveer 30 pct. De verschijnselen van de zijde der longen zijn oorzaak geweest dat men de ziekte wel miskend heeft en meende met b.v. een ernstiger vorm van influenza te doen te hebben.

Treedt een epidemie van psittacosis op, dan worden meestal verschillende personen in hetzelfde huis ziek, hetgeen begrijpelijk is, daar de zieke papegaai meerdere leden van het gezin kan infecteeren. Ook besmetting van mensch op mensch komt voor, doch is zeldzaam.

In Europa en Amerika heeft men sedert éénmaal de aandacht op deze ziekte gevestigd werd, in de loop der jaren verschillende epidemieën gesignaleerd. Na 1892 toen in Parijs een groot aantal gevallen voorkwamen zijn tot 1914 in verschillende landen van Europa zooals Italië, Duitschland, Engeland, kleinere en grootere epidemieën voorgekomen. Toen in 1914 de wereldoorlog uitbrak werd de invoer van papegaaien in Europa stop gezet en schijnen daarna geen gevallen meer waargenomen te zijn. In Amerika daarentegen komt de ziekte nog steeds voor.

In verschillende Europeesche landen wordt er dan ook gezorgd dat alleen gezonde papegaaien ontscheept worden en dat de dieren onderweg in goede hygiënische conditie verkeeren. Bovendien is massa-invoer van papegaaien verboden. Bij aankomst op de plaats van bestemming blijven de beesten 2 weken in quarantaine. Zijn ze geïnfecteerd, dan worden ze gedood en gelijk met hun kooien verbrand.

Waar in Ned.-Indië papegaaien in groote hoeveelheid en verscheidenheid aanwezig zijn, heeft hier geen invoer van Amerikaansche papegaaien plaats. Dienovereenkomstig vindt men de beschreven ziekte hier ook niet.

Hoe de „Hofplein" verging.

Te Aalesund heeft de kapitein van de *Hofplein* op 6 Jan. de scheepsverklaring afgelegd over het vergaan van het s.s. *Hofplein*. De heer Schaap, verklaarde dat hij de Noorsche kust goed kende, daar hij acht jaar in deze streken gevaren had. De *Hofplein* was 6800 bruto ton groot en gebouwd in 1902. Het schip was met ballast op weg van Rotterdam naar Narvik en had op deze reis met hevige Z.O. winden te kampen. Nadat het te Kopervik gebunkerd had, nam het daar de loodsen aan boord.

In den nacht van Vrijdag op Zaterdag te halfdrie hoorde men, toen Maalveysund was gepasseerd, den misthoorn. De wind wakkerde aan tot een orkaan en de hevige sneeuwjacht verduisterde de lichten der vuurtorens.

Terugkeeren was onmogelijk en toen men dacht dat men door de branding voor de haven heen was gekomen, werd de koers veranderd om naar volle zee te stoomen. Een oogenblik later stootte het schip tweemaal achtereen, maar het was onmogelijk te zien waardoor. Wegens de zware brekers werd de koers twee streken gewijzigd. Spoedig bleek dat het water in de machinekamer steeds rees. De machine werkte niettemin nog tot kwart over vier. Een passeerend stoomschip werd aangeroepen, doch men antwoordde niet.

De *Hofplein* dreef nu stuurloos in den storm en zond noodseinen uit. Te zes uur werd de Svinoe-vuurtoren ten Noord-Oosten gezien en de *Hofplein* gaf noodsignalen met blauwe raketten. De opvarenden gingen daarna in de booten, waarvan de grootste 41 man kon bevatten. Vijf leden der bemanning gaven tegen den wil van den kapitein den voorkeur aan de kleine sloep en kwamen, zooals bekend, op noodlottige wijze om het leven. De sloep dreef weg naar zee.

Moordaanslag te Apeldoorn.

Op oudejaarsavond heeft zich tegen 11 uur op den Vakweg te Apeldoorn een ernstig drama afgespeeld.

De 39-jarige J. Schreurs hield verblijf in het logement van den heer M. Kramer, aan den Vakweg. Eenige weken geleden vestigde zich in het logement van G. Ticheler, dat slechts eenige perceelen van het eerstgenoemde logement verwijderd is, zijn gewezen huisvrouw, bekend onder den naam „Sientje", waarvan J. Schreurs sedert 3 jaar gescheiden was. Zij leefde thans samen met den 36-jarigen R. Stufken.

Op Oudejaarsavond zaten de logeergasten van het logement Kramer gezellig bijeen om de jaarwisseling af te wachten. Omstreeks 11 uur begaf Schreurs zich even naar buiten. Ternauwernood had hij de deur achter zich gesloten, of hij opende die weder. De andere logeergasten zagen hem in de deuropening staan, roepende: „Ze steken me dood", waarna hij ineen zakte. De andere logeergasten snelden toe en droegen hem naar binnen. De eigenaar van het logement waarschuwde de politie, die vrijwel onmiddellijk ter plaatse aanwezig was. Een inmiddels ontboden geneesheer constateerde dat Schreurs een diepen steek in het onderlijf was toegebracht, vermoedelijk met een lang mes. Per ziekenauto werd hij naar het gemeentelijke ziekenhuis aldaar vervoerd. Tijdens het vervoer herkreeg hij even het bewustzijn en noemde als den dader R. Stufken, die aan den Vakweg op no. 15 verblijf hield met zijn gewezen vrouw.

Stufken werd gearresteerd en door den commissaris van politie aan een streng verhoor onderworpen. Hij ontkende ten stelligste iets met den moordaanslag uitstaande te hebben. Een mes of ander wapen werd niet op hem gevonden. De toestand van den gewonde is zeer ernstig.

Naar de *Tel.* vernam, is in de laatste jaren de verslagene reeds driemaal aangevallen, telkens door personen, die zich met zijn vroegere vrouw inlieten.

Prinses Juliana

woonde een zitting van den Raad van State bij. Men ziet duidelijk het eenigszins poovere naambordje, zoo zijn wij! De Prinses verlaat het gebouw. Helaas heeft de fotograaf meer aandacht aan het achterwiel van den auto — dat zooals men zal opmerken niet onverdienstelijk uitgevoerd is — dan aan de Prinses be-teed.

man, in wiens aderen koortsgloed brandde, verward in een net van kwellende gedachten.

De knecht, wien de toestand van zijn meester nogal bedenkelijk was voorgekomen, luisterde met ingehouden adem aan de deur. Hij hoorde hoe onrustig de professor in bed lag te woelen en toen een bange zucht tot hem doordrong, opende hij zachtjes de deur en vroeg vriendelijk: „Zou het niet beter zijn, dat ik dokter Murtag ga halen, professor, dan komt hij zeker dadelijk".

„Neen, neen", klonk het kort en beslist uit de donkere kamer, „ik ben bijna in slaap".

Toen sloot Maurer de deur weer waar hij nog een kwartier scherp bleef luisteren. Hij hoorde echter niets meer; dus de professor scheen werkelijk te zijn ingeslapen.

Den volgenden ochtend stond Berner al vroeg op en terwijl mevrouw en de dochter nog uitrustten van de vermoeienissen van het bal, zat hij aan het ontbijt. Hij voelde zich vandaag zeker weer beter, dacht Maurer met voldoening, want de professor gebruikte blijkbaar het eetlust een paar eieren en eenige kopjes thee.

„Maurer", zeide hij na het ontbijt, „ik moet voor twee dagen naar Berlijn; „ik vertrek met den trein van 10 uur. Wil dus dadelijk mijn valies pakken".

Heel verbaasd keek Maurer hem aan, als dacht hij niet goed te hebben verstaan en vroeg toen langzaam en met nadruk: „Gaat u naar Berlijn, professor?"

„Ja zeker", antwoordde deze snel, „ik wil naar Berlijn, of liever, ik moet; het gaat om den aankoop van een schilderij".

„O!" kwam er langgerekt bij Maurer uit, „maar gisteren was u toch heelemaal niet in orde, enne...... dan is 't toch beter dat u de reis een paar dagen uitstelt", zei hij met een gebaar dat zijn woorden met een knikje onderstreepte, dat hij iets heel wijs had verkondigd. De illusie, dat de professor dit ook zou vinden, werd hem benomen door diens antwoord.

„Maar begrijp je dan niet, dat zulke dingen niet uitgesteld kunnen worden. Onderhands kreeg ik een wenk, in de gelegenheid te zijn op een veiling een waardevol schilderij uit een particuliere verzameling te koopen. Indien andere geïnteresseerden dit ook te weten komen, zou ik natuurlijk achter het net visschen".

Schuldbewust liet Maurer het hoofd zinken. Zeker, dit had hij moeten begrijpen; hij was toch al twintig jaren in betrekking bij een directeur van een schilderijenmuseum. Zonder een wederwoord ging hij het valies pakken.

De professor bleef alleen in de eetkamer, schonk zich nog een kopje thee in en las een paar brieven, die met de ochtendpost waren bezorgd.

De deur achter hem ging plotseling open en met een vroolijk „Goeden morgen, vader!" stak hem zijn blonde dochter haar hand toe. „Ik heb vandaag lang geslapen", babbelde het kleine, roode meisjesmondje en tegenover haar vader plaats nemend ging zij voort, terwijl, de mooie, slanke handen een broodje sneden: „Ik ben hongerig als een wolf", en ze beet met zichtbaar welbehagen in het brood. „Moeder is nog in diepen slaap; zij vertelde me gisteravond, dat u het bal zoo vroeg hebt verlaten, omdat u zoo'n hoofdpijn had. Hoe gaat 't er nu mee?"

„Dank je, kindje; de hoofdpijn is over en ik ben weer heelemaal 't heertje, zoodat ik vandaag naar Berlijn ga voor aankoop van een schilderij".

„Zoo!" Else liet de opgeheven arm, waarmede zij het kopje naar haar mond wilde brengen, weer zakken. „Daarvan hebt u ons gisteren toch niets gezegd".

„Gisteren?" Een oogenblik wist hij met de vraag geen raad, maar dadelijk daarop zei hij glimlachend: „Ja dochtertje, gisteren wist ik zelf nog niets van deze reis af, dat wil zeggen voor den laten avond".

„O, dat is wat anders; nu bent u verontschuldigd". Else trok daarbij een grappig gewichtig gezicht.

„Dank je hartelijk", en hij boog gemaakt eerbiedig en dankbaar het hoofd.

„Heeft mijnheer de directeur nog geen schatten genoeg in het Schneiditzer Schilderijenmuseum hangen?"

„Neen, meiske, nog altijd niet geen en ons landje beschikt over voldoende middelen om zich nog vele kunstschatten te verwerven".

Op een eenigszins afwezigen toon zei de vader dit en vroeg Else toen plotseling, haar daarbij ernstig in de oogen kijkend: „Zeg eens, mijn kind, als jij zoo sterven, zou je dan mijn portret uit het schilderijenmuseum terugvragen?"

„Maar vader, hoe komt u dáárop?" luidde buitengewoon verbaasd de wedervraag.

„Ja, kindje, men weet toch nooit hoe lang men leeft — 't is dan ook geen vraag", — verlegen verschoof hij het bord, dat voor hem stond — „en toch een vraag, waarvan de beantwoording voor mij van belang is, omdat ik gisteren met den hertog over dit onderwerp sprak".

„En wat zei de hertog?"

„Hij was van oordeel, dat de ijdelheid eener familie grooter is dan haar liefde en dat het veel mooier voor de wereld staat, dat het portret van een lid der familie in het museum hangt dan thuis boven de sofa in het salon".

„De hertog", zei Else, „die zich wel twintig maal door beroemde schilders heeft laten portretteeren, om ieder lid van zijn familie een conterfeitsel van zich te schenken, praat als een blinde over de kleuren. Wanneer je echter maar één prachtig portret van je vadertje hebt, dan laat je dat, tenzij daartoe gedwongen, heusch niet in het museum hangen, ten genoege van nieuwsgierige, vreemde en onverschillige menschen. Moeder denkt er zeker net zoo over als ik". Haar stem beefde wat toen zij besloot: „Maar waarom moeten wij daarover eigenlijk nog praten; u bent toch nog bij ons, vader en zult, hopen wij, nog heel lang bij ons blijven". Zij glimlachte wel, maar in haar oogen vertoonde zich een verdachte glans als van ingehouden tranen.

Met ontroering zag de vader dit; hij wist nu wat hij weten wilde en om van het onderwerp af te stappen zei hij luchtigjes: „Als moeder niet gauw beneden komt, dan moet ik we zonder haar goeden dag te hebben gezegd".

„Zoo even was zij nog in diepe rust".

„Dan is 't beter haar niet te storen; groet haar voor mij en zeg, dat ik overmorgenmiddag weer terug ben", en opstaande: „ik ga me nu klaarmaken, Maurer zal mijn valies nu wel gepakt hebben".

„Mag ik u naar het station brengen, vader?"

„Graag, Else".

Zij had zich gauw aangekleed. Een eenvoudig, onberispelijk zittend mantelpak liet haar slank, soepel figuur op zijn gunstigst uitkomen, en de groote, vilten hoed met reigerveren van een smaakvolle, geelachtige tint deed hetzelfde met haar teer, fijn besneden gezicht, waar omheen het blonde haar in dikke golven lag. Arm in arm liepen vader en dochter naar het station. Het was een heerlijke, zonnige herfstmorgen; een kostelijke frischheid was er in de lucht. Op de takken en op de laatste bladeren der boomen lag een lichtgrijze rijp, die in de zon glinsterde als ontelbare, fonkelende kristallen. Ook op de daken fonkelde de kristallen pracht en tooverde over de eenvoudige baksteenen en verkleurde leien daken een mozaiek van duizenden en duizenden briljanten.

Maurer was reeds met het valies vooruit geloopen. De professor keek op zijn horloge en hoewel ziende, dat hij nog tijd genoeg had, begon hij langzamer te loopen. Zij gingen juist voorbij het schilderijenmuseum en Berner's oogen zochten de plek, waar hij in den afgeloopen nacht meende den ouden Thomas te hebben gezien. Daar in den ruimen hoofdingang, had de verschijning gestaan. Nu, in het heldere daglicht, zag hetgeen in den nacht gebeurd was er heel anders uit.

(Wordt vervolgd).

Kort verhaal.

DE VERKEERDE JONES

Naar het Amerikaansch

van

CARRIE LOUISA SHAW.

De middagzon scheen vreedzaam in de eetkamer van Mr. Benson, toen deze met zijn wederhelft aan hun eerste Zondagslunch in Emsville zaten.

„Het kan me niets schelen, Arthur“, zei mevrouw Benson op zeer gedecideerden toon. (Ze sprak tegen haar man meestal op gedecideerden toon) „nu ik gedwongen ben in dit onmogelijke gat te wonen, wil ik er tot de élite behooren,“ en met dezelfde beslistheid, als waarmee ze sprak, legde ze haar mes en vork neer.

„Elite!“, smaalde mr. Benson. „Dat woord is eenvoudig nonsens in een stad als deze. Waarom kun je om te beginnen niet met je buren omgaan? Ga dat kleine mevrouwtje eens opzoeken, dat den eersten dag bij je is geweest....“

„Schei alstjeblieft uit!,“ was het snauwend-gegeven antwoord.

„Mijn natuur is ingesteld op de hoogere dingen in het leven: kunst... muziek. Ik kán niet met banale menschen omgaan. Maar je schijnt me niet te begrijpen: je hebt me trouwens nooit begrepen.“

Ze zuchtte vermoeid.

„Als ik maar vijftien jaar kon terugtellen!“

Mr. Benson wist uit ervaring, dat deze woorden de ouverture vormden van een lange, maar alles-behalve plezierige monoloog en tactvol bracht hij het gesprek op een ander onderwerp.

„Kijk,“ zei hij, „de kerk gaat juist uit.“

De belangstelling van de naar-hooger-strevende dame was gewekt. Ze wierp een vluchtigen blik naar buiten, liep toen naar de kamerdeur en riep in de richting van de keuken:

„Alice!“

Een jonge negerin kwam vroolijk de kamer binnen.

„Je moet me eens vertellen, wie daar zooal voorbijgaan“, zei mevrouw Benson tegen haar zwarte gedienstige. „Die daar is mevrouw Williams van hiernaast, de vrouw van den rechter, die ken ik al, maar...

„Kijk, mevrouw, gauw,“ viel de negermeid haar in de rede, „die oude heer die daar voorbijgaat, dat is meneer Jones. De heele stad hoort van hem.. dat zeggen ze tenminste“.

„Zoo, is dat advocaat Jones? Hij ziet er niet uit, alsof hij in dat mooie oude huis, waar hij woont, thuishoort. Je kunt wel afruimen, Alice: we zijn klaar“.

Toen het meisje de kamer uit was, wendde mevrouw Benson zich naar haar man, een en al opwinding.

„Arthur, we moeten op een of andere manier zien, dat hij een middag komt eten. Hij is een oude, alleen-wonende heer en het is dus heelemaal niet ongepast om hem te vragen. Dat zou een mooi begin zijn voor onze conversatie hier. Zie je geen kans ons met hem in kennis te komen?“

Benson aarzelde.

„Ik wou, dat je die idiote ideeën maar uit je hoofd zette“, mopperde hij tenslotte.

„Het is net zoo goed in jouw belang als in het mijne,“ protesteerde mevrouw Benson verontwaardigd. „Maar je hoeft geen moeite te doen. Ik kan hier met de beste kringen in aanraking komen zonder jouw medewerking!“

Den volgenden middag kreeg ze haar kans. Ze had boodschappen gedaan en was op weg naar huis, beladen met een heirleger van groote en kleine pakketten. Haar voet kwam in aanraking met een lossen steen in het plaveisel, ze struikelde bijna en een paar pakjes vielen op den grond.

In een oogwenk had een oude man ze opgeraapt en hij overhandigde heur haar bezittingen met een beleefde buiging. Het was de oude heer Jones; ze herkende hem onmiddellijk.

„O, dank U zeer“, zei mevrouw Benson poeslief. „Ik vind het erg vriendelijk van U“.

„O, dat is een ding van niks, mevrouw. Misschien kan ik je wel een handje helpen met dragen; ik moet toch denzelfden kant uit. U bent toch mevrouw Benson, niet?“

Mevrouw Benson vond, dat de oude advocaat er een zonderlinge manier van praten op nahield, maar hij wàs een vreemde oude heer, had ze al gehoord. Ze beantwoordde zijn vraag met een bevestigende hoofdknik. „Mijn naam is Jones“, vertelde de oude heer, „Pop Jones“.

Mevrouw Benson merkte op, dat haar cavalier zeer onverzorgde, om niet te zeggen slecht-gewasschen handen had en dat koffiedruppels een uitstapje hadden gemaakt naar de revers van zijn jas. Maar het bezit van een paar millioen dollar is voor sommige menschen een excuus voor slordigheid en slechte manieren en mevrouw Benson was een van deze menschen. Ze vond haar begeleider „een origineelen ouden heer“.

Een menigte gordijnen bewogen op een verdachte manier, toen zij passeerden. Het was niets minder dan een triomftocht, deze korte wandeling naar huis, begeleid door den rijksten man van de streek. Toen zij haar huis naderde, rende het kleine mevrouwtje Williams, die het tweetal had zien aankomen, terwijl ze op de veranda stond haastig naar binnen en even later bewogen haar gordijnen zoo heftig, dat die beweging onmogelijk door het zachte zomerbriesje dat er stond, veroorzaakt kon zijn.

De oude man reikte zijn begeleidster de pakjes en bleef treuzelend staan, alsfo hij nog iets verwachtte.

„O, komt U binnen dan kunnen we op de veranda een kopje thee drinken,“ animeerde mevrouw Benson.

„U bent heel vriendelijk,“ zei de man, kennelijk buitengewoon verrast en hij volgde haar de stoep op.

Ze instaleerde haar gast op de veranda; zóó, dat de buren en voorbijgangers het volle gezicht op hem hadden en toen ging ze heen om Alice, die zich onledig hield met aardappelen schillen, instructies te geven.

„Vooruit,“ haal het zilveren theeservies uit het buffet en wrijf het goed af en zet theewater op. Schiet een beetje op alstjeblieft, meneer Jones zit buiten op de veranda.“

Alice staarde haar meesteres in oprechte en eerbiedige verbazing aan.

„Wel mevrouw, dat hebt u ook vlug klaargespeeld,“ zei ze vertrouwelijk, „geen een familie in de stad heeft hem ooit zoover kunnen krijgen; het is zoo'n vreemde oude heer.“

Mevrouw Benson antwoordde met een superieur glimlachje.

„Waarschijnlijk vindt hij geen van die menschen de moeite waard om mee om te gaan. En maak een beetje voort“.

Mevrouw Benson keerde naar de veranda terug om haar gast aangenaam bezig te houden. De conversatie vlotte wel niet bijzonder, maar de gastvrouw deed haar best. De spaarzame opmerkingen van meneer Jones waren niet bijster belangrijk; hij had het in het bijzonder over den prijs van de kropsla en over het weer. Na een pijnlijk hiaat in 't gesprek, dat minstens drie minuten duurde, vroeg mevrouw Benson, of meneer Jones haar vader niet gekend had, die in een naburige plaats als advocaat gevestigd was geweest.

De oude man plukte peinzend aan zijn dunnen grijzen baard.

„Laat eens kijken... ja ik geloof wel dat ik me het herinner... Taylor... Bob Taylor... een glad gezicht... rood haar... „Ja, dat was mijn vader!“ riep de gastvrouw stralend. „Eigenaardig dat U hem gekend hebt. Ja, ja, de wereld is maar klein.

Toen Alice met het theeblad kwam, schrok ze zóó, dat ze alles bijna uit haar handen liet vallen en ze staarde den bezoeker zoo onbeleefd lang aan, dat haar meesteres haar een scherpe terechtwijzing gaf. Maar een oogenblik later had ze spijt van haar heftigheid; ze schreef Alice's verwarring toe aan het feit, dat het meisje terecht onder den indruk was geweest van het hooge bezoek.

Ten laatste stond meneer Jones op om heen te gaan. Op dat oogenblik zat mevrouw Williams openlijk op haar eigen veranda en wierp uit den hoek van haar oog nieuwsgierige blikken naar het huis van haar buren.

Mevrouw Bensom nam met ostentatieve intimiteit afscheid van haar bezoeker, maar ze was teleurgesteld, dat een uitnoodiging tot een bezoek aan het mooie, groote huis achterwege bleef. Nadat meneer Jones was heengegaan, hing ze nog wat op de veranda rond, hopende op een gelegenheid om haar victorie uit te kraaien tegen haar buurvrouw. En de buurvrouw gaf haar de vurig begeerde gelegenheid. „Dag mevrouw Benson,“ riep ze. „Het is te mooi weer om binnen te zitten, nietwaar?“

„Ja, he“, was 't antwoord. „Echt weer om buiten thee te drinken!“ Ze wachtte een oogenblik. „Een eigenaardige oude heer, die meneer Jones, vindt U ook niet?“

„Ik ken hem niet,“ antwoordde mevrouw Williams gereserveerd.

Mevrouw Benson meende smeulende jaloezie in den toon van haar buurvrouw te hooren en haastte zich om den vlam aan te blazen.

„Hij was een groote vriend van mijn overleden vader. Ze hebben van jongs af aan hetzelfde beroep uitgeoefend en zijn daardoor natuurlijk kolossaal intiem geworden.“ „Ja“. De stem van mevrouw Williams was zoo hard en koud als een ijsschots.

Dit was het einde van de conversatie en met de opmerking — vol onbedoelde ironie — dat het een beetje koel begon te worden, retireerde mevrouw Benson naar binnen.

* * *

Toen ze in de huiskamer kwam, werd ze opgewacht door een zich hoogst-zonling gedragende Alice, die er uitzag alsof ze barsten zou, als ze niet direct haar hart kon luchten.

„Ik dacht, dat U zei, dat advocaat Jones bij U op de thee was“? verklaarde de negerin met iets van verontwaardiging in haar stem.

„Die was er immers ook, je hebt hem met je eigen oogen gezien!“ antwoordde mevrouw Benson verbaasd.

„Die man die bij U op de veranda zat? Dat was de oude Pop Jones, de portier van de Credietbank. Hi,hi,hi,“ grinnikte het negermeisje, toen ze het doodelijk verschrikte gezicht van haar mevrouw zag.

„En je hebt hem me gisteren aangewezen als den ouden advocaat Jones“.

Alice schudde energiek het hoofd.

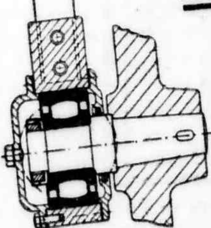
„Heusch niet, mevrouw. Dan moet U naar den verkeerden man hebben gekeken“. En weer grinnikte ze, zoo hevig nu, dat het verraderlijk veel op een grijns leek. En grijnzende negerinnen zijn verre van fraai.

Met al de waardigheid, waarover ze op dit tragisch oogenblik beschikte, dat was niet overmatig veel, verliet mevrouw Benson de kamer. Ze liet zich ergens in een stoel neervallen en begroef haar gezicht in de handen. O, wat een afschuwelijke vernedering! Die vreeselijke, ongewasschen en half-havelooze oude man, met wien ze door de hoofdstraat had gewandeld in geanimeerde conversatie! En die bewegende gordijnen! En die theedrinkerij op de veranda! Wat ze voor jaloezie in den toon van mevrouw Williams had gehouden, was natuurlijk niets anders dan een afwijking van allen verderen omgang.

En toen flitste het ergste van alles door mevrouw Bensons geheugen. Ze had haar buurvrouw verteld, dat haar vader en de oude Pop Jones collega's waren geweest van der jeugd af aan en kolossaal intieme vrienden! De oude Jones, de ongewasschen, armoedig gekleede portier van de Credietbank. Ze haalde een blinkende dollar uit haar tasch en stevende naar de keuken.

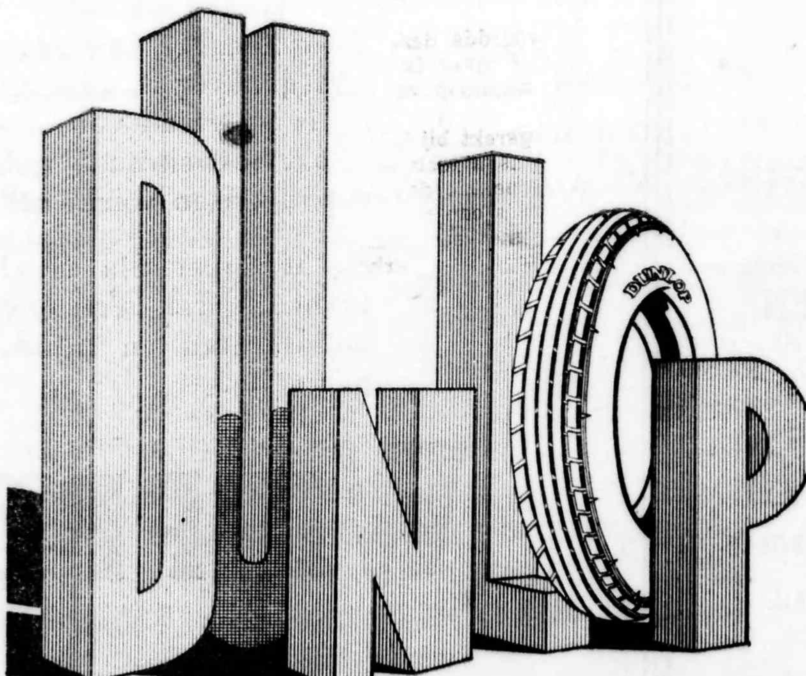
„Alice,“ zei ze streng, „zeg er niets van tegen mijn man dat er vanmiddag bezoek is geweest. En hier, dat is voor jou!“ En ze stopte het meisje den dollar in de hand

(*Nadruk Verboden*).

Op een Drogen Borstel

KOLYNOS vermooit het gebit en maakt het witter. Een centimeter op een goeden drogen borstel lost den aanslag op, maakt gistende voedseldeeltjes los, en vernietigt de gevaarlijke kiemen die tandbederf veroorzaken.

Probeert Kolynos, en merkt het verschil op in helderheid en glans van Uw gebit. 209

KOLYNOS
DENTAL CREAM

4119

Nederlandsche Apotheek

TJIKINI 2 TELEF. 779 WELTEVREDEN.

VERPLEGINGSARTIKELEN
en
GUMMIWAREN.
VERLAAGDE TARIEVEN. 4103

STATIONS-HOTEL.

NOG EENIGE:

DAG- EN MAANDKAMERS
disponibel. Stroomend Water.

EIGENAAR G. J. SCHRADER

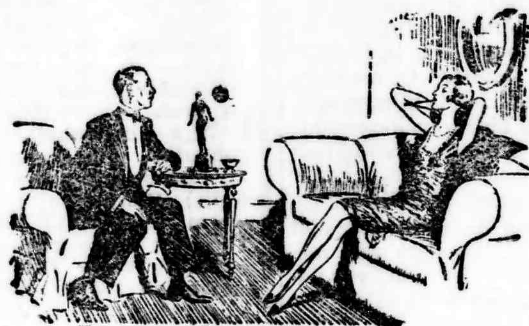
Kebon Sirih 19. Telef. 1334 (logé's) en 1005 (kantoor). 12

H.H. ARCHITECTEN

WISALIN
GLANSVERVEN

Uw verf
Steeds groote voorraden

W. J. STOKVIS'
Koninklijke fabriek van Metaalwerken
Rijswijkstraat 30 WELTEVREDEN.
1w

Jonge man: — „Zeg, kindlief, hoe is het toch gelukt je familie over te halen hun toestemming te geven?"
Verloofde: — „Ik heb geen woord gezegd, niets gedaan dan met de deuren slaan".
(*Passing Show*).

BRILLO
IN DEN REGENTIJD!

De voorruit van Uw auto met **BRILLO** afgewreven neemt geen regen aan

U houdt een helder uitzicht.
75 w

OCEAN STEAMSHIP COMPANY LTD.
AND
WEST AUSTRALIAN STEAM NAVIGATION CO., LTD.

The undermentioned steamers of the above Companies maintain a regular Joint Service between Singapore & Fremantle via Java ports and vice versa.
Next sailings from Batavia are as follows:

to Singapore:		to Fremantle:	
s.s. „GASCOYNE"	Febr. 24	s.s. „GASCOYNE"	March 7
s.s. „CENTAUR"	March 28	s.s. „CENTAUR"	April 5
s.s. „MINDEROO"	April 8	s.s. „MINDEROO"	April 19

Steamers will **definitely call** also at Semarang and Soerabaia on the Voyage Fremantle, until further notice. Good passenger accommodation.
Special holiday return tickets are issued between West Australian Ports and Java, Singapore vice versa, valid for 3 months, at one & half single fares.
Fares Java—North Coast, including Banjoewangi (Single) 26.— pnd. st.
(Return) 47.— „ „
The names of steamers and dates of sailings are subject for changes without previous warning.
For further particulars, please apply to the Agents:

Messrs. Maclaine Watson & Co. Batavia.
Batavia Tel. 144 and 853.
127w
Messrs. Fraser Eaton & Co., Sourabaya.
Messrs. Mc. Neill & Co., Semarang.

Baddoeken
Badcostumes
Badmantels

Groote sorteering. Lage Prijzen.
Badhandschoenen, 30, 40 en 45 ct. Badmatten F 1.85 Badlapjes 15, 20, 25 en 30 ct. Slabbetjes van badstof 25 ct. met opschrift 50 ct. Badstof 70 cM br. F 1.25 p. El.

BONEFAAS
WELTEVREDEN Noordwijk 42. BANDOENG Bragaweg 69
4123

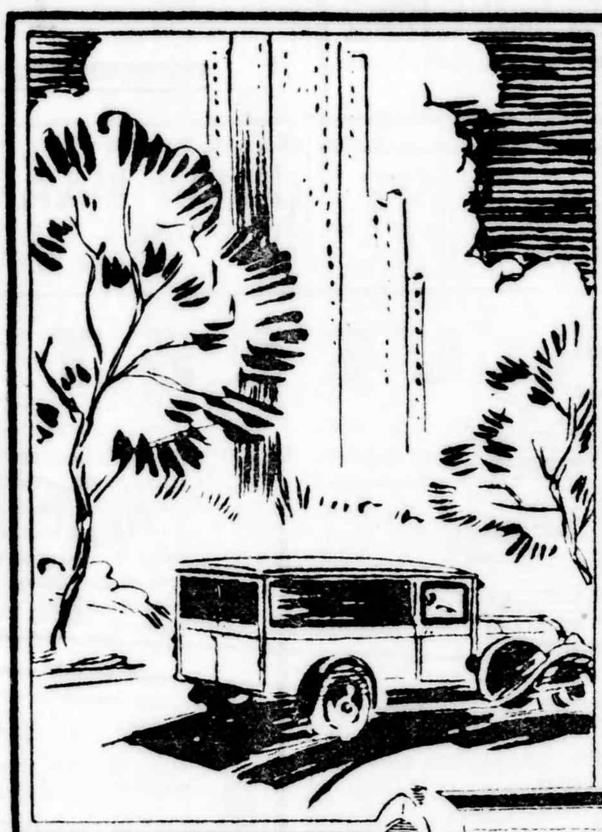
INSPUITING
BROU
Dit alom vermaard middel maakt het gebruik van geneesmiddelen overbodig zooals Santal en Copahu die walging wekken, de maag vermoeien en een onaangenamen geur verspreiden.
28, Rue Richelieu te Parijs en in alle Apotheken.
4373

BILLIVACCIN

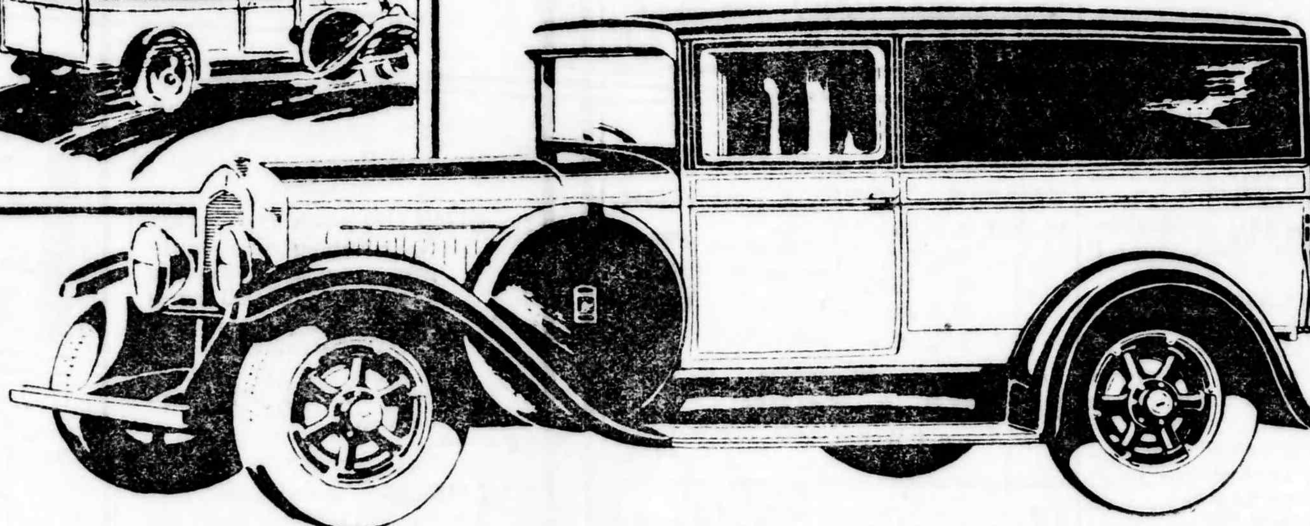
Ter **IMMUNISATIE** tegen
TYPHUS
CHOLERA
of
BACILLAIRE DYSENTERIE.
Deze vaccin (in tablet-vorm) wordt niet **INGESPOTEN** doch **INGENOMEN**
Prijs per dosis van elke soort afzonderlijk . . . . f 1.50

BAVOSTA
N.V. BATAVIASCHE VOLKS- & STADSAPOTHEEK
Weltevreden Batavia
Mr.-Cornelis
Bandoeng Buitenzorg
4121

Magneetjes Trekken!

Voor
SNEL EN VEILIG VERVOER
met lage transportkosten.

De gevorderde wetenschap maakt het mogelijk dat de Whippet Six 1½ ton truck thans een ideale transport-wagen is, die aan de eischen, gesteld aan het hedendaagsche transport, ten zeerste voldoet.

De groote machine van deze truck onderscheidt zich door hoogere compressie, grooter toerental, meerdere paardenkracht, grootere snelheid en optrekkingskracht en is voorzien van vier versnellingen voorwaarts. Een zware zevenmaal gelagerde krukas vermindert de trillingen en werkt tot soepele werking mede.

De Whippet Six truck is zuinig in benzine- en olieverbruik. Een vertrouwde werking beteekent lage onderhoudskosten en minder exploitatiekosten per mijl en per collo.

Vinger-top contrôle. — Een eenvoudige knop in het midden van het stuurwiel regelt den motor, de lichten en de klaxon.

4114

WHIPPET SIX TRANSPORT-WAGENS

Distributeur:
N.V AUTOMOBIEL IMPORT MIJ.
Molenvliet Oost 2, Weltevreden.
Bandoeng, Groote Postweg 77 — Cheribon — Soekaboemi.
644

D U U R Z A A M

4106

AAMBEIEN.

In-en uitwendige, zoowel bloedende als blinde aambeien worden spoedig en zeker genezen door de Aambeienzalf van Apotheker Boom. Het jeuken bedaart in enkele dagen Verkrijgbaar in alle apotheken, drogistwinkels en toko's à f 12.5 per potje. Gen. Agentschap Willem Italie Soerabaia. 4120

MOPPEN.

De touring-car rijdt gevuld met Amerikanen door Amsterdam. De gids zet z'n megaphoon voor den mond en roept:
— Wij rijden nu voorbij de grootste bierbrouwerij.
— Waarom voorbij?... vragen alle heeren in koor!

***

Cadena's zijn altijd prima.

***

Meneer (die laat komt op 'n soirée, tot gastvrouw): Ik kom enkel even om mijn vrouw te halen.
Gastvrouw: O meneer, waarom bent u niet vroeger gekomen?

***

'n Goed humeur: zeker 'n Cadena rooker?

***

— Hoe meer ik over dat onderwerp lees, professor, hoe minder ik ervan begin te begrijpen, zei de student wanhopig.
— Hm, ja, ik constateer dat u er al héél wat over hebt gelezen, merkte de prof droogweg op.

***

'n Goed cadeau: 'n kistje Cadena's.

***

— Er is veel waars in het gezegde dat, hoe ouder wij worden, hoe minder genoegen wij vinden in dingen waar we vroeger van hielden, sprak de professor.
— Ja, zuchtte de oude jongejuffrouw, Verjaardagen, bijvoorbeeld.

***

Altijd in stemming, met 'n Cadena.

***

De familie Kapok heeft een dochter. Daarom vraagt papa een keer per week een paar kennissen op kaartavond. Gisterenavond wou 't gesprek niet al te best vlotten en opens zei de dochter:
— Wat zijn de heeren vanavond stil!
Waarop een bezoeker antwoordt: — Ons onbreekt de vierde man!
De dochter zucht binnensmonds: — Ach, de vierde. En ik wacht nog steeds op den eerste.

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

VIERDE BLAD

Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Dinsdag, 11 Febr. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

De voorzitter opent de vergadering.

Aan de orde is de eerste termijn Afdeeling IV

Regeeringsantwoord Binnenlandsch Bestuur.

De regeeringsgemachtigde voor B. B., de heer Mühlenfeld, antwoordt de talrijke sprekers, samengevat onder verschillende onderwerpen.

Voor wat de aanwijzing van candidaat Indische ambtenaren betreft, deelt spr. mede, dat door de Indische Schiftingscommissie zeer nauwgezet te werk wordt gegaan. Wat de bedoelde 4 candidaat-gezaghebbers betreft, meent de regeering van hunne aanwijzing te moeten afzien, met het oog op hun schuld aan den lande van ruim f 8000.—.

Voor de vorming van bestuurs-ambtenaren wordt aan de noodzakelijk geachte vakken in Nederland alle aandacht geschonken. De studie mag echter niet worden overladen.

De positie van de gezaghebbers zal een einde nemen door „uitsterving". Niemand zal dus worden benadeeld.

De wenschelijkheid van academische vorming van a.s. Inl. bestuursambtenaren kan de regeering geheel beamen. Voorloopig blijft echter de gereorganiseerde Osvia de meest geëigende opleiding.

De regeering is bereid te overwegen of de aanvangsbezoldiging en de verdere vooruitzichten van de academisch gevormden bij het B.B. kunnen worden verbeterd. Overigens ligt het in de bedoeling de geheele voor de Inl. bestuursambtenaren geldende wedderegeling aan een herziening te onderwerpen, welke zou gelden ook voor de reeds in dienst zijnde ambtenaren. Hiermede zal bij de begrooting van 1931 rekening worden gehouden, als het aspect dier begrooting zich er niet tegen verzet.

Een vergelijking met Java, voor wat betreft de districtshoofden der buitengewesten, gaat niet op. De toestanden zijn er geheel anders. Bij de verdere ontwikkeling der Inlandsche maatschappij in de buitengewesten zal later vanzelf aan de orde komen een eventueele hoogere positie met betere bezoldiging der districtshoofden.

De regeering staat met het oog op de hooge kosten afwijzend tegenover volledige verbetering der behuizing van *alle* Inlandsche bestuursambtenaren.

Spr. behandelt dan enkele zaken betrekking hebbend op de Inl. rechtsgemeenschappen. De juiste weg is de bevordering van de zelfstandigheid en zelfwerkzaamheid.

Na een aantal detailzaken, deelt spr. mede, dat door nieuwe aanvullende overeenkomsten met de landschappen ter S.O.K. de vrije koelies in die streken inderdaad als landschapsonderhoorigen moeten worden aangemerkt. Er is echter voor gezorgd, dat deze menschen ten aanzien van belastingen en heerendiensten niet worden benadeeld.

De contrôle op de landschaps-kassen en administratie door een accountantsbureau is noodzakelijk en goekooper gebleken dan de huidige toestand.

De uitbreiding der politie ter S.O.K. was volgens de meening van alle betrokken autoriterten en inspecteerende ambtenaren dringend noodig. De cijfers ten aanzien van de politie-sterkte te Medan door den heer Kerkkamp naar voren gebracht, zijn in zooverre minder juist, dat een goed deel dier politie-dienaren niet alleen te Medan, maar ook in het geheele gewest hun werkkring hebben.

Aan de aanneming van nieuw personeel voor de zich uitbreidende veld-politie op Java zal groote zorg worden besteed. Er is geen groot verloop, zoodat de toestanden er niet ongunstig zijn.

Acht de commissie van onderzoek naar de wenschelijkheid en mogelijkheid van monopoliseering der vuurwerkfabricatie het laatste noodig in het algemeen belang, dan zal alsnog een particulier lid aan de commissie worden toegevoegd.

Ten aanzien van de uitgifte der Kotaboemi-perceelen, toont de regeering uitvoerig aan, dat daarbij met de belangen der Inlandsche bevolking ten volle rekening is gehouden.

Voor een onderzoek der grondkwesties ter S.O.K. blijft de regeering een commissie onnoodig achten.

Wat aangaat het onderzoek naar de malversatiën, in verband met het suikerfabriekje van de Soerabajasche studieclub, wordt medegedeeld, dat de terzake gevraagde inlichtingen nog niet zijn verkregen.

Uitvoerig gaat spr. dan in op de critiek ten aanzien van de maatregelen naar aanleiding van het z.g. Sumatra's Westkunst-rapport. De regeering wijst die critiek af.

De wenschelijkheid om de tonnen gouds der desabanken in Soerakarta te beleggen bij de Solosche bank Bondo-Loemakso, wordt afgewezen met de mededeeling, dat bij een onderzoek door de centrale kas gebleken is, dat door de administratie in negen jaren geen balans was opgemaakt.....

De regeeringsgemachtigde voor de Bestuurshervorming, de heer Visman, verklaart, dat de regeering met haar conclusies niet vooruit wenscht te loopen op de verdere uitvoering der bestuurshervorming. De omvangrijke arbeid daarvoor nog noodig, kan geen overhaasting verdragen.

Overwogen wordt op Sumatra de autonome lichamen, wat de grenzen betreft, in overeenstemming te brengen met de bestaande gewesten. Het geheele eiland, met uitzondering van Atjeh, zal dan één provincie onder een gouverneur, voorzitter van den provincialen raad, moeten worden. Met de voorbereiding van de daarvoor noodige staatkundige hervorming, zal spoedig een aanvang worden gemaakt. De zelfbesturende landschappen zullen met behoud van zelfstandigheid in het provinciaal verband worden opgenomen.

De regeering staat afwijzend tegenover het opheffen van het Kantoor voor de Bestuurshervorming voor Java. Er is nog veel werk voor dat kantoor in dit opzicht te verrichten. Verdeeling van het werk voor de buitengewesten en dat voor Java over verschillende kantoren is bovendien ongewenscht.

Betreffende de taakverdeeling van Inl. en Eur. bestuur op Java, merkt spr. op, dat de behandeling daarvan een vlot verloop heeft gehad. Kennisgeving der voorstellen aan de vereeniging van B.B.-ambtenaren, acht de regeering niet gewenscht. Zij komt te dien aanzien met die deskundigen langs anderen weg voldoende in—ambtelijk—contact.

De regeering zal bij de benoemingen voor den provincialen raad met de geuite wenschen en verlangens rekening houden.

De regeeringsgemachtigde voor de Decentralisatie, de heer Cohen Stuart, bespreekt in de eerste plaats de samenstelling der locale raden. Op den voorgrond heeft gestaan het benoemen van gemeenteraadsleden als aanvulling van de verkiezingen, vooral wegens de onvoldoende vertegenwoordiging der minderheden.

Spr. verwijst in verband met al deze vragen naar de destijds daarover gevoerde besprekingen in den Volksraad.

Voor nauwgezette overweging is onderzoek noodig. Daarbij moet de regeering een zekere mate van vrijheid hebben. De wijziging van het kiesstelsel mag niet worden overhaast.

Het vertegenwoordigend stelsel is voor Indië van groot belang. Men staat voor het probleem van samenwerking tusschen verschillende bevolkingsgroepen. Voorzichtigheid is daarom dubbel noodig.

Uitbreiding van het aantal Nederlandsche leden der Regentschapsraden, acht de regeering niet noodig. Ook het opgeven van het stelsel van benoeming daarvoor wordt voorshands ongewenscht geacht.

Het systeem van aanbeveling van leden door den regent, onder advies van den resident en ten slotte benoeming door den gouverneur moet gehandhaafd worden.

Op de critiek op het niet benoemen van een Europeeschen candidaat voor den Prov. Raad, die volkomen geschikt werd geacht, kan de regeering niet ingaan.

Wat den grooten invloed van de gouverneurs op de samenstelling van den P.R. aangaat, is de bevoegdheid tot het aanbevelen van benoeming van leden door den gouverneur hem bij de wet toegestaan. Te dien aanzien bestaan bovendien voldoende waarborgen tegen eenzijdigheid, dank zij de adviezen van andere autoriteiten, waarmee de regeering rekening houdt.

De uitbreiding van het aantal Inheemsche leden der gemeenteraden zal worden vastgehouden aan het stelsel der Europeesche meerderheid. Het onderzoek zal spoedig tot andere gemeenten worden uitgebreid.

De klacht over het nog onvoldoende doordringen van de decentralisatie-denkbeelden onder de B.B.-ambtenaren, acht de regeering niet voldoende gemotiveerd. Een andere regeling van de verhouding van B.B. tot gemeente wordt intusschen overwogen. Dit geld ook het overdragen van bepaalde bevoegdheden van het hoofd van plaatselijk bestuur aan het gemeentebestuur.

Het contact van het gemeentebestuur met de Inlandsche bevolking wordt in menig opzicht onvoldoende geacht. De regeering verwacht van de in de bekende circulaires te dien aanzien aanbevolen voorzieningen, belangrijke verbetering. De organisatie van gemeentewijken met wijkmeesters, van adviescommissies, speciale raadscommissies en het zitting houden van een ambtenaar ter gemeentesecretarie, zijn daarvan de voornaamste. Zoo zullen de gemeenten kunnen worden toegerust met de organen noodig voor een zoo nauw mogelijk contact met de Inheemsche bevolking. De regeering zal daarbij ook financieel steunen, ook wijl het land op zijn eigen administratie in verband daarmee zal kunnen bezuinigen.

De regeering blijkt niets te voelen voor de verhooging van het salaris van bepaalde burgemeesters van kleine gemeenten.

Voor den aanleg van den noordelijken hoofdweg Batavia-Cheribon is het niet mogelijk een extra-subsidie toe te kennen. Voor bepaalde doeleinden zal bij de vaststelling der uitkeering, aan de provincie — na goedkeuring der betr. begrooting voor zulke werken — rekening kunnen worden gehouden.

Voor aandrang bij de provincies om bepaalde minder belangrijke werken te laten liggen ten voordeele van groote verbindingswegen bijvoorbeeld, bestaat geen aanleiding.

De motor-voertuigen-belasting van West Java is niet anders dan een unificatie welke in het algemeen geen verzwaring der vroeger bestaande belastingen beteekent. Het aandeel in die belastingen voor de diverse gemeenten houdt verband met de vroegere van elkaar afwijkende regelingen in de oude gemeenschappen.

Hoe de motor-verkeersordonnantie zal luiden en wanneer zij kan worden verwacht valt voorshands niet te zeggen.

De kwestie-Schuling wordt voorts uitvoerig behandeld. In den raad van Semarang werd de zuiverheid van de motieven der Regeerings-adviseurs in twijfel getrokken. Spr constateert met genoegen dat de discussies in den Volksraad in rustiger en bezadigder bedding zijn gekomen.

De bedenkingen der tegenstanders tegen de regeeringsbeslissing worden dan bestreden. De Volksraad is niet de plaats om die beslissing te doen herzien. De regeering stelt in hoogste instantie vast, op welke wijze de rechtsvraag terzake moet worden beantwoord.

Spr. herinnert aan de vele gevallen van corruptie in verschillende landen, als gevolg van het binnendringen van persoonlijke belangen in autonome raden. Vandaar de strenge eischen, welke ook de wet hier te dien aanzien stelt. Spr. herhaalt dan hetgeen in het bekende communiqué, dat terzake door Aneta werd verspreid, werd medegedeeld, waarbij ook de argumenten van den heer Rückert nogmaals naar voren worden gebracht.

Overigens vraagt de wet niet naar goeden of kwaden trouw. Zij stelt de zaak objectief.

Het schrikbeeld, dat de raden onbestaanbaar zouden zijn zonder een sterk contingent van leveranciers e.d. geeft geen juiste voorstelling van zaken. Bovendien wordt geen particulier door de onderhavige beslissing van het deelnemen aan de openbare zaak uitgesloten, wanneer hij zich onthoudt van bespreking en meestemmen bij zaken, die zijn persoonlijk belang raken.

De regeering is er van overtuigd, den rechten weg te hebben gekozen.

De voorzitter deelt mede, dat hedenavond om 6 uur avondvergadering zal worden gehouden.

Voorts heeft de heer Kan bedankt voor het voorzitterschap van de 4e sectie. Een nieuwe verkiezing zal t.g.t. plaats hebben.

Daarna wordt gerepliceerd.

Moties.

Binnengekomen zijn de volgende moties; eene, voorgesteld door de heeren Zuyderhoff, Nessel van Lissa, Rückert en Thamrin, luidende als volgt:

De Volksraad
Gehoord de debatten
Van meening,
1e. dat — blijkens de nadere toelichtingen door den adviseur voor de Decentralisatie namens de regeering in de avondvergadering van 14 Augustus 1929 (Handelingen blz. 982) gegeven - de zoogenaamde leeningscirculaire, zooals zij thans is geformuleerd, niet duidelijk weergeeft, welke gedachtengang bij het opmaken dier circulaire heeft voorgezeten en bij de toepassing in de praktijk dient te worden gevolgd, 2e. dat het niet alleen onjuist zou zijn af te wachten welke ervaring wordt opgedaan met de bestaande circulaire, waarin zoo onvoldoende de werkelijke bedoelingen der regeering tot uiting komen, maar dat daardoor de mogelijkheid wordt geschapen van een belemmeren der ontwikkeling van het decentralisatiewezen, welke ook door de regeering wordt gewenscht.
Verzoekt de regeering om aan alle autoriteiten, colleges en autonome gemeenschappen, welke met de toepassing van de circulaire bemoeienis hebben of daarbij zijn betrokken, de verduidelijking zooals deze — zie hierboven — aan den Volksraad werd uiteengezet, met spoed te willen bekend stellen.

en een motie, voorgesteld door de heeren Diephuis, Van Zalinge, Apituley, De Hoog en Kan luidende:

De Volksraad,
kennis genomen hebbende van de beslissing der regeering van 23 December 1929, waarbij aan art. 9 der Locale Raden-ordonnantie eene interpretatie werd gegeven, die den heer G. Schuling, Wethouder der Gemeente Semarang, tot aftreden noopte,
gehoord de debatten over dit onderwerp,
overwegende, dat bedoelde interpretatie de kans verkleint op eene volledige weerspiegeling van de geheele locale samenleving in de betreffende vertegenwoordigende colleges,
verklaart de getroffen regeeringsbeslissing te betreuren.

Toelichting.

De regeering heeft hare beslissing gemotiveerd met verwijzing naar de mogelijkheid van vermenging van het persoonlijke belang met het algemeene.

De voorstellers der motie zijn van oordeel, dat om overtreding aanwezig te achten van de verbodsbepalingen van art. 9 der Locale Radenordonnantie en van die van de overeenkomstige artikelen van andere ordonnanties uit de Wetgeving op de Decentralisatie, deze vermenging moet zijn aangetoond, en dat men zich in dezen niet uitsluitend behoort te richten naar de mogelijkheid op het onstaan daarvan.

Zij zijn van meening, dat, in het geval van den heer Schuling voornoemd, het bestaan dier vermenging niet is aangetoond geworden.

Zij achten daarom de interpretatie te ruim en vreezen, dat deze de kans meebrengt, dat beteekenende groepen van kundige personen, verbonden aan ondernemingen van vervoer, handel en industrie, afzijdig zullen moeten blijven van medewerking aan den arbeid der Locale Raden.

Zij achten dit niet in het algemeene belang en betreuren derhalve de regeeringsbeslissing, die de geschetste interpretatie inhoudt.

* * *

Avondvergadering van Dinsdag, 11 Febr. 1930.

Voorzitter: J. W. Meyer Ranneftt.

De voorzitter opent om zes uur de vergadering (Er zijn zeven leden..! Verslaggever.)

Aan de orde is de tweede termijn van afd. IV.

Bestuurshervorming en decentralisatie.

De heer Diephuis bespreekt opnieuw de zaak-Schuling. Het antwoord heeft hem niet bevredigd, al is hij dankbaar voor de uitvoerige toelichting.

Spr. blijft van meening, dat de beslissing ongelukkig is geweest.

De heer Fruin herhaalt zijn beschouwing in eersten termijn over de kwestie-Schuling. Het „deelnemen aan" kon alleen geschieden door een persoon, die het contract aanging. En dat was niet de heer Schuling, maar de directie der maatschappij. Het profijt trekken van de transactie is niet in de wetsbepalingen aangegeven en valt er dus buiten. Op die wijze zouden bijvoorbeeld ook alle aandeelhouders worden uitgesloten.

De heer Beets bespreekt o.a. nog eens de kwestie van het eventueel onttrekken van de politie aan het binnenlandsch bestuur.

De heer Rückert bestrijdt het standpunt der regeering ten aanzien van de door spr. en andere leden gewenscht geachte onttrekking van den verderen arbeid voor Java aan het Kantoor voor de Bestuurshervorming. Op deze wijze komt er geen eind aan dien arbeid.

Ten slotte bespreekt hij nog eens de kwestie-Schuling.

De heer Kerkkamp is niet op alle punten tevreden gesteld, o.a. niet over den invloed van den gouverneur op de samenstelling van den Prov. Raad.

De heer Bruineman bespreekt eveneens de kwestie-Schuling.

Spr. wijst er op, dat verscheidene ambtenaren als leden van de locale raden en den Volksraad optreden tegen hun patroon: de regeering. En nu meent men, dat particulieren dit niet zouden kunnen. Spr. maakt zich boos over de suggestie, dat deze particulieren niet in staat zouden zijn het algemeen belang tegen dat van hunne werkgevers in te behartigen.

De heer Zuyderhoff bespreekt opnieuw in het kort het kiesstelsel.

De heer Kan vraagt ten aanzien van den verbindingsweg Batavia — Cheribon of de regeering bereid is het volgend jaar een extra-subsidie aan de provincie West-Java te verleenen, voor hetgeen daarvoor dit jaar is besteed.

Spr. licht zijn standpunt voor de motie inzake het geval-Schuling toe. De heer Schuling is alleen onvoorzichtig geweest, zonder de belangen der gemeente te schaden.

De heer Suermondt is niet heelemaal voldaan met het regeeringsantwoord over de bestuurshervorming, al mocht hij op enkele punten instemming ontvangen.

De regeeringsgemachtigde voor Binnenlandsch Bestuur, de heer Muhlenfeld, beantwoordt de sprekers in tweeden termijn.

De verbetering van de salarissen bij het Inlandsch bestuur blijft de regeering op financiëele bezwaren afwijzen.

De Inheemsche rechtsgeleerden zullen bij het B.B. op f 200 's maands kunnen beginnen. De toeloop zal niet overgroot zijn.

Na reorganisatie der Solosche bank zullen er geen bezwaren tegen belegging bij die bank bestaan.

De regeering herhaalt, dat ten aanzien van de opleiding van Eur. B.B. ambtenaren tegen overlading van het programma zal worden gewaakt.

Spr. heeft bezwaar tegen de inmiddels ingediende motie over de monopolisatie van de vuurwerkindustrie.

Het verloop bij de politie is normaal.

De voorzitter deelt mede, dat morgen begonnen wordt met afwerking van de Afd. Onderwijs en sluit om half negen de vergadering.

Moties.

Binnen gekomen zijn: een motie voorgesteld door de heeren Rückert, Zuyderhoff, Nessel en Thamrin, welke luidt als volgt:

De Volksraad,
Gehoord de debatten:
Van meening, dat:
1e. het kantoor van den regeeringscommissaris voor de bestuurshervorming een afloopend karakter moet houden,
2e. nu de bestuurshervorming op Java geheel is doorgevoerd — het ongewenscht is, door dat kantoor ook in het vervolg wederom alle voorstellen te doen behandelen, welke verband houden met een verdere taakoverdracht van het land op de zelfstandige gemeenschappen,
3e. gezien den langen duur welken de doorvoering van de bestuurshervorming in de buitengewesten vereischt, het noodzakelijk is, dat alle op dat kantoor aanwezige krachten worden gebruikt om dien omvangrijken arbeid tot een goed einde te brengen,
Verzoekt der regeering, de taak van dat kantoor voor het vervolg te willen beperken tot de doorvoering van de bestuurshervorming in de buitengewesten.

en een motie voorgesteld door de heeren Loa Sek Hie, Soangkoepon, Van Baalen, Roep, Mandagie, Nja Arif, Ratulangie, Alimoesa en Diephuis, luidende:

De Volksraad,
van oordeel, dat de opname van een of meer belanghebbenden in de commissie van advies nopens de mogelijkheid en wenschelijkheid van monopoliseering der vuurwerkfabricatie voor eene juiste belichting van het onderwerp zoo niet noodzakelijk, dan toch zeer gewenscht is, terwijl die opname mede een eisch van billijkheid kan worden geacht,
spreekt de wenschelijkheid uit, dat de regeering alsnog daartoe zal overgaan,

Bestuurshervorming in de Buitengewesten.

De regeeringsgemachtigde voor de bestuurshervorming, de heer Visman, heeft gisteren in den volksraad een verklaring afgelegd betreffende de bestuurshervorming in de buitengewesten, die wij, in verband met het belang der aangelegenheid, goeddeels tekstueel geven.

Het Overleg.

De regeering vindt, in de op zich zelve zeer verklaarbare en te waardeeren, en door de door den minister van koloniën in zijne memorie van antwoord gedane mededeelingen uiteraard sterk verhoogde belangstelling, welke in den Volksraad uitgaat naar het overleg dat gaande is tusschen de Indische regeering en den minister van koloniën ten aanzien van de bestuurshervorming in de buitengewesten, niet alleen aanleiding doch ook eene verplichting om ook harerzijds over de resultaten van dat overleg eenige inlichtingen te verstrekken ter informatie van het college. De regeering voegt hier nochtans dadelijk bij, dat het haar bedoeling niet is, over den inhoud van deze mededeelingen thans in debat te treden.

Het overleg dan, waarvan ik zooeven sprak, heeft tot dusver geleid tot eenige voorloopige conclusiën, conclusiën derhalve t.a.v. welke in allerlei opzichten nog vrijheid moet worden voorbehouden voor nadere precieseering en uitwerking, en die dienovereenkomstig slechts betrekking hebben op de groote lijnen van het beleid dat zal zijn te volgen. Dat de regeering bij het opstellen van deze conclusiën niet de bedoeling heeft vooruit te loopen op de t.z.t. in te roepen medewerking van dezen Raad, behoeft nauwelijks vermelding.

De inheemsche gemeenschappen.

Naar die voorloopige conclusiën zal bij de doorvoering van de bestuurshervorming in de Buitengewesten uit zijn te gaan van de gedachte van eerbiediging en versterking van de in de inheemsche maatschappij levende of tot leven te wekken gemeenschappen.

Dit geldt zoowel de zelfbesturende landschappen als andere locale of regionale inheemsche instellingen. Waar dergelijke instellingen niet aanwezig zijn, of waar zij een karakter hebben dat haar niet geschikt doet zijn om als bestuursorgaan te fungeeren, zal er naar gestreefd moeten worden om den groei te bevorderen, waar zulks mogelijk blijkt, van andere instellingen van dien aard, of om de bestaande adatgemeenschappen te doen uitgroeien tot staatkundige organen. Het ligt voor de hand dat deze arbeid zeer veel takt en tijd zal vorderen, en dat zij geen overhaasting kan verdragen.

De totstandbrenging van dien arbeid in het bijzonder op Sumatra, welk eiland voor verdere doorvoering der bestuurshervorming het eerst in aanmerking komt, zal derhalve een taak van langen duur zijn.

Sumatra.

Inmiddels kan op Sumatra reeds dadelijk een aanvang worden gemaakt met de voorbereiding der instelling van autonome ressorten van hoogeren aard.

Het besef van saamhoorigheid dat in de bevolkingsgroepen welke de verschillende deelen van dit eiland bewonen, aanwezig is en groeiende schijnt, doet de mogelijkheid zien om die bevolkingsgroepen als staatkundige eenheden te organiseeren. Overwogen wordt derhalve om het gebied van elk dezer bevolkingsgroepen, waarvan de grenzen in het algemeen samenvallen met die der huidige residenties, te organiseeren als autonome afdeeling. Voor de behartiging van de huishouding dier afdeeling zou een gemengde raad ingesteld kunnen worden onder voorzitterschap van den resident-afdeelingshoofd.

De omvang van het gebied van deze autonome lichamen, de daarbinnen besloten economische en maatschappelijke krachten en de daarmede samenhangende omstandigheid dat zij zullen kunnen beschikken over behoorlijk te outilleeren bestuursorganen, zullen het mogelijk maken, terwijl stimuleering van de openbare belangstelling en de actieve medewerking der ingezetenen het gewenscht zal maken, dat aan de besturende raden dezer lichamen, zij het ook geleidelijk, een belangrijke taak zal toevertrouwd kunnen worden.

Deze autonome lichamen zullen alleen dan tot bloei kunnen geraken, wanneer de provincie waarvan zij deelen zullen zijn, zoowel in omvang als beteekenis zich aanmerkelijk boven hen verheft. Dit voert tot de keus van een provincie die het geheele eiland Sumatra (Atjeh voorloopig uitgezonderd) en de omliggende kleinere eilanden omvat. Het provinciaal bestuur zal behalve belangrijk toezicht op de afdeelingsraden zoowel in medebestuur als in autonomie een geleidelijk toe te kennen beduidende eigen taak kunnen krijgen.

Toekomstbeeld.

Het toekomstbeeld dat derhalve voor oogen staat omvat een provincie Sumatra bestuurd door een provincialen raad onder voorzitterschap van den gouverneur, daaronder autonome afdeelingen samenvallende met het gebied van grootere bevolkingsgroepen, en bestuurd door gemengde raden, en tenslotte daaronder de tot ontwikkeling te brengen inheemsche autonome organen.

Uit het vorenstaande blijkt dat de bestuurshervorming op Sumatra tot eene staatkundige hervorming van belangrijke beteekenis zal leiden. Ook de administratieve hervorming vergt evenwel aandacht. Zij zal zelfs, wat tijdsorde aangaat, in de eerste plaats zijn te verzorgen. Om de staatkundige hervorming voor te bereiden, haar invoering te steunen en haar verdere doorvoering blijvend te verzekeren, zal immers eerst de administratieve indeeling en de bestuursformatie gebracht moeten worden in een vorm die bij de gedachte staatkundige organisatie past. Ook om andere redenen is het noodzakelijk om de administratieve hervorming en de reorganisatie van het korps bestuursambtenaren al dadelijk over het gansche gebied van de Buitengewesten uit te breiden.

Daarbij zal ook aan de vraag of en hoe een ambtelijk Inlandsch bestuur zal zijn te organiseeren of te dien aanzien bestaande organisaties zullen zijn te bevestigen en te versterken, aandacht zijn te wijden.

In het in te stellen gouvernement Sumatra zou ten spoedigste met de voorbereiding kunnen worden aangevangen van de staatkundige hervorming, waarbij gelegenheid zal bestaan om in afwachting van de totstandkoming van de pronvincie, autonome afdeelingen in te stellen op den grondslag van de decentralisatie-wet van 1903.

De zelfbesturende landschappen zullen met handhaving van hun recht van zelfbestuur hun plaats in het provinciaal verband krijgen. Er zal daarbij gewaakt worden dat de zelfbestuurders de belangrijke positie welke zij thans in de bestuursinrichting innemen, blijven innemen. Juist ook daarom wordt het noodzakelijk geacht dat de zelfbesturen niet buiten de provinciale organisatie blijven staan, maar aan de provinciale taak medewerken.

Tot dit doel zou voor bepaalde aangelegenheden bevorderd moeten worden samenwerking in federatief verband van de zelfbesturende landschappen met behoud in den bestaanden vorm van elks zelfstandigheid op eigen terrein. Aan den tot die federatieve samenwerking door de zelfbesturen te vormen raad zal zooveel mogelijk de besturende taak binnen de nieuwe afdeeling toevertrouwd kunnen worden. Het vraagstuk van de exterritorialiteit van landsonderhoorigen in zelfbesturende landschappen zal daarbij aan de hand van het verslag van de Exterritorialiteitscommissie onder de oogen zijn te zien.

SCHOOL EN KERK

Kerkeraad.

Omtrent de Donderdag 30 Januari gehouden vergadering van den kerkeraad meldt het Alg. Protestantenblad:

Naar aanleiding der notulen, deelt de voorzitter mede, dat het ministerie van predikanten nog niet heeft kunnen beraadslagen over de instelling van een moderamen resp. dagelijksch bestuur.

Nu de gemeente voldoende gewend is aan het roode lampje in de Willemskerk, zal dit alleen voortaan het teeken geven, wanneer de zitplaatsen vrij worden.

Als ouderling wordt verkozen mr. J.C. Vunderink met 12 stemmen. Op mevrouw Hakkert werden 8 stemmen uitgebracht. Uit het tweetal Zeylemaker en K. Immerzeel werd eerstgenoemde als diaken gekozen.

Een schriftelijk voorstel van het College van Diakenen om het aantal diakenen met twee uit te breiden, wordt aangehouden.

Hierna bracht de commissie inzake de kosterwoning bij de Nieuwe Kerk haar rapport uit. Naar aanleiding daarvan werd eenparig besloten het oude bouwvallige huis af te breken en te vervangen door een nieuw. De kosten zullen worden gevonden door verkoop van een gedeelte van het erf aan de Diakonie, welke daardoor gelegenheid zal krijgen tot de reeds lang gewenschte uitbreiding van het hofje.

Als Kerkelijk Gemachtigde te Rangkasbetoeng wordt aangewezen de heer A. van Leeuwen, administrateur van Pasir Ajoenan, die zich bereid verklaard heeft voorloopig als zoodanig te fungeeren in afwachting van de mogelijkheid der benoeming van een funktionaris ter plaatse zelve.

Goedgunstig beschikt de vergadering op het verzoek van Mevrouw Snijders om met haar zangkoor den 27en Februari een kerkconcert te mogen geven in de Willemskerk, waarvan de halve netto opbrengst ten goede zal komen aan het Kerkfonds.

Bij de rondvraag merkt een der leden op, dat de verlichting der buitentrappen van de Willemskerk te wenschen overlaat. Hierin zal ten spoedigste worden voorzien.

Een trouw kerkganger wendde zich tot den Voorzitter van den Kerkeraad met de vraag of het niet mogelijk zou zijn de gemeente te brengen tot eerbiedige stilte voor den aanvang van den dienst. Het bezwaar ging voornamelijk tegen de levendige gesprekken, welke dikwijls gevoerd worden onder het betreden van het kerkgebouw en daarna, zoolang de predikant nog niet op den kansel is. Vermoedelijk zal de mededeeling dezer vraag al wel voldoende zijn om dergelijke gesprekken tot de strikt noodzakelijke in te perken. Ten overvloede heeft het Ministerie van predikanten besloten aan de ingangen opschriften te laten aanbrengen, welke herinneren aan de wenschelijkheid van eerbiedige stilte ook voor den aanvang van den dienst.

Verhuurde plaatsen in de Willemskerk.

Met ingang van Zondag j.l. is, ingevolge besluit van den Kerkeraad, de bel welke tot dusver 5 minuten voor den dienst in de Willemskerk aankondigde, dat het recht op de gehuurde plaatsen vervalt, buiten werking gesteld en alleen het roode lampje boven den kansel geeft het desbetreffend teeken. Zoodra deze lamp gaat branden, mag ieder dus plaats nemen, waar hij wil, behalve in de Kerkeraadsbanken.

„The Geneva School of International Studies."

Het is wellicht niet ongewenscht ook in Indië eens te wijzen op het bestaan van bovenstaand Geneefsch instituut. Nu toch ook Indië meer en meer wordt betrokken in de internationale problemen, die te Genève worden behandeld, is de belangstelling voor den Volkenbond en hetgeen door dit lichaam wordt gedaan teneinde tot een betere wereldorde te geraken, stijgende en daarmee ontstaat de wensch eens nader met dit lichaam kennis te maken.

Voor verlofgangers en voor hen die voor studie-doeleinden in Europa vertoeven, biedt daartoe de Geneva School of International Studies een gunstige gelegenheid. De school werd in 1924 gesticht door prof. Zimmern, vroeger fellow van het New College te Oxford, thans adjunct-directeur van het Instituut voor intellectueele samenwerking te Parijs. Zij verheugt zich in een steeds toenemende groei en haar cursussen worden door steeds meer leerlingen uit velerlei landen bezocht. Het doel van de school is niet het volkenrecht als zoodanig te bestudeeren, noch speciale internationale kwesties, doch alles is er op gericht door velerlei cursussen over zeer uiteenloopende onderwerpen de volken te leeren elkaar te begrijpen en te respecteeren in hun zeer verschillende denkwijzen en karakters.

De leerlingen zijn niet allen menschen van 20 tot 25 jaar, meerderen zijn er die veel ouder zijn, zelfs al de Indische pensioenleeftijd gepasseerd.

Nederlanders waren er de laatste jaren steeds aanwezig, wat Azië betreft waren er in 1929 cursisten uit China, Cyprus, Britsch-Indië, Irak, Japan, Palestina en Turkije, niet uit Nederlandsch-Indië, dat echter in voorgaande jaren vertegenwoordigd was door enkele in Europa studeerende Javanen.

Voor hen die belangstellen in dit instituut zij nog medegedeeld, dat de cursus 1930 acht weken duurt, van 14 Juli tot 5 September.

Daaraan aansluitend kan men dan de Assembleé van den Volkenbond meemaken. Wanneer men den geheelen cursus volgt, wordt men ingeschreven als „member", men kan echter ook ingeschreven worden voor één maand of voor 2 weken en is dan „auditor" en ten slotte als „visitor" voor een week of voor een speciaal onderwerp. De inschrijvingsgelden zijn respectievelijk voor members ± f 125,— voor auditors voor een maand f 75,— voor 2 weken f 50,— voor visitors voor een week f 30,— voor een speciaal onderwerp f 250.

Inlichtingen verstrekken gaarne de voorzitter en de secretaris van het comité voor „Volkenbond en Vrede": prof. mr. F.M. Baron van Asbeck, Pegangsaän 56 Weltevreden en mr. H.A. Zeven, Lammerslaan 16 Meester Cornelis.

R.K.-Kerk.

De Gouverneur van Midden-Java is uitgenoodigd de eerwaarde heeren B.J.J. Visser (kerkelijk benoemd tot Roomsch Katholiek geestelijke van den tweeden rang met den titel van Pastoor van Poerwokerto) en H.J.J. Jansen (kerkelijk benoemd tot Roomsch Katholiek geestelijke van den tweeden rang te Semarang met den titel van Onderpastoor van Semarang) te erkennen in de hun kerkelijk opgedragen bediening.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Binnenl. Bestuur.

Geplaatst: onderscheidenlijk in de residentie Semarang, Soerabaja, Batavia en Djember, de politieopzieners L. Hoekstra, H.F. Dozy, C.J. Philips en H. B. von Hombracht, thans geplaatst in de residentiën Tegal, Probolinggo, bij de opleidingsschool voor het personeel der politie te Soekaboemi en in de residentie Midden-Priangan;

bij het instructiepersoneel der opleidingsschool voor het personeel der politie te Soekaboemi, de politieopzieners Q. A. Th. Pechler en A.J.J. Verdaasdonk, thans geplaatst respectievelijk in de residentie Midden-Priangan en in het gouvernement der Oostkust van Sumatra.

Benoemd: tot controleur 1ste klasse bij het binnenlandsch bestuur in de gewesten buiten Java en Madoera, P. E. van der Meer Mohr, ambtenaar terugverwacht van buitenlandsch verlof, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende, met bepaling, dat hij wordt geplaatst in het gouv. Celebes en onderhoorigheden.

Onderw. en Eeredienst.

Benoemd tot onderwijzer der IIde kl. en gepl. a/d openb. Mulo-afd. der A.M.S te Mr. Cornelis, Ch. J. Duytsch, daartoe ter besch. gest. van den G.G. van Nederl. Indië.

Tijd. werkz. gesteld: als onderwijzeres der 3e kl. b/h openb. W;L.O. en gepl. a/d 1ste openb. H.I.S. te Kediri, mevr. W. K. Dracht geb. Lubach, particuliere aldaar.

Tijd. werkz. gesteld: als onderwijzeres 3e klasse en geplaatst a/d Eur. sch. te Sidoardjo, mej A. M. Eeftens, particulier te Soerabaja, tevoren die betrekking bekleed hebbende.

Financiën.

Verleend: wegens langdurigen dienst voor den duur van 6 maanden een binnenlandsch verlof, waaraan al de gevolgen van een buitenlandsch verlof zijn verbonden, door te brengen te Amaroeng (Menado), aan J.L. Tumbelaka, boekhouder-kassier 1ste klasse bij het vendukantoor 1ste klasse A te Bandoeng, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 5 April '30.

Tucht- Opv. en Armwezen.

In te trekken: het dezerzijdsch besluit van 28 Januari 1930 No. 081/1/13, waarbij de onderdirecteur bij het Tucht-Opvoedingsen Armwezen F. Verkouteren bij het Landsopvoedingsgesticht te Blitar is geplaatst.

Te plaatsen: bij het Landsopvoedingsgesticht te Malang de onderdirecteur bij het Tucht-opvoedings-en Armwezen F. Verkouteren, thans als zoodanig werkzaam bij het Landsopvoedingsgeticht voor Jongens te Tangerang.

Justitie.

Benoemd: tot adjunct secretaris bij de weeskamer te Semarang, F. C. Guérin, thans wd. adj. secretaris bij de weeskamer te Batavia;

te Batavia: Mas Sadelie, thans adjunct secretaris bij de weeskamer te Semarang.

Landb., Nijv. en Handel.

Benoemd: tot technisch ambtenaar 1ste klasse bij den Indischen Centralen Aanschaffingsdienst E. R. Valckenier de Greeve, ambtenaar van buitenl. verlof terugverwacht, laatstelijk technisch ambtenaar bij genoemden dienst.

MARINE DEPARTEMENT.

Verleend: wegens ziekte een jaar verlof naar Europa aan den 1en officier bij de Gouvernements Marine, C.M Schong met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 12 Februari 1930.

Overgeplaatst: van het Gouvernements ss „Dog", op het gouvernements motorschip „Merel" beide te Tandjoengpriok, de 1e officier, W.C. Tismeer;

van het governements motorschip „Merel" te Tandioengpriok, op het gouvernements ss. „Edi" te Soerabajaoedjoeng, de 1e officier, J.J. Galjart;

van het gouvernements motorschip „Merel" op het gouvernements ss. „Aldebaran", beide te Tandjoengpriok, de 3e werktuigkundige, J. Ch. Niessen;

van het gouvernements ss. „Argus", op het gouvernements motorschip „Merel", beide te Tandjoengpriok, de 4e werktuigkundige, S. van Zijtveld;

van Soerabaja naar Pankalan Brandan, de havenmeester 2e kl. F.A. Harterink;

van Pankalan Brandan naar Tandjoengpinang, de havenmeester 2e kl. J. A. Thijsse.

BEVOLKING VAN BATAVIA.

Gevestigd:

H.J. Biegel, Koningsplein O. 1, van 's Gravenhage.

J. Chr. Graaf, Gg. Adjudant 42, van Amsterdam.

L. Greeven, Pasoeroeanweg 6, van 's Gravenhage.

D.W.F. 't Hart, Goenoengsahari 60, van Bandoeng.

H. Hummelgens, Kramat 19, van Malang.

E.W.L. Idzardi, Gg. Kapok 3, van Soerabaja.

K. Klein, Gg. Kadiman 6, van Nederland.

J.J.A. Laurens, Pintoebesi 33, van Depok.

E.M. Laurens, id. id.

C.F. Mitrotti, Rijswijkstraat 9, van Soerabaja.

H.J. Monteiro, Kemajoran ketjil 10, van Soekaboemi.

O.F. Schubert, Gg. Zecha 16, van Malang.

J.M.H. Timmermans, Viosplein Z. 9, van Koetoardjo.

W. Chr. Völke, Gg. Kadiman 1, van Salatiga.

D.J. Wip, Gg. Chaulan 17, van Bandoeng.

K.J. van den Bergh, Salemba 65, van Bandoeng.

P. Bokma, Krekot 65/67, van Indramajoe.

H. Brans, Salembaplein 45, van Europa.

T. de Meester, Djokjaweg 36, van Nederland.

O. Veenbaas, Zuiderboordweg (Priok) 11, van Bengkalis.

O.R. Dom, Kramat 33, van Poerwokerto.

J.M.F. Ferdinandus, Gg. Chaulan 1, van Soerabaja.

Mej. A.J.L. Hooghwinkel, Menteng Boulevard 38 pav., van Europa.

M.E.M. Klandermans geb. La Valetta, Kebonsirih 131, van Garoet.

B.H. Kuyl geb. Merghart, Gg. Holle 4, van Buitenzorg.

O. Lammers van Toorenburg, Gg. Kapok 20, van Soekaboemi.

R.L. Makarinus, Gg. Holle 4, van Buitenzorg.

J.S. Rühland, Gg. Samping ketjil 20, van Maoek.

— Mijn verloofde zegt, dat hij met het liefste meisje ter wereld gaat trouwen.

— Zoo'n snoodaard, en hij is met jou verloofd!

(*Buen Humor, Madrid*)

MELKRAPPORT.

Batavia.

Resultaten van het melkonderzoek gedurende het tijdvak 31 Jan. 1930 t/m 6 Febr. 1930

Volgn.	*Namen Melkverk.*	*Woonplaats*	a	b	c	d	e
1.	Abdoelah Kiming	Mamp. Teg. Par.	8,—	10	9,80	11,55	3de kwaliteit
2.	H. Mohd. Tohir	Mamp. T. Parang	7,12	9	6,20	8,30	4de „
	„ „ „	id. opk.-melk *)	Laatste opgave				3de „
3.	Boerderij Tjipinang	Tjipinang	8,25	10	9,20	13,30	2de „
	„ „	id. opk.-melk*)	Laatste opgave				2de en 3e „
4.	Melk. Tjililitan Besar	Tjililitan Besar	8,	10	12,45	18,40	1ste „
5.	Lemb. Melkerij Trio	Lemb. Bandeng	8,—	10	12,90	22,—	1ste „
6.	Boerderij Goentoer	Menteng Poelo	7,87	10	13,50	20,80	1ste „
7.	Melkerij Swaga	G. Boentoe Gamb.	7,50	10	13,70	21,50	1ste „
8.	H. Anwar	Pela Lama	8,37	10	8,10	10,—	3de „
	„ „	id. opk.-melk*)	Laatste opgave				3de „
9.	Boerhan	Mamp. Teg. Par.	7,62	9	8,10	9,65	3de „
10.	Melk. Petodjo Ilir	Petodjo Ilir	7,87	10	8,70	10,30	3de „
11.	H. Abdoellah	Kamp. Djawa Tjepaka Poeti	8,37	10	8,10	12,—	3de „
12.	Abdoerachim	Koeningan	7,12	9	9,60	10,70	3de „
13.	H. Mi-ïn	Tangerangscheweg	8,25	9	5,—	6,80	4de „
14.	H. Mesir	Djati Padang Ps. Minggoe	8,12	15	7,60	9,80	3de „
15.	H. Moehala	Kamp. Djawa Tjepaka Poeti	8,25	10	9,80	14,80	2de „
16.	Mohd. Jasin	Pantjoran	8,—	10	7,85	9,85	3de „
17.	Lian	Soenter	9,—	10	8,40	9,40	3de „

a. Deugdelijkheid (in cijfers) v.d. samenstelling der melk (max. 10).
b. „ „ „ v.d. toestand der melk (max. 10).
c. „ „ „ v.d. inrichting der melkerij (max. 15).
d. „ „ „ v.h. bedrijf (max. 25).
e. „ „ „ Eindbeoordeeling:

1e kwaliteit 48 t/m 60 p., mits voor *a* en *b* tezamen minstens 17½ behaald wordt
2e „ 40 tot 48 „ „ „ *a* en *b* „ „ 15½ „ „
3e „ 32 „ 40 „ „ „ *a* en *b* „ „ 14½ „ „
4e „ beneden 32 „ „ „ *a* en *b* „ „ 13½ „ „

Geen kwalificatie, wanneer de melk ondeugdelijk is (van samenstelling en/of van toestand) of bij vervalsching.

*) Van door een vergunning gedekte melkerijen.

ADVERTENTIEN.